

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Θέμα: «Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος και η μεθοδολογία διαχείρισής του».

Άννα Παναγιωτοπούλου

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2018

Θέμα: «Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος και η μεθοδολογία διαχείρισής του».

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Θέμα: «Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος και η μεθοδολογία διαχείρισής του».

Άννα Παναγιωτοπούλου

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Καθηγητής: Γεώργιος Αλεβιζόπουλος

Καθηγητής: Μιχαήλ Χατζούλης

Καθηγητής: Γεώργιος Καλλέργης

Copyright 2018 Παναγιωτοπούλου Άννα, για την ελληνική Γλώσσα σε όλο τον κόσμο. Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2387/1920 (όπως έχει τροποποιηθεί από τον Ν. 100/1975 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (όπως έχει κυρωθεί με τον Ν.100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε οποιοδήποτε σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιοδήποτε τρόπο ή μορφή τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση και άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Καθώς η εκπόνηση της διπλωματικής αυτής εργασίας συμπίπτει με την αποχώρησή μου από την πόλη της Αθήνας και με ένα καινούργιο ξεκίνημα στην ζωή μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τους συμφοιτητές μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα “Διαχείρισης Κρίσεων και Επεισογίων Καταστάσεων” του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς μου έδωσαν πολλές φορές δύναμη ώστε να ολοκληρώσω το πρόγραμμα αυτό, αφού μοιραζόμασταν τις ίδιες αγωνίες και την ίδια κούραση. Καταλυτικό ρόλο στην ολοκλήρωση της διπλωματικής αυτής εργασίας έπαιξε και η οικογένεια μου με την στήριξη που μου παρείχε.

Στην συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ.Γεώργιο Αλεβιζόπουλο καθώς το θέμα που μου δόθηκε ήταν πολύ ενδιαφέρον και περιπλανήθηκα στους δρόμους του λοιμώδους νοσήματος και της τρομοκρατίας, μαθαίνοντας πολύ ουσιαστικά πράγματα που θα με βοηθήσουν τόσο στον επαγγελματικό στίβο όσο και στην καθημερινότητα μου. Εκτός από τον επιβλέποντα καθηγητή θέλω να ευχαριστήσω και τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής τους καθηγητές κ. Μιχαήλ Χατζούλη και κ.Γεώργιο Καλλέργη για τον χρόνο που διέθεσαν για την διπλωματική αυτή εργασία.

Την διπλωματική αυτή εργασία θα ήθελα να την αφιερώσω εις μνήμην των θυμάτων της φονικής πυρκαγιάς που έλαβε χώρα στο Μάτι την 23 Ιουλίου 2018 που συνέπεσε με την συγγραφή της εργασίας μου και συγκλόνησε το πανελλήνιο.

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	11
1. Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος	11
1.1 Ανάλυση Βασικών Εννοιών - Ορισμοί	11
1.1.1 Τρομοκρατία και προβλήματα ορισμού	12
1.1.2 Κρατικές προσεγγίσεις για την έννοια της τρομοκρατίας	15
1.1.3 Προσεγγίσεις διεθνών οργανισμών	18
1.2 Επισκόπηση της τρομοκρατίας	21
1.3 Η αλλαγή της στάσης του τρομοκράτη μετά το χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου	24
1.4 Τέσσερα (4) κύματα ξένων μαχητών	28
1.4.1 Το μοντέλο των «μοναχικών λύκων»	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	32
Συσχέτιση τρομοκρατίας και λοιμώδους νοσήματος	32
2. Η διαδικασία ανάπτυξης του λοιμώδους νοσήματος	32
2.1. Η διαδικασία διασποράς της τρομοκρατίας σε αντιπαράθεση με το λοιμώδες νόσημα:	35
2.2. Η προπαγάνδα ως μέσο διασποράς της τρομοκρατίας	37
2.3 Ευπαθείς ομάδες τρομοκρατών-«Ξενιστές»	38
2.4. Παράγοντες που συντελούν στην ευπάθεια και την ευαλωτότητα των ομάδων	40
2.4.1 Παράγοντας Ηλικία	40
2.4.2 Οικονομική Κατάσταση	41
2.4.3 Συνθήκες Διαβίωσης	42
2.4.4 Η γενιά των Selfie	43
2.4.5 Θρησκευτικές Πεποιθήσεις	44
2.4.6 Μόδα-Μορφή Μιμητισμού	45
2.4.7 Άλλοι Παράγοντες	46
2.5 Η εξάπλωση της τρομοκρατίας μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και η δύναμη των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	54
3. Η Μεθοδολογία διαχείρισης του μοντέλου διασποράς της τρομοκρατίας	54
3.1 Η Αντιτρομοκρατική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης	56
3.2 Βασικά Ορόσημα για την ενίσχυση της ασφάλειας της Ε.Ε	60

3.2.1 Βελτιωμένοι Έλεγχοι Πυροβόλων Όπλων	60
3.2.2 Ποινικοποίηση των τρομοκρατικών εγκλημάτων.....	61
3.2.3 Ενισχυμένοι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα	61
3.2.4 Ενισχυμένη συνεργασία με τρίτες χώρες	62
3.2.5 Βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών.....	63
3.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταπολέμησης της τρομοκρατίας (E.C.T.C.)	65
3.4 Καταπολέμηση της Ριζοσπαστικοποίησης και της τρομοκρατικής προπαγάνδας μέσω του διαδικτύου	65
3.4.1 Μονάδα παραπομπής στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής και βίαιης εξτρεμιστικής προπαγάνδας- I.R.U(Internet Referral Unit)	65
3.4.2 Το Παγκόσμιο Διαδικτυακό Φόρουμ για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας.....	69
3.5 Η δράση του ΟΗΕ για την αντιμετώπιση του φαινομένου της τρομοκρατίας	70
3.6 Ο Ρόλος της Interpol στην αντιτρομοκρατική στρατηγική	73
3.7 Το φαινόμενο της Ριζοσπαστικοποίησης	75
3.7.1 Το Δίκτυο Ευαισθητοποίησης για την Ριζοσπαστικοποίηση (RAN)..	77
3.7.2 Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών.....	78
3.7.3 Ομάδες εργασίας.....	79
3.7.4 Επιτροπές καθοδήγησης.....	83
3.7.5 Κέντρο Αριστείας(RAN).COE.....	83
3.8 Η οργάνωση Worde	84
3.9 Το πρόγραμμα Channel	84
3.10 Διακοπή ή περιορισμός της διαδικασίας μετάδοσης της τρομοκρατίας μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης	85
3.11 Το ζήτημα επανένταξης και αποκατάστασης των τρομοκρατών	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	88
4.1 Συμπεράσματα-Προτάσεις	88
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	94
Βιβλιογραφία-Πηγές	98
Ξενόγλωσση	98
Ελληνική	99
Βιβλία μεταφρασμένα στα ελληνικά	99
Πηγές-Διαδίκτυο	99

Εισαγωγή

Σκοπός της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι να αναδείξει το μοντέλο της διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος και να παρουσιάσει την μεθοδολογία διαχείρισής του.

Στις αρχές του 21ου αιώνα που διανύουμε προβάλλονται νέες μορφές τρομοκρατίας που πραγματικά φαίνεται να αρρωσταίνουν την κοινωνία τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο δυτικός κόσμος κυριολεκτικά δεν ξέρει από πού θα έρθει η επόμενη τραγωδία, καθώς τα κίνητρα πλέον κάθε τρομοκρατικής ενέργειας ποικίλλουν και μιλάμε για μια γενιά τρομοκρατών που διψά για αίμα και θάνατο. Τα τρομοκρατικά χτυπήματα στο Λονδίνο και στη Βαρκελώνη τον Μάρτιο και τον Αύγουστο του 2017 στο διεθνές αεροδρόμιο των Βρυξελλών το 2016, στη Γαλλία τα έτη 2015 και 2016 καθώς και οι συνεχείς τρομοκρατικές επιθέσεις στη γειτονική μας Τουρκία, στη Συρία, στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν μας δείχνουν ότι το φαινόμενο της τρομοκρατίας ζει ανάμεσά μας και πολύ πιθανό να χτυπήσει και την δική μας πόρτα.

Η διάρθρωση της εργασίας αυτής έχει ως εξής: Στο αρχή του πρώτου Κεφαλαίου γίνεται αναφορά σε βασικές έννοιες που σχετίζονται με τα λοιμώδη νοσήματα και οι οποίες θα μας βοηθήσουν κατά την ξεδίπλωση της διπλωματικής αυτής εργασίας στην κατανόηση εννοιών. Αναλυτικά, αναφέρονται οι κρατικές και οι από διεθνείς οργανισμούς προσεγγίσεις που έχουν γίνει ως προς τον ορισμό της τρομοκρατίας και την προσπάθεια κατανόησης του φαινομένου αυτού. Στην συνέχεια, γίνεται μια ιστορική αναδρομή στην εμφάνιση και εξέλιξη της τρομοκρατίας κατά την πάροδο των ετών. Το μοντέλο των μοναχικών λύκων δεσπόζει στις μέρες μας και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τους παλαιούς τρομοκράτες. Βομβιστές αυτοκτονίες και μεμονωμένα άτομα σπείρουν τον θάνατο σε διάφορες χώρες της Ευρώπης παίροντας μαζί τους αθώους πολίτες στο βωμό του μίσους και της εκδίκησης. Επιπρόσθετα, αναδεικνύοντας την διαδικασία ανάπτυξης των λοιμωδών νοσημάτων παρατηρείται η άμεση συσχέτιση του με την τρομοκρατία. Ως ένα άλλο λοιμώδες νόσημα, η τρομοκρατία έχει λοιμογόνο παράγοντα, την τρομοκρατική ιδεολογία, η οποία εξέρχεται από την πηγή εξόδου τον τρομοκράτη και μέσω της προπαγάνδας επιτυγχάνει την προβολή της κυρίως μέσω των Μ.Μ.Ε. και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης προκειμένου να εισέλθει στον ευπαθή ξενιστή και να τον μολύνει ώστε να νοσήσει. Τα ζητήματα που θα μας απασχολήσουν και θα αναπτύξω στην εργασία μου είναι τα ακόλουθα: Ποια

άτομα καθίσταται πιο ευάλωτα στην πρόσληψη της τρομοκρατικής ιδεολογίας και αποτελούν ευπαθής «ξενιστές», ποιός ο ρόλος της προπαγάνδας και ποιός είναι ο τρόπος μετάδοσης της τρομοκρατίας , ποιές συνθήκες και ποιοί παράγοντες συντελούν στην ανάπτυξη και την δημιουργία τέτοιων προσωπικοτήτων που προβαίνουν σε βίαιες εξτρεμιστικές πράξεις.

Εφόσον κατανοήσουμε το μοντέλο της διασποράς της τρομοκρατίας και το πλαισιώσουμε στα πλαίσια του λοιμώδους νοσήματος θα παρουσιάσω την μεθοδολογία διαχείρισής του. Η ολική καταπολέμηση του φαινομένου δεν είναι σε καμία περίπτωση εφικτή αλλά σίγουρα υπάρχει τρόπος περιορισμού και διαχείρισης του φαινομένου της τρομοκρατίας. Όπως και στο λοιμώδες νόσημα έτσι και στην τρομοκρατία μπορεί να επιτευχθεί ανοσοποίηση του οργανισμού με την μορφή του «εμβολιασμού»,που θα αυξήσει τις άμυνες του υποδοχέα ώστε να μην είναι τόσο ευπαθής κατά την επαφή με τον λοιμογόνο παράγοντα. Θα γίνει περιορισμός της διαδικασίας μετάδοσης της τρομοκρατίας και απομάκρυνση ή εξάλειψη της πηγής των τρομοκρατών ώστε να υπάρχει έλεγχος και περιορισμός της εξάπλωσης του φαινομένου. Οι αντιτρομοκρατικές στρατηγικές που ασκούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΗΕ και την Ίντερπολ, η παιδεία, η μείωση της κοινωνικής ανισότητας είναι κάποιοι από τους τρόπους που αναφέρονται στην διπλωματική εργασία και συμπεριλαμβάνονται στην μεθοδολογία διαχείρισης του μοντέλου διασποράς της τρομοκρατίας. Επιπλέον, η ριζοσπαστικοποίηση είναι στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης μέσω οργανισμών όπως το Δίκτυο Ευαισθητοποίησης για την Ριζοσπαστικοποίηση(RAN), το πρόγραμμα Channel και η οργάνωση Worde.

Καταληκτικά, οδηγούμαστε στα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα στοιχεία που δίνονται στην διπλωματική μας εργασία και παραθέτονται κάποιες δικές μας προτάσεις και ιδέες που θα βοηθήσουν στην ανοσοποίηση του κράτους και του πληθυσμού μεμονωμένα στο «λοιμώδες νόσημα» της τρομοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος

1.1 Ανάλυση Βασικών Εννοιών - Ορισμοί

Προκειμένου να συσχετίσουμε το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας με το λοιμώδες νόσημα χρήζει επιτακτικής ανάγκης να κατανοηθούν κάποιοι όροι και έννοιες ,οι οποίες θα μας βοηθήσουν πολύ στην κατανόηση του θέματος της διπλωματικής αυτής εργασίας.

- Λοιμώδη ή μεταδοτικά ονομάζονται τα νοσήματα που οφείλονται σε ζωντανούς μικροοργανισμούς ή τα τοξικά τους προϊόντα και μεταδίδονται από άνθρωπο σε άνθρωπο με διάφορους τρόπους.
- Ορισμένοι παράγοντες μπορεί να υπάρχουν σε κάποιον οργανισμό και να μεταδίδονται σε άλλους χωρίς να προκαλούν το αντίστοιχο νόσημα (δυσνηκικά παθογόνοι), ενώ άλλοι πρέπει υποχρεωτικά να προκαλέσουν το αντίστοιχο νόσημα για να μπορούν να μεταδοθούν (υποχρεωτικά παθογόνοι) .
- Υπόδοχο ή δεξαμενή ενός λοιμογόνου παράγοντα μπορεί να είναι μέλη του ζωικού βασιλείου (ο άνθρωπος, τα ζώα, τα αρθρόποδα π.χ. έντομα), καθώς και μέλη του άψυχου περιβάλλοντος, όπως το νερό και το έδαφος, όπου οι λοιμογόνοι παράγοντες ζουν και πολλαπλασιάζονται.
- Κατά την American Public Health Association, φορέας θεωρείται κάθε άτομο(ή ζώο) που μολυσμένο από κάποιον παράγοντα μπορεί να αποτελέσει πηγή μόλυνσης ή να συντελέσει στην μεταφορά του, χωρίς να εμφανίζει σημάδια κλινικά. Είναι σημαντικό να διαχωρίζεται η έννοια του φορέα από εκείνη του ατόμου που έχει λανθάνουσα λοίμωξη αλλά δεν μπορεί να συμβάλλει στην περαιτέρω διασπορά του λοιμογόνου παράγοντα (μη μολυσματικός).
- Ξενιστής είναι οποιοσδήποτε οργανισμός -ζωικός ή φυτικός- στο εσωτερικό του οποίου ζει ένας άλλος, διαφορετικού είδους οργανισμός, ο οποίος τρέφεται από αυτόν.

Για παράδειγμα, ο άνθρωπος αποτελεί ξενιστή για πολλούς μικροοργανισμούς, οι οποίοι ζουν στο σώμα του χωρίς να του προκαλούν βλάβη. Μπορεί όμως ένας ξενιστής να φιλοξενεί στον οργανισμό του μικροοργανισμούς που προκαλούν ασθένειες. Οι μικροοργανισμοί στην περίπτωση αυτή θεωρούνται παράσιτα.

- Μόλυνση: είναι η εγκατάσταση και ανάπτυξη ή ο πολλαπλασιασμός ενός λοιμογόνου παράγοντα σε έναν οργανισμό, χωρίς να προκαλείται νόσος. Αν υπάρχουν κλινικά συμπτώματα κάνουμε λόγο για λοίμωξη. Αν η νόσος επισημαίνεται μόνο από εργαστηριακές μεθόδους (χωρίς την ύπαρξη συμπτωμάτων), τότε πρόκειται για αφανή ή υποκλινική λοίμωξη.
- Μολυσματικότητα: είναι η ικανότητα ενός λοιμογόνου παράγοντα να «μολύνει» τον αντίστοιχο ξενιστή, δηλαδή να εγκαθίσταται και να πολλαπλασιάζεται. Μέτρο της μολυσματικότητας είναι η ελάχιστη μολυσματική δόση, η οποία εξαρτάται από την πύλη εισόδου του λοιμογόνου παράγοντα, την ηλικία του ξενιστή κλπ.
- Παθογονικότητα: είναι η ικανότητα ενός λοιμογόνου παράγοντα να προκαλεί έκδηλη νόσο. Εξαρτάται από τη διεισδυτικότητα (ικανότητα διείσδυσης σε ιστούς), την τοξινικότητα, την ικανότητα δημιουργίας αντιδράσεων υπερευαισθησίας, καθώς και από την αντίσταση του λοιμογόνου παράγοντα στη φαγοκυττάρωση.
- Επιδημία: είναι κάθε κατάσταση στην οποία παρατηρείται αυξημένη συχνότητα ενός νοσήματος οποιασδήποτε αιτιολογίας σε έναν πληθυσμό.
- Επιδημικές εξάρσεις είναι επιδημίες με παροδικό χαρακτήρα, μικρή χρονική διάρκεια (από μερικές ώρες μέχρι λίγους μήνες) και κατά κανόνα περιορισμένο αριθμό κρουσμάτων.
- Αντιγόνα: ουσίες που αναγνωρίζονται ως εξωγενείς και αν εισέλθουν στον ανθρώπινο οργανισμό πυροδοτούν μία ειδική ανοσολογική αντίδραση.
- Τα αντισώματα ή ανοσοσφαιρίνες είναι τα εκτελεστικά όργανα του αμυντικού συστήματος του οργανισμού. Κατασκευάζονται με μοναδικό στόχο να αναγνωρίζουν τους εισβολείς και να τους καταστρέφουν.

1.1.1 Τρομοκρατία και προβλήματα ορισμού

Αναμφίβολα, η τρομοκρατία αποτελεί σημαντικό όρο στο λεξιλόγιο της διεθνούς πολιτικής όμως δεν κατέστη δυνατόν να προσδιορισθεί με έναν κοινά αποδεκτό ορισμό. Η προσπάθεια οριοθέτησης της έννοιας είναι δυσχερής καθώς το περιεχόμενό της αλλάζει συνεχώς και δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι δεν είναι δυνατόν να οριστεί με σαφήνεια. Όσο όμως η έννοια της τρομοκρατίας δεν ορίζεται με σαφήνεια, προκύπτει μια σωρεία προβλημάτων, το σημαντικότερο εκ των οποίων είναι ότι στο όνομα της προστασίας από την τρομοκρατία μπορεί να διαπραχθούν μεγαλύτερα εγκλήματα μιας και όπως έχει δείξει η ιστορία δεν είναι

λίγες οι φορές που η ίδια η τρομοκρατική δράση βαπτίζεται αντιτρομοκρατία, προς εξυπηρέτηση «εθνικών συμφερόντων». Επιπλέον, γίνεται εύκολα κατανοητό ότι όσο δεν ορίζεται η τρομοκρατία, τόσο απειλούμαστε από αυτήν διότι όταν επικρατεί σύγχυση εννοιών, υπάρχει ο κίνδυνος να χαρακτηριστεί ο οποιοσδήποτε τρομοκράτης εξαιτίας συγκεκριμένων σκοπιμοτήτων.

Αναζητώντας ορισμό για την τρομοκρατία, ο Lagueur φάνηκε να μην μπορεί να οδηγηθεί κάπου δηλώνοντας ότι είναι δύσκολο να βρούμε έναν ουδέτερο ορισμό, χωρίς αρνητικούς συνειρμούς, εξαιτίας της ποικιλότητας των περιστάσεων που αυτό το είδος βίας εμφανίζεται και των πολλών και συχνά αντιμαχόμενων σκοπών για τους οποίους χρησιμοποιείται (Leonard Weinberg, 2005).

Η τρομοκρατία σαν έννοια έγινε περισσότερο ένας μειωτικός χαρακτηρισμός παρά περιγραφή μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας. (Gerard Chaliand and Arnaud Blin, 2007 σελ 12-13). Δεν είναι τυχαίο ότι οι τρομοκρατικές οργανώσεις αποποιούνται τον όρο τρομοκρατία σε όλες τις μορφές. Η επιλογή ονόματος γίνεται με στόχο να τονίσουν στοιχεία ελευθερίας, απελευθέρωσης και πολιτικής δράσης που έχουν (π.χ Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης), τις στρατιωτικές δομές του (π.χ Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός), στοιχεία της δίκαιης εκδίκησης (π.χ Κομάντος Δικαιοσύνης για την Αρμένικη Γενοκτονία) ή ονόματα που εσκεμμένα δεν έχουν αρνητική χροιά (Bruce Hoffman, 2006 σελ 21-22). Καθίσταται, λοιπόν, κατανοητό ότι ο όρος "τρομοκρατία" είναι άκρως μειωτικός.

Υπό το πρίσμα αυτό, οι διεθνείς οργανισμοί και τα κράτη επεδίωξαν περισσότερο να περιγράψουν τις πράξεις τρομοκρατίας παρά το ίδιο το φαινόμενο. Όπως αναφέρει ένας διεθνολόγος «Την τρομοκρατία είναι δύσκολο να την ορίσεις, αλλά την καταλαβαίνεις».

Μελέτες έχουν δείξει ότι υπάρχουν τουλάχιστον 200 ορισμοί της τρομοκρατίας. Στην πραγματικότητα, ο Simon αναφέρει ότι υπάρχουν τουλάχιστον διακόσιες δώδεκα (212) ορισμοί της τρομοκρατίας σε ολόκληρο τον κόσμο. Ενενήντα (90) από αυτά χρησιμοποιούνται επανειλημμένα από κυβερνήσεις και άλλα ιδρύματα. Ο όρος είναι τόσο φορτωμένος με εννοιολογικά προβλήματα που ένας πλήρως αποδεκτός ορισμός του εξακολουθεί να μην υφίσταται. Η ειρωνεία είναι ότι το επαναλαμβανόμενο θέμα της τρομοκρατίας έχει γίνει καθημερινό μέρος του πολιτικού δράματος της σύγχρονης εποχής. Παρ' όλα αυτά, παρακάτω είναι ένας κατάλογος ορισμών της τρομοκρατίας από μερικούς από τους πιο διακεκριμένους μελετητές και θεσμούς για το θέμα όπως καταρτίστηκε από τον Hoodman:

Για τον Walter Laqueur: "Η τρομοκρατία είναι η χρήση ή η απειλή της χρήσης βίας, μιας μεθόδου μάχης ή μιας στρατηγικής για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων. Σκοπεύει να είναι αδίστακτος, να προκαλέσει μια κατάσταση φόβου στο θύμα, που είναι αδίστακτη και δεν συμμορφώνεται με τους ανθρωπιστικούς κανόνες. Η δημοσιότητα αποτελεί βασικό παράγοντα της τρομοκρατικής στρατηγικής.

Bruce Hoffman: "Η τρομοκρατία είναι αναπόφευκτα πολιτικό σε στόχους και κίνητρα, βίαια ή εξίσου σημαντικά, απειλεί τη βία, σχεδιασμένη να έχει ψυχολογικές επιπτώσεις πέραν του άμεσου θύματος ή του στόχου, διεξάγεται από έναν οργανισμό με αναγνωρίσιμη αλυσίδα διοίκησης ή συνωμοτική δομή κυττάρων (τα μέλη των οποίων δεν φέρουν ομοιόμορφα ή αναγνωριστικά διακριτικά) και διαπράττονται από μια υποεθνική ομάδα ή μη κρατική οντότητα".

Ο Alex Schmid και ο Albert Jongman: "Η τρομοκρατία είναι μια μέθοδος επανειλημμένης βίας, που εμπνέει άγχος, που απασχολείται από (ημι) παράνομους ατομικούς, ομαδικούς ή κρατικούς ηθοποιούς, για ιδιοσυγκρασιακούς, εγκληματικούς ή πολιτικούς λόγους, οπότε σε αντίθεση με τη δολοφονία οι άμεσοι στόχοι βίας δεν είναι οι στόχοι του ανθρώπου. Τα άμεσα ανθρώπινα θύματα της βίας επιλέγονται γενικά τυχαία (στόχοι ευκαιρίας) ή επιλεκτικά (αντιπροσωπευτικοί ή συμβολικοί στόχοι) από έναν πληθυσμό-στόχο και χρησιμεύουν ως γεννήτορες μηνυμάτων».

David Rapoport: Η τρομοκρατία είναι "η χρήση της βίας για να προκαλέσει συνείδηση, να προκαλέσει ορισμένα συναισθήματα συμπάθειας και αποτροπής".

Yonah Alexander: Η τρομοκρατία είναι "η χρήση βίας εναντίον τυχαίων πολιτικών στόχων προκειμένου να εκφοβιστούν ή να δημιουργηθεί γενικευμένος διάχυτος φόβος για την επίτευξη πολιτικών στόχων".

Stephen Sloan: Ο ορισμός της τρομοκρατίας εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου, αλλά οι πολιτικοί, θρησκευτικοί και ιδεολογικοί της στόχοι ουσιαστικά δεν άλλαξαν ποτέ.

Η τρομοκρατία είναι μια βία ή απειλή βίας που υπολογίζεται για να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα φόβου και συναγερμού - με μια λέξη, να τρομοκρατήσει - και ως εκ τούτου να επιφέρει κάποια κοινωνική ή πολιτική αλλαγή. (Kegley,2007). Η δυσκολία στον ορισμό της τρομοκρατίας έχει οδηγήσει στην άποψη ότι ο τρομοκράτης ενός ατόμου είναι μαχητής ελευθερίας κάποιου άλλου ανθρώπου. Η φράση υποδηλώνει ότι δεν υπάρχει αντικειμενικός ορισμός της τρομοκρατίας, ότι δεν υφίσταται καθολικό πρότυπο, συμπεριφοράς σε σύγκρουση. Παρόλα αυτά, τα πολιτισμένα έθνη έχουν

μέσω του νόμου προσδιορίσει τρόπους συμπεριφοράς, οι οποίοι είναι εγκληματικοί. Αδικήματα όπως η ανθρωποκτονία, οι απαγωγές, οι απειλές για τη ζωή και η σκόπιμη καταστροφή περιουσίας υπάρχουν στους ποινικούς κώδικες κάθε χώρας (Kegley, Jr. 2007)

1.1.2 Κρατικές προσεγγίσεις για την έννοια της τρομοκρατίας

Προσπαθώντας να προσδιορίσουμε εννοιολογικά την τρομοκρατία θα δούμε την οπτική επί του θέματος τριών μεγάλων κρατων: Η.Π.Α, Αγγλία και Γερμανία. Παρατηρώντας τους ορισμούς που έχουν δοθεί από διάφορους οργανισμούς των Η.Π.Α,θα παρατηρήσουμε ότι καθένας από αυτούς προσεγγίζει το φαινόμενο της τρομοκρατίας διαφορετικά, ανάλογα με την προτεραιότητα που ο ίδιος δίνει.

Ο πρώτος ορισμός που δόθηκε στην δημοσιότητα από την ειδική κυβερνητική επιτροπή ανάλυσης του φαινομένου του Αντιπροέδρου των Η.Π.Α (επί Ρέιγκαν προέβλεπε ότι : «Η τρομοκρατία είναι η παράνομη χρήση ή απειλή χρήσης βίας εναντίον προσώπων ή ιδιοκτησιών ώστε να προαχθεί πολιτικός ή κοινωνικός σκοπός.Γενικά πρόθεσή της είναι να εκφοβίσει ή να εξαναγκάσει μια κυβέρνηση,άτομα ή ομάδες να αλλάξουν την συμπεριφορά τους ή τις πολιτικές τους (Gerard Chaliand and Arnaud Blin,2007). Βλέπουμε ότι υπάρχει κατάταξη της τρομοκρατίας στα πολιτικά φαινόμενα ,όμως αυτό δεν αποτέλεσε το βασικό γνώμονα διατύπωσης των αμερικανικών πεποιθήσεων επί του θέματος (Μαίρη Μπόση, 2000, σελ.73) καθώς οι περισσότερες αμερικανικές κυβερνήσεις συγκλίνουν στην ταύτιση της τρομοκρατίας με το έγκλημα.

Το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α χρησιμοποιεί έναν άλλον ορισμό που βρίσκεται στο [Title 22 of the United States Code,Section 2656f(d)] και αναφέρει ότι: « Ο όρος τρομοκρατία σημαίνει προυπολογισμένη βία με πολιτικά πιστεύω,που έχει σκοπό επιθέσεις κατά αμάχων πολιτών ή άλλων στόχων εκ μέρους υποεθνικών ομάδων ή μυστικών υπηρεσιών οι οποίες επιδιώκουν να επηρεάσουν ένα κοινό»(Hoffman,2006,σελ 31). Διευκρινίσεις που έχουν γίνει πάνω στον συγκεκριμένο ορισμό αναφέρουν ότι ο όρος «αμάχων» που εμφανίζεται εδώ πρέπει να ερμηνεύεται έτσι,ώστε να συμπεριλαμβάνει εκτός από τους απλούς πολίτες και το στρατιωτικό προσωπικό, το οποίο κατά την διάρκεια του συμβάντος είναι άοπλο ανεξαρτήτως αν βρίσκεται εν ώρα υπηρεσίας ή όχι. Επίσης,γίνεται σαφές ότι θεωρείται πράξη τρομοκρατίας οποιαδήποτε επίθεση σε στρατιωτικές εγκαταστάσεις ή σε ένοπλο στρατιωτικό προσωπικό σε περιοχή που δεν βρίσκεται σε κατάσταση

πολέμου, όπως βομβαρδισμοί εναντίον αμερικανικών βάσεων στην Ευρώπη, στις Φιλιππίνες και σε άλλα μέρη (Hoffman, 2006 σελ. 31)

Το FBI ορίζει την τρομοκρατία ως «παράνομη άσκηση βίας κατά ατόμων ή περιουσιών με σκοπό τη διάβρωση ή φθορά μιας κυβέρνησης, αμάχου πληθυσμού ή τμημάτων τους, με σκοπό την ανάπτυξη πολιτικών και κοινωνικών σκοπών» (Μαίρη Μπότση, 2000 σελ. 74).

Το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας (Department of Homeland Security) που δημιουργήθηκε το 2002, δίνει και αυτό τον δικό του ορισμό για την τρομοκρατία: «Τρομοκρατία είναι κάθε δραστηριότητα που περιλαμβάνει πράξεις που είναι επικίνδυνες για την ανθρώπινη ζωή ή πιθανά καταστρεπτικές για ζωτικές υποδομές ή σημαντικούς πόρους και προτίθενται να α) εκφοβίσουν ή να εξαναγκάσουν πολίτες β) να επηρεάσουν την πολιτική μιας κυβέρνησης μέσω εξαναγκασμού ή φόβου και γ) να επηρεάσουν την συμπεριφορά μιας κυβέρνησης με μαζικές καταστροφές, δολοφονίες ή απαγωγές» (Bruce Hoffman 2006, σελ 37).

Ο ορισμός της τρομοκρατίας από το Υπουργείο Άμυνας των Ηνωμένων Πολιτειών είναι: «η χρήση της παράνομης βίας ή η απειλή παράνομης βίας για την ενθάρρυνση του φόβου που αποσκοπεί στο να εξαναγκάσει ή να εκφοβίσει κυβερνήσεις ή κοινωνίες στην επιδίωξη στόχων γενικά πολιτικών, θρησκευτικών ή ιδεολογικών».

Είναι εμφανές ότι κάθε υπηρεσία δίνει έναν δικό της ορισμό ανάλογα με τις προτεραιότητες και τα συμφέροντα που η κάθε μία έχει. Θα συγκρίνουμε τους παραπάνω ορισμούς που έχουν δωθεί, ξεκινώντας από τον ορισμό του Υπουργείου Εξωτερικών. Γεννούνται πολλά ερωτηματικά καθώς υπάρχουν όροι όπως «προυπολογισμένη βία» και προτάσεις όπως «επιδιώκουν να επηρεάσουν ένα κοινό» που αφήνουν πολλά περιθώρια ερμηνειών που σε έναν ορισμό θα έπρεπε να μην υφίστανται. (Μαίρη Μπότση, 2000, σελ 74). Τονίζει την πολιτική φύση της τρομοκρατίας και τα υποεθνικά χαρακτηριστικά των δραστών και αναφέρει ρητά τον διαχωρισμό μεταξύ απλών πολιτών και στρατιωτικών στόχων. Δεν δίνει καθόλου έμφαση στην ψυχολογική διάσταση της τρομοκρατίας, γεγονός που το FBI έρχεται με τον ορισμό που δίνει να καλύψει, καθώς αναφέρεται στις εξαναγκαστικές και εκφοβιστικές πτυχές της τρομοκρατίας. Σε αυτόν τον ορισμό αναγνωρίζεται μια πιο ευρεία κατηγορία ως στόχους τρομοκρατών, αναφερόμενος όχι μόνο σε κυβερνήσεις

και τους πολίτες τους αλλά και σε άψυχα αντικείμενα όπως ιδιωτική και δημόσια περιουσία(Bruce Hoffman,2006,σελ 32). Το FBI ξεχωρίζει ανάμεσα σε εθνική και διεθνή τρομοκρατία ανάλογα με την προέλευση και τα αιτήματα των τρομοκρατικών οργανώσεων(Μαίρη Μπότση,2000,σελ 75).

Το νεοσύστατο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας (Department of Homeland Security) που ιδρύθηκε το 2002 δίνει έμφαση σε επιθέσεις εναντίον ζωτικών υποδομών και σημαντικών πόρων που θα είχαν πολύ σοβαρές κοινωνικές συνέπειες και έρχεται να διαφοροποιηθεί από τους λοιπούς ορισμούς.

Εμείς θα δεχτούμε ως ορισμό επίσημο των Η.Π.Α. αυτόν του Υπουργείου Εξωτερικών έχοντας κατά νου ότι αποτελεί την εισηγητική φωνή της κυβέρνησης στο εξωτερικό και χωρίς να απορρίπτουμε τους υπόλοιπους ως προς την έρευνα.

Στην συνέχεια θα δούμε την οπτική της Μ.Βρετανίας πάνω στο θέμα της τρομοκρατίας. Για τους Βρετανούς, λοιπόν, από νομικής άποψης, τρομοκρατία είναι η χρήση βίας για πολιτικούς σκοπούς και εμπεριέχει την όποια χρήση βίας με σκοπό τον εκφοβισμό του κοινού ή τμήματός του(Μαίρη Μπότση,2000,σελ 77). Είναι φανερό ότι ο ορισμός αυτός είναι ευρύς και θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει όλων των ειδών την πολιτική βία,όπως τον ανταρτοπόλεμο ή ακόμα και τον συμβατικό πόλεμο καθώς και οι δύο χρησιμοποιούν βία για πολιτικούς σκοπούς(Gerard Chaliand and Arnaud Bli,2007,σελ 14-15). Τον Μάρτιο του 2000 η αγγλική κυβέρνηση έγινε στόχος όχι μόνο εγχώριας αλλά και διεθνούς τρομοκρατίας και προώθησε ένα νέο αντιτρομοκρατικό νόμο περιλαμβάνοντας νέα στοιχεία για την τρομοκρατία αναφέροντας ότι: «..... η απειλή ή η χρήση βίας για λόγους προώθησης πολιτικής,θρησκευτικής ή ιδεολογικής υπόθεσης, καθώς και οι βίαιες ενέργειες κατά ατόμων ή περιουσιών,ιδιωτικών ή δημοσίων» (Μαίρη Μπότση,2000, σελ 82). Η προσέγγιση αυτή πλησιάζει στον ορισμό που δίνει το FBI αφού αναφέρεται σε περιουσίες ενώ παρακάτω με τον ορισμό του τι στοιχειοθετεί ποινικό αδίκημα γίνεται φανερό ότι η νέα αυτή νομοθεσία διευρύνει τον κατάλογο των πιθανών υπόπτων για πράξεις τρομοκρατίας,ενώ παρέχει στο κράτος και στις δικαστικές αρχές σχεδόν απεριόριστες αρμοδιότητες (Μαίρη Μπότση,2000, σελ 82).

Όσον αφορά την χώρα της Γερμανίας αναμενόμενα μπορούμε να πούμε δεν δίνει έμφαση στην ψυχολογική διάσταση της τρομοκρατίας. Με την σειρά της αναφέρει ότι «Τρομοκρατία είναι η συνεχής διεξαγόμενη πάλη για πολιτικούς

σκοπούς που επιτυγχάνεται με επιθέσεις κατά της ζωής ή περιουσιών ατόμων κυρίως μέσω σοβαρών εγκλημάτων όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 129^α παρ.1 του Ποινικού Κώδικα (δολοφονίες, ανθρωποκτονίες, απαγωγές, εμπρησμούς χρήση εκρηκτικών) ή και από άλλες πράξεις βίας που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία τέτοιων εγκληματικών πράξεων».

Άπαντες οι ορισμοί που έχουν δοθεί δεν έχουν αποσαφήνισι τα όρια τρομοκρατίας με την πολιτική βία και κάλλιστα θα μπορούσε να υπάρξει σύγχυση πάνω στο θέμα αυτό. Έχουν όμως όλοι τα ακόλουθα κοινά στοιχεία: το στοιχείο της βίας, τους πολιτικούς αντικειμενικούς σκοπούς, την πρόθεση να προκληθεί φόβος σε ένα συγκεκριμένο κάποιες φορές και στοχευμένο μέρος του πληθυσμού. Σκοπός είναι να προκαλέσει την αλλαγή σκέψης και νοοτροπίας ενός κοινού και όχι να πλήξει και να προκαλέσει κακό σε κάποια συγκεκριμένα άτομα.

1.1.3 Προσεγγίσεις διεθνών οργανισμών

Στην συνέχεια θα ασχοληθούμε με την προσπάθεια που έκαναν οι διεθνείς οργανισμοί όπως το NATO, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Ευρωπαϊκή Ένωση να δώσουν και αυτή την δική τους προσέγγιση πάνω στον ορισμό της τρομοκρατίας.

Το NATO δίνει μία οδηγία ώστε να προσδιορίσει το φαινόμενο της τρομοκρατίας: «Τρομοκρατία είναι η χρήση βίας ως αποτέλεσμα υπολογισμό, συνήθως κρίνεται ως έγκλημα σε επίπεδο εθνικών νομοθεσιών και απευθύνεται κατά ατόμων ή περιουσία, αποτελεί δε απειλή των συμβόλων μιας κοινωνίας με σκοπό πολιτικά και ιδεολογικά οφέλη που ορίζονται με υποκειμενικά κριτήρια. Τρομοκρατία είναι η παράνομη χρήση ή απειλή χρήσης βίας ή η χρήση βίας κατά ατόμων ή περιουσίας με σκοπό την διάβρωση της κοινωνίας ή τον κλονισμό μιας κυβέρνησης για την αποκόμιση πολιτικού θρησκευτικού ή ιδεολογικού οφέλους». (διαδικτυακό τόπο www.nato.int/ims/docu/terrorism-annex.htm 15/7/2018).

Το θέμα της τρομοκρατίας βρίσκεται σε προτεραιότητα στο πλαίσιο αναζήτησης καινούργιου ρόλου στο νέο διεθνές περιβάλλον που δημιουργήθηκε στο τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Η άμυνα κατά της Τρομοκρατίας έγινε βασικό μέρος της αποστολής των Δυνάμεων της Συμμαχίας (Άρθρο του Dagmar de Mora-Figueora στο www.nato.int/cps/en/natolive/opinions_21875.htm?selectedLocale=en, 15/7/2018)

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) προσπάθησε να ορίσει το πολυδιάστατο φαινόμενο της τρομοκρατίας. Το 1972 η Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε

όρισε μια ad επιτροπή(που πλέον είναι γνωστή ως η Επιτροπή για την Αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας του Συμβουλίου Ασφαλείας),προκειμένου να δώσει έναν ορισμό στην έννοια της τρομοκρατίας. Το 1979 η επιτροπή κατέθεσε την προτασή της χωρίς όμως να ορίσει το φαινόμενο και υιοθέτησε καταδικαστική απόφαση για την τρομοκρατία,αναφέροντας ειδικά ότι: «...όλες οι ενέργειες της τρομοκρατίας που θέτουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές ή απειλούν τις θεμελιώδεις ελευθερίες καταδικάζονται απερίφραστα»(Μαίρη Μπότση,2000, σελ 92). Μέχρι και σήμερα έχουν γίνει πολλές συνεδριάσεις του Ο.Η.Ε. με στόχο την αντιτρομοκρατική πολιτική όπου η τρομοκρατία αντιμετωπιζόταν ως έγκλημα και δεν δόθηκε ορισμός ούτε υπήρχε πρόθεση διάκρισης των τρομοκρατικών πράξεων.(Μαίρη Μπότση, 2000 σελ 100).

Μετά το χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001,οι προσπάθειες εντάθηκαν και είχαμε την υιοθέτηση του ψηφίσματος 1373 του Συμβουλίου Ασφαλείας. Το ψήφισμα υιοθετήθηκε ομόφωνα από το Συμβούλιο Ασφαλείας από το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη των Η.Ε αποκτώντας με τον τρόπο αυτό υποχρεωτική ισχύ για τα κράτη μέλη.Κύριος στόχος ήταν να θέσει περιορισμούς στην μετακίνηση οργάνωση και χρηματοδότηση των τρομοκρατικών οργανώσεων (Ο διαδικτυακός τόπος για το δελτίο τύπου του Ο.Η.Ε. [πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, http://www.un.org/News/Press/docs/2001/sc7158.doc.htm](http://www.un.org/News/Press/docs/2001/sc7158.doc.htm) , 15/7/018).

Το ψήφισμα 1373 ήρθε να συμπληρώσει το ψήφισμα 1566 αναφέροντας την άποψη του Συμβουλίου Ασφαλείας για το τι συνιστά τρομοκρατία: «Εγκληματικές πράξεις,συμπεριλαμβανομένων αυτές κατά πολιτών, που διαπράττονται με σκοπό να προκαλέσουν θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό, ή την αρπαγή ομήρων με απώτερο στόχο να προκαλέσουν τρόμο στον γενικό πληθυσμό ή σε μια ομάδα ατόμων ή συγκεκριμένα άτομα, να εκφοβίσουν ένα πληθυσμό ή να εξαναγκάσουν μια κυβέρνηση ή έναν διεθνή οργανισμό να απέχει από ή να προβεί σε μια συγκεκριμένη πράξη». Αυτός ο ορισμός παρά το γεγονός ότι είναι σημαντικός για την πρακτική εφαρμογή του ψηφίσματος αυτού δεν αποτελεί ορισμό που να δεσμεύει τα κράτη-μέλη κατά το Διεθνές Δίκαιο. Ακόμα αυτός είναι ο στόχος (Nico Schrijver & Larissa van den Herik,2009). Φαίνεται όμως ξεκάθαρα ότι τόσο ο Ο.Η.Ε όσο και η διεθνής κοινότητα καταδικάζει την διεθνή τρομοκρατία και εν γένει τις τρομοκρατικές πράξεις.(Μαίρη Μπότση,2000,σελ102).

Τέλος, θα αναφερθούμε στον τρόπο που η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπάθησε να ορίσει την τρομοκρατία καθώς είναι κατανοητό ότι πολλά κράτη-μέλη της είτε έγιναν

αποδέκτες τρομοκρατικών επιθέσεων είτε παρουσίασαν έντονα τρομοκρατικά φαινόμενα. Πηγαίνοντας πίσω στην δεκαετία του '70 εντοπίζουμε την πρώτη προσπάθεια συνεργασίας στον τομέα της αντιτρομοκρατίας με την δημιουργία του TREVI (Terrorism, Radicalism, Extremist, Violence, International group) το 1975, που πλέον έχει αντικατασταθεί από την Συμφωνία του Σένγκεν* καθώς και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Καταστολή της Τρομοκρατίας το 1977. Ο ορισμός του TREVI ήταν ο εξής : « Τρομοκρατία ορίζεται η χρήση ή η απειλή χρήσης βίας από συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων για την επίτευξη πολιτικών στόχων». Παρατηρείται ενδιαφέρον στον ορισμό καθώς υπάρχει αναφορά περί πολιτικών στόχων δεν υπήρχε όμως συνέχεια καθώς διαλύθηκε το TREVI και τα κράτη μέλη είχαν διαφορετική προσέγγιση πάνω στο θέμα. Η ενασχόληση της Ε.Ε με το θέμα της τρομοκρατίας εντάθηκε μετά την επιθέση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου στις Η.Π.Α όπου και το θέμα της τρομοκρατίας άγγιξε σε παγκόσμια κλίμακα την ανθρωπότητα. Οι επιθέσεις την Μαδρίτη(2004) και Λονδίνο(2005) σηματοδότησαν την έναρξη μιας νέας απειλής για την Ευρώπη. Το 2001 μετά την επίθεση στους Δίδυμους Πύργους παρουσιάσει ενδιαφέρον να δούμε την διαφορά στην ορολογία που δίνουν τόσο οι Η.Π.Α όσο και η Ε.Ε. για τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μιλά για "μάχη κατά της τρομοκρατίας" (fight against terrorism) ενώ οι Η.Π.Α χρησιμοποίησε το "πόλεμος στην τρομοκρατία" (war on terror) που παραπέμπει, αναμφίβολα, σε σταυροφορία.

Στις 13 Ιουνίου 2002 η Απόφαση Πλαίσιο για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας ήρθε να συμπληρώσει το κενό με την εισαγωγή ενός περιεκτικού και εναρμονισμένου ορισμού της τρομοκρατίας στην ευρωπαϊκή νομοθεσία (Davide Casale, 2008 σελ.123). Στο άρθρο 1 της απόφασης Πλαισίου τα τρομοκρατικά αδικήματα ορίζονται σαν «αδικήματα υπό εθνικό δίκαιο, που δεδομένης της φύσης τους, μπορούν να προκαλέσουν βλάβες σε μια χώρα ή σε διεθνείς οργανισμούς όταν στοχεύουν α)να εκφοβίσουν σοβαρά έναν πληθυσμό ή β) να εξαναγκάσουν αδικαιολόγητα μια κυβέρνηση ή ένα διεθνή οργανισμό να εκτελέσουν οποιαδήποτε πράξη ή να απόσχουν από την εκτέλεσή της γ)να αποσταθεροποιήσουν σοβαρά ή να καταστρέψουν τις θεμελιώδεις πολιτικές, συνταγματικές, οικονομικές ή κοινωνικές δομές μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού (Davide Casale, 2008 σελ.123).

Αφού αναφέρθηκαν όλες αυτές οι προσπάθειες ορισμού της τρομοκρατίας είναι απόλυτα κατανοητό ότι υπάρχει δυσκολία να δοθεί ένας κοινά αποδεκτός ορισμός. Σύμφωνα με τον Alex Schmid, οι λόγοι που κάτι τέτοιο καθίσταται τόσο δύσκολο είναι οι ακόλουθοι:

- Πρώτον, η τρομοκρατία είναι μια αμφισβητούμενη έννοια (για παράδειγμα, όταν κάποιος χαρακτηρίζεται από κάποιους ως τρομοκράτης, από άλλους μπορεί να χαρακτηριστεί ως μαχητής της ελευθερίας).
- Δεύτερον, το ζήτημα του ορισμού της τρομοκρατίας συνδέεται με την νομιμοποίηση και την απονομιμοποίηση και την ποινικοποίηση ορισμένων ομάδων.
- Τρίτον, υπάρχουν πολλά είδη τρομοκρατίας, το καθένα με διαφορετική μορφή ή εκδήλωση.
- Τέταρτον, η έννοια του όρου τρομοκρατία έχει υποστεί πολλές αλλαγές κατά την διάρκεια των τελευταίων 200 ετών που έγινε αισθητή η παρουσία του φαινομένου της τρομοκρατίας

Εν κατακλείδι, η τρομοκρατία μπορεί να προσδιοριστεί αντικειμενικά από την ποιότητα της πράξης, αλλά όχι από την ταυτότητα των δραστών ή τη φύση της αιτίας τους. Είναι όμως δεδομένο πως όλες οι τρομοκρατικές ενέργειες είναι εγκλήματα. Όλα περιλαμβάνουν βία ή απειλή βίας, σε συνδυασμό με ρητά αιτήματα. Η βία είναι να δημιουργήσει φόβο κυρίως και πανικό (δηλαδή τρομοκρατία, ψυχικό φόβο) και συχνά κατευθύνεται κατά πολιτικών στόχων. Οι στόχοι είναι είτε για πολιτικούς είτε για θρησκευτικούς είτε για ιδεολογικούς λόγους. Οι ιδεολογίες είναι συστήματα πεποιθήσεων που προέρχονται από τις παγκόσμιες απόψεις που πλαισιώνουν τις ανθρώπινες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Οι ενέργειες εκτελούνται συχνά με τέτοιο τρόπο που θα κερδίσουν τη μέγιστη δημοσιότητα. Οι δράστες είναι συνήθως μέλη που με τις ενέργειες τους αποσκοπούν στην παραγωγή ψυχολογικών επιπτώσεων εκτός από την άμεσης σωματικής βλάβης και αυτό είναι το σήμα κατατεθέν του φαινομένου της τρομοκρατίας.

1.2 Επισκόπηση της τρομοκρατίας

Η τρομοκρατία έχει γίνει πλέον παγκόσμιο πρόβλημα. Αν δεν είναι Boko Haram, Στρατιώτες του Δέλτα του Νίγηρα και κτηνοτρόφοι βοοειδών στη Νιγηρία και τις γειτονικές χώρες, είναι η Al-Shabaab στη Σομαλία ή η Αλ Κάιντα στο Αφγανιστάν ή η ISIS στη Συρία.

Στην πραγματικότητα, οι επιθέσεις τρομοκρατών έχουν αναφερθεί σε ολόκληρο τον κόσμο. Στις 26 Αυγούστου 2011, το κτίριο των Ηνωμένων Εθνών στην Αμπούζα βομβαρδίστηκε, αφήνοντας πολλούς ανθρώπους νεκρούς και μεγάλος αριθμός ατόμων τραυματίστηκαν σοβαρά. (https://en.wikipedia.org/wiki/Abuja_DSS_Attack,

15/8/2018). Την 1 Οκτωβρίου 2011, ο Boko Haram ξεκίνησε δίδυμες εκρήξεις βόμβας, οι οποίες διεκδικούν ένδεκα ζωές στην Abuja. Την 1 Οκτωβρίου 2010, δύο αυτοκίνητα φορτωμένα με βόμβες εξερράγησαν κοντά στην πλατεία Eagle Square, όπου στον εορτασμό της επετείου της ανεξαρτησίας της Νιγηρίας σκοτώθηκαν περίπου δέκα άτομα. Στη διεθνή σκηνή έχουν αναφερθεί επιθέσεις τρομοκρατών. Στις Ηνωμένες Πολιτείες για παράδειγμα:

Κορωνίδα της τρομοκρατικής δράσης αποτελεί η επίθεση την 11^η Σεπτεμβρίου του 2001 όπου οι Ηνωμένες Πολιτείες έγιναν θύματα της πιο θανατηφόρας και ολέθριας πράξης τρομοκρατίας με την καταστροφή των Δίδυμων Πύργων του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου της Νέας Υόρκης με αεροσκάφη επιβατών και παρόμοια επίθεση στο στρατιωτικό κτίριο της χώρας, το Πεντάγωνο .

Στο 2008, η Μουμπαί, η μεγαλύτερη πόλη της Ινδίας, ήταν χρωματισμένη με αίμα, όταν οι ισλαμιστές τρομοκράτες από το Πακιστάν πήραν όλο τον κόσμο από καταιγίδα. Επίθεση έγινε μεταξύ του Νοεμβρίου 26 και του 29 του ίδιου μήνα, σκοτώνοντας τουλάχιστον εκατόν εβδομήντα τρία (173) και τραυματίζοντας περίπου τριακόσια οκτώ (308). Η επίθεση λέγεται ότι έχει γίνει μάρτυρας της προβολής και εφαρμογής των τελευταίων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (Senam et al, 99). Τα τρομοκρατικά χτυπήματα στο Λονδίνο και στη Βαρκελώνη τον Μάρτιο και τον Αύγουστο του 2017ωστο διεθνές αεροδρόμιο των Βρυξελλών το 2016,στη Γαλλία τα έτη 2015 και 2016 καθώς και οι συνεχείς τρομοκρατικές επιθέσεις στη γειτονική μας Τουρκία,στη Συρία,στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν μας δείχνουν ότι το φαινόμενο της τρομοκρατίας ζει ανάμεσά μας και πολύ πιθανό να μας χτυπήσει και την δική μας πόρτα.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι όλος ο κόσμος τώρα είναι γεμάτος από αυτήν την απειλή. Δεν είναι περίεργο οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο να έχουν δει αυτό το κακό φαινόμενο ως σημαντική απειλή για την παγκόσμια ασφάλεια. Με τα λόγια του Crenshaw:

η άνοδος της ISIS και η συνακόλουθη βία της Τζιχάντ στη Συρία και το Ιράκ έχουν αντηχήσει σε μεγάλο βαθμό. Οι επιπτώσεις μπορεί να γίνουν αισθητές όχι μόνο στις τρομακτικές επιθέσεις που έλαβαν χώρα στο Παρίσι τον Ιανουάριο, 2015, αλλά και στην περιοχή Ασίας - Ειρηνικού, συμπεριλαμβανομένης της Αυστραλίας (en.wikipedia).

Ανεξάρτητα από τους λόγους / ιδεολογίες, ο Βρετανός πρωθυπουργός, Ντέιβιντ Κάμερον, αναφέρθηκε σε αυτή την ιδεολογία ως «θεωρίες συνωμοσίας, εξτρεμιστικές» ... που υπερασπίζονται οι «βίαιοι εξτρεμιστές».

Ωστόσο, η τρομοκρατία δεν είναι ένα πρόσφατο φαινόμενο στον κόσμο. Η ιστορία της πηγαίνει πίσω στο 48. Μ.Χ., όταν οι Ζηλωτές μια εβραϊκή αίρεση πραγματοποίησε τρομοκρατικές εκστρατείες για να αναγκάσει την εξέγερση εναντίον των Ρωμαίων στην Ιουδαία. (<https://medium.com/@umoetteumoh/types-of-terrorism-and-their-linguistic-techniques-and-strategies-4d87fb71eef5>, 16/8/2018) Αυτές οι βίαιες εξεγέρσεις περιλάμβαναν τη χρήση δολοφόνων (Sicarii ή μαχαίρι) για να διεισδύσουν τους Ρωμαίους λεγεωνάριους με σίκαλα, να απαγάγουν μέλη του προσωπικού του ναού με σκοπό να κρατήσουν λύτρα έναντι χρημάτων ή να χρησιμοποιήσουν δηλητήριο σε μεγάλη κλίμακα για την εξάλειψή τους. Η δικαιολογία των ζηλωτών για τη δολοφονία άλλων Εβραίων ήταν ότι αυτές οι δολοφονίες κατέδειξαν τις συνέπειες της ανηθικότητας της συνεργασίας με τους Ρωμαίους εισβολείς και, ως εκ τούτου, δυσφημούσαν τους Ρωμαίους για την ανικανότητά τους να προστατεύουν τους Εβραίους συνεργάτες τους

Η λέξη «τρομοκρατία» για πρώτη φορά απαντάται στη Γαλλική Επανάσταση του 1789, καθώς ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιήθηκε από τους Ιακωβίνους, την πιο ακραία πτέρυγα της Επανάστασης (Worldlaw, G,1998) Οι Ιακωβίνοι χρησιμοποίησαν πράξεις βίας και τρομοκρατίας προκειμένου να οικοδομήσουν τη νέα κοινωνική τάξη. Δεν δίσταζαν μάλιστα να εκτελούν άτομα που ανήκαν στην αριστοκρατία με μόνη αιτιολογία ότι ήταν αριστοκράτες. Συχνά κατέφευγαν σε τρομοκρατικές ενέργειες προκειμένου να «τιμωρήσουν» αυτούς που στέκονταν εμπόδιο στην επανάσταση. Την ίδια εποχή η λέξη «τρομοκρατία» ερμηνεύεται από το Λεξικό της Γαλλικής Ακαδημίας ως «σύστημα, καθεστώς του τρόμου» και γρήγορα έχει μειωτικό χαρακτήρα, ενώ στον «τρομοκράτη» αποδίδονται εγκληματικές προθέσεις.

Σταδιακά, η τρομοκρατία ταυτίζεται με την εγκληματική δράση. Η τρομοκρατία που κορυφώθηκε από τον Μάρτιο του 1793 έως τον Ιούλιο του 1794 ταυτίστηκε με το καθεστώς του τρόμου. Η κυριαρχία των Ιακωβίνων οφείλεται στις εσωτερικές διεργασίες με κίνητρο την πολιτική αλλαγή. Ένα κύριο χαρακτηριστικό των τρομοκρατικών επιθέσεων ήταν ότι δεν στρέφονταν μόνο εναντίον των μελών της αριστοκρατίας, αλλά και πλέον και εναντίον άλλων επαναστατών.

Στα μέσα του 19ου αιώνα όμως οι όροι «τρομοκρατία» καθώς και ο όρος «τρομοκράτης» απέκτησαν αυτόνομο ιδεολογικό περιεχόμενο. Μάλιστα, το 1818 – 81 αναπτύχθηκε έντονη δράση Ρώσων επαναστατών κατά της αυταρχικής κυβέρνησης. Στο σύνολο της ευρωπαϊκής επικράτειας εμφανίζονται εθνικιστικές ομάδες, όπως των Ιρλανδών, των Μακεδόνων και των Αρμενίων στην Τουρκία, που διεκδικούν την αυτονομία τους διαπράττοντας πράξεις βίας. Αργότερα, η Βιομηχανική Επανάσταση συνέβαλε στην ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης και αποτέλεσε το πλαίσιο για την ανάπτυξη της τρομοκρατικής δράσης των αναρχικών στα τέλη του 19ου αιώνα. Τα αναρχικά κινήματα κυριάρχησαν σε χώρες, όπως είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία και οι ΗΠΑ, που η ραγδαία ανάπτυξη οδήγησε σε ιδεολογικές αντιπαραθέσεις εξαιτίας της εκμετάλλευσης του ατόμου από τη νέα τάξη βιομηχάνων.

Στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου γενικεύεται το κύμα βίας. Το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του είναι ότι πηγάζει από τις προϋπάρχουσες πολιτικές και κοινωνικές ανισότητες και αντιθέσεις, οι οποίες όμως μέχρι τότε δεν εκφράζονταν ιδεολογικά. Η αναρχική ιδεολογία συνεχίζει να πρεσβεύει αυτό το ευρύ κύμα βίας, αλλά η διαφορά με το παρελθόν είναι ότι αποτελεί πλέον μονάχα ένα μέρος του. Στη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου η καταπίεση πολιτών από αυταρχικές κυβερνήσεις, η έλλειψη δικαιωμάτων για τους μειονοτικούς πληθυσμούς και οι διεκδικήσεις αυτονομίας και ανεξαρτησίας από λαούς, οδήγησαν στη δημιουργία κινήματων με έντονη και διαρκή δράση. Ιστορική αφετηρία αποτέλεσε ο Διαφωτισμός που αποτέλεσε και την αιτία δημιουργίας αυτών των κινήματων, καθώς παρείχε το φιλοσοφικό υπόβαθρο και την πνευματική αναγέννηση που ευνοούσαν να τεθούν υπό αμφισβήτηση από τους διανοούμενους της εποχής τα υπάρχοντα πολιτικά και οικονομικά συστήματα και συμφέροντα.

Πρόσφατα παραδείγματα ομάδων τρομοκρατών, εκτός από εκείνα που λειτουργούν στη Μέση Ανατολή, περιλαμβάνουν τον Ιρλανδικό Ρεπουμπλικανικό Στρατό (IRA) και την Εθελοντική Δύναμη του Ulster στη Βόρεια Ιρλανδία, την Βασκική Πατρίδα και την Ελευθερία (EFA) στην Ισπανία, τη λατρεία Shinrikyo στην Ιαπωνία, Αντάρτικες διαδρομές στο Περού και στην Αλ Κάιντα, οι οποίες αργότερα έδωσαν τη γέννηση του τμήματος Boko Haram στη Νιγηρία και του ISIS στη Συρία και το Ιράκ.

1.3 Η αλλαγή της στάσης του τρομοκράτη μετά το χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου

Το δολοφονικό χτύπημα στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης άλλαξε ριζικά και το σκηνικό της τρομοκρατίας μεταβάλλοντας πρακτικές, λογικές και αντιλήψεις για το

πώς δρουν οι τρομοκράτες, αναγκάζοντας κοινωνίες και πολίτες, ειδικούς και κυβερνητικούς παράγοντες να αναθεωρήσουν πολλά και να δουν την τρομοκρατία από άλλο εντελώς καινούργιο πρίσμα. Η τρομοκρατία από την 11^η Σεπτεμβρίου του 2001 αλλάζει σφαιρικά μορφή.

Η τρομοκρατία που ξέραμε είναι εκείνη «του αραμπά», όπως λένε οι ειδικοί, και σε τίποτε ο τρομοκράτης των Ερυθρών Ταξιαρχιών δεν μοιάζει με εκείνον που σχεδίασε και εκτέλεσε με ακρίβεια ελβετικού ρολογιού την επιχείρηση της 11ης Σεπτεμβρίου. Είναι πολύ ενδιαφέρον να δούμε πως προσέγγισε το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Τμήμα της Εγκληματολογίας την νέα μορφή του τρομοκράτη καταγράφοντας τα πέντε κρίσιμα σημεία που κάνουν τους εκτελεστές της 17ης Νοέμβρη να απέχουν τελείως από τον νέο τύπο τρομοκρατών, που έκανε ήδη την εμφάνισή του, σηματοδοτώντας το πρόσωπο της τρομοκρατίας για τον 21ο αιώνα.

Αλλά ας δούμε πού εντοπίζει η επιστημονική έρευνα τις ραγδαίες μεταβολές στο φαινόμενο της τρομοκρατίας και στο προφίλ του τρομοκράτη όπως τα παρουσιάζει ο καθηγητής κ. Νέστωρ Κουράκης που μας ξαναγεί στο σκοτεινό τούνελ της τρομοκρατικής δράσης(<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=138085>16/8/2018)

«Ο τρομοκράτης του σήμερα και του αύριο, όπως προκύπτει από την έρευνα, δεν έχει σχέση με την εικόνα που έχουμε στο μυαλό μας. Αλλιώς δρα και αλλιώς οργανώνεται. Αλλο "πρόσωπο" φαίνεται να έχει. Παρατηρούμε μια πολύ ενδιαφέρουσα αντιπαραβολή της τρομοκρατικής οργάνωσης της '17 Νοέμβρη' με την νέα γενιά τρομοκρατών και εντοπίζονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις. Τα βασικότερα συμπεράσματα της έρευνας καταγράφουν τις διαφορές και δίδουν το νέο στίγμα:

- ✓ Ο τρομοκράτης τώρα χτυπάει χωρίς εμφανή ταυτότητα. Δίχως να γίνεται "ορατός". Παραμένει και άφαντος και "αόρατος". Και ενώ η "17 Νοέμβρη" όπως και άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις αμέσως μετά το χτύπημα με προκήρυξη αναλάμβαναν την ευθύνη κοινολογώντας την ταυτότητά τους , τώρα η τρομοκρατική δράση δεν έχει πατρότητα. Οι δράστες δεν έχουν ανάγκη την προκήρυξη για να στείλουν "το μήνυμά" τους. Μήνυμα γι' αυτούς είναι η ίδια η φρικαλέα πράξη τους που μεταδίδεται "ζωντανά" με σοκαριστικές εικόνες και με θεαματικό τρόπο.
- ✓ Ο τρομοκράτης και αυτοκαταστρέφεται. Αποτελεί κινούμενη "βόμβα". Μέρος της τρομοκρατικής επίθεσης. Ως τώρα σε όλες τις χώρες της Δύσης οι τρομοκράτες έκαναν το παν να διαφυλάξουν τη ζωή τους, να μην είναι τα

θύματα της εγκληματικής τους δράσης. Αυτό ήταν το κύριο ζητούμενό τους. Και το κατάφερναν σχεδόν πάντα. Κανένα μέλος της "17N" ή των Ερυθρών Ταξιαρχιών δεν σκοτώθηκε επί το έργον. Κανένα μέλος της "17 Νοέμβρη" δεν έπεσε στα χέρια των διωκτικών αρχών, έστω και νεκρός. Τώρα οι τρομοκράτες δεν υπολογίζουν την ίδια τους την ζωή, ενεργούν με την απόφαση να πεθάνουν και το κάνουν. Και αυτό είναι ακόμα πιο επικίνδυνο.

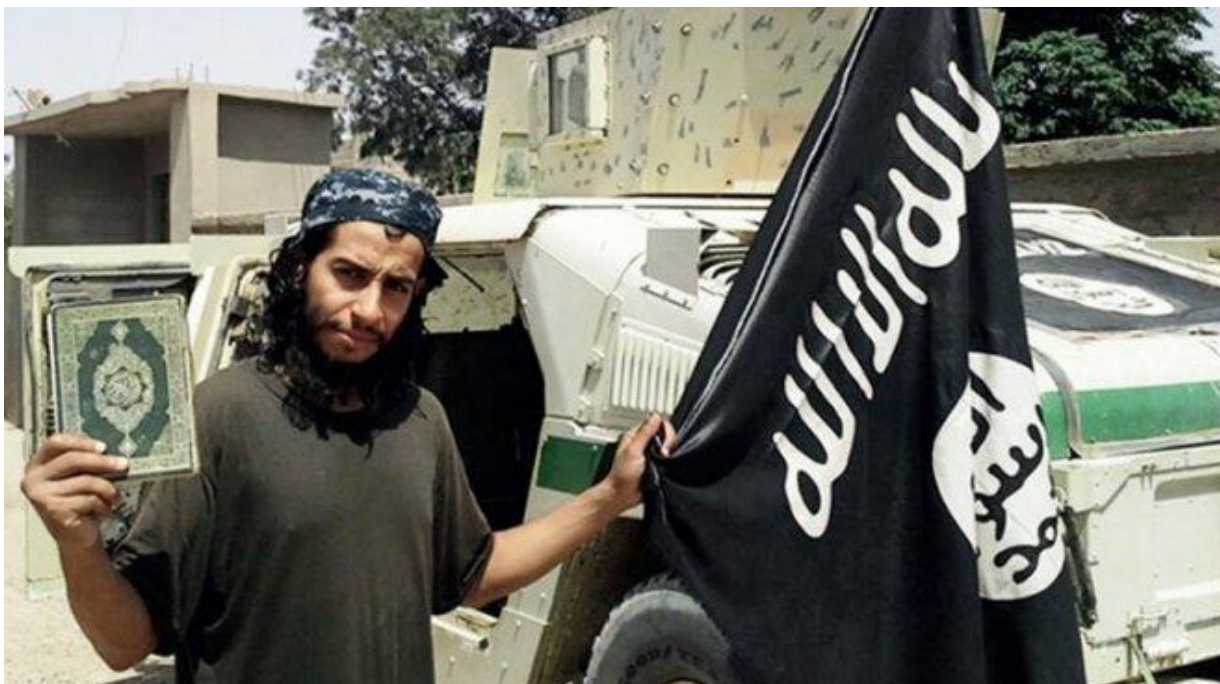
- ✓ Μία τρομακτική αλλαγή εντοπίζεται στο ότι οι τρομοκράτες όχι μόνο δεν αποφεύγουν να χτυπήσουν αθώους πολίτες, αλλά αντίθετα το επιδιώκουν. Έτσι η εποχή που οι τρομοκράτες έτρεμαν στην ιδέα των αθώων θυμάτων και επικέντρωναν τη δολοφόνο δράση τους σε συγκεκριμένους στόχους έχει ξεπεραστεί. Όσο μεγαλύτερος ο αριθμός των θυμάτων τόσο καλύτερα για τους δράστες. Η συλλογική ευθύνη των απλών πολιτών και η συλλογική τιμωρία είναι το κίνητρο της νέας τρομοκρατίας.
- ✓ Οι τρομοκράτες πια δεν έχουν σύνορα και δεν έχουν εθνικούς στόχους. Ως τώρα οι ενέργειές τους στόχευαν να επηρεάσουν τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις της χώρας όπου είχαν την έδρα τους και πάντα δρούσαν στα όριά της. Η "17 Νοέμβρη" ποτέ δεν πέρασε τα ελληνικά σύνορα και οι Ερυθρές Ταξιαρχίες ποτέ δεν διάβηκαν τις Αλπεις. Οι τρομοκράτες όμως της Νέας Υόρκης πέρασαν τον Ατλαντικό, ήρθαν από την άλλη άκρη του κόσμου, για να αναδείξουν με την πράξη τους πως η τρομοκρατία πια δεν έχει ούτε πατρίδα ούτε σύνορα. Κυριαχεί μονάχα το μίσος και ο φανατισμός και δεν υπάρχει εθνική ταυτότητα.
- ✓ Οι δράστες της νέας τρομοκρατίας προχωρούν με αριστοτεχνική ευρηματικότητα στην εκτέλεση του εγκλήματός τους. Η τελευταία λέξη της τεχνολογίας είναι στα χέρια τους και οι κινήσεις τους διαθέτουν εκπληκτική οργάνωση και ακρίβεια. Τόσο που όλα μοιάζουν σαν να είναι ταινία του σινεμά. Μα δυστυχώς δεν είναι. Βέβαια πάντα οι τρομοκράτες και οργάνωση διέθεταν και άψογη εκτέλεση. Το γεγονός άλλωστε πως η "17 Νοέμβρη" επί τόσα χρόνια έμενε ασύλληπτη αυτό το επιβεβαιώνει. Άλλο όμως οργάνωση μιας τρομοκρατικής επιχείρησης (δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη ή απαγωγή του Αλντο Μόρο) και άλλο η συντονισμένη επίθεση με τέσσερα αεροπλάνα και μέσα σε διάρκεια δύο μόλις ωρών!».

Τα συμπεράσματα των ειδικών και οι εκτιμήσεις των εγκληματολόγων είναι τόσο ανησυχητικά όσο ανήσυχτοι είναι και οι πολίτες του κόσμου. Το νέο πρόσωπο της

τρομοκρατίας που μόλις είδαμε προοιωνίζεται μόνο τρόμο, φόβο και βία. Η λύση πάντως, όπως λέει ο κ. Κουράκης, δεν είναι «η βία στη βία, γιατί ο κύκλος του αίματος ούτε εύκολα κλείνει ούτε αποτελεί απάντηση στο φαινόμενο της νέας τρομοκρατίας που έχει ήδη γεννηθεί». Δεν μπορεί να αποτυπωθεί καλύτερα η νέα γενιά τρομοκρατίας από τα κάτωθι λόγια του δημάρχου του Λονδίνου **Ken Livingstone** που δεκατρία χρόνια πριν, μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στο Λονδίνο το 2005 που κόστισαν τη ζωή σε 52 πολίτες και τραυμάτισαν 700, απηύθυνε ένα απλό και ενωτικό μήνυμα που σήμερα μοιάζει πιο επίκαιρο από ποτέ:

«Αυτή δεν ήταν μια επίθεση στους ισχυρούς. Δεν στόχευε προέδρους ή πρωθυπουργούς. Στόχευε καθημερινούς εργαζόμενους Λονδρέζους, λευκούς και μαύρους, Χριστιανούς και Μουσουλμάνους, Ινδούς και Εβραίους, νέους και γέρους. Ήταν μια τυφλή απόπειρα σφαγής, ανεξάρτητη από παράγοντες όπως η ηλικία, η θρησκεία, η τάξη ή οτιδήποτε άλλο. Αυτό δεν είναι ιδεολογία, δεν είναι διεστραμμένη πίστη, είναι μια τυφλή απόπειρα μαζικής δολοφονίας και ξέρουμε ποιος είναι ο στόχος της. Θέλουν να διχάσουν τους Λονδρέζους. Θέλουν να στρέψουν τον έναν εναντίον του άλλου... Όμως οι Λονδρέζοι δεν θα διχαστούν από αυτή τη δειλή επίθεση. Θα μείνουν μαζί, αλληλέγγυοι στο πλευρό εκείνων που τραυματίστηκαν και στο πλευρό εκείνων που συνεθλίβησαν και γι' αυτό είμαι περήφανος που είμαι δήμαρχος αυτής της πόλης».

1.4 Τέσσερα (4) κύματα ξένων μαχητών

Στο πλαίσιο της νέας μορφής τρομοκρατίας παιδιά της Δύσης παίρνουν την απόφαση να γίνουν τρομοκράτες-τζιχαντιστές και έγινε προσπάθεια αναζήτησης των αιτιών που τους οδήγησε σε αυτήν την κατεύθυνση και ο κορυφαίος Βέλγος αναλυτής που εστιάζει σε θέματα τρομοκρατίας, **Rik Coolsaet**, καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Ghent μας δίνει την δική του θέση επί του θέματος. (Rik Coolsaet,2015)

Υπήρχαν τέσσερα κύματα ξένων μαχητών:

Το πρώτο κύμα ξένων μαχητών πολέμησε τους Σοβιετικούς στο Αφγανιστάν στο πλευρό του Οσάμα μπιν Λάντεν. Το δεύτερο είχε τη βάση του σε μια ελίτ εκπατρισμένων από τη Μέση Ανατολή που πήγαν στη Δύση με σκοπό να υλοποιήσουν πανεπιστημιακές σπουδές. Τα δεινά των Μουσουλμάνων σε Βοσνία, Τσετσενία, Κασμίρ και Φιλιππίνες, τους έδωσαν το κίνητρο να πάνε εθελοντικά προκειμένου να πολεμήσουν σε αυτά τα μέτωπα. Σε αυτά τα δύο πρώτα κύματα, που είχαν εκλείψει μέχρι το 2004-2005, τα κίνητρα συνδέονταν κυρίως με τον θρησκευτικό ζήλο, όμως εξίσου σημαντικό ή σημαντικότερο ρόλο έπαιζε η αίσθηση ότι βιώνουν την πολιτική αδικία.

Η Αμερικανική εισβολή στο Ιράκ το 2003 έδωσε νέα πνοή στην παρακμάζουσα τότε τζιχαντιστική τρομοκρατική σκηνή, καθώς ένα νέο κύμα οργισμένων από την

εισβολή εξτρεμιστών έκανε την εμφάνισή του. Επρόκειτο για άτομα που είχαν μεγαλώσει σε δυτικές χώρες, συνήθως παιδιά μεταναστών, δικτυώνονταν μέσω φίλων στις δικές τους γειτονίες και συχνά μέσω ίντερνετ σε διεθνές επίπεδο. Δεν είχαν όμως τη δυνατότητα να φτάσουν στα στρατόπεδα εκπαίδευσης της Al Qaeda στο Αφγανιστάν. Αυτή η «ακέφαλος τζιχάντ» (**leaderless jihad**) όπως την αποκάλεσε ο Sageman , ολοκλήρωσε τον κύκλο της μέχρι το 2010.

Το τέταρτο κύμα ξένων μαχητών έκανε την εμφάνισή του με την έναρξη του εμφυλίου στη Συρία το 2012, την ανάδυση των διαφόρων τζιχαντιστικών οργανώσεων και την καθιέρωση του ISIS. Τα μέλη του δικτυώνονται μέσω τοπικών δικτύων στις χώρες διαμονής τους, μέσω της οικογένειας αλλά και των φίλων τους. Σε αντίθεση όμως με τους προηγούμενους, αυτοί έχουν τη δυνατότητα να φτάσουν στα πεδία των μαχών μέσω του δικτύου του ISIS, να πολεμήσουν, να εκπαιδευτούν και κάποιοι να επιστρέψουν, συνιστώντας απειλή για τη Δύση, όπως είδαμε να συμβαίνει με τα πρόσφατα τρομοκρατικά χτυπήματα που εκδηλώθηκαν στην Ευρώπη. Το δε τρέχον κύμα ξένων μαχητών, μέλη του οποίου σκόρπισαν τον τρόμο σε Παρίσι και Βρυξέλλες, είναι πολύ διαφορετικό από τα προηγούμενα, με κίνητρα που δεν έχουν καμία ουσιαστική σχέση που να σχετίζονται με τη θρησκεία. Το μοντέλο αυτό των ξένων μαχητών είναι το μοντέλο των μοναχικών λύκων που κυριαρχεί στις μέρες μας.

1.4.1 Το μοντέλο των «μοναχικών λύκων»

Τζιχαντιστές και μη, οι «μοναχικοί λύκοι» είναι ίσως το πιο επικίνδυνο όπλο που στράφηκε ποτέ εναντίον του δυτικού πολιτισμού. Μια αόρατη, πανταχού παρούσα, θανάσιμη απειλή. (<https://www.protothema.gr/world/article/599857/monahikoi-lukoi-giati-mas-apeilei-to-neo-modelo-tromokratias/> 25/07/2018)

Ανατρέποντας ακόμη και τους ενστικτώδεις νόμους της φύσης ή της απλής αριθμητικής, σήμερα κάθε μεμονωμένος «μοναχικός λύκος» φαντάζει πολύ πιο επικίνδυνος από οποιαδήποτε μεγάλη αγέλη πωρωμένων εκτελεστών. Ένας δήμιος-αποκεφαλιστής σε μια μικρή πόλη της βόρειας Γαλλίας, ένας βομβιστής αυτοκτονίας κάπου στη Βαυαρία, ένας πιστολέρο σε κατάσταση αμόκ που πυροβολεί αδιακρίτως το πλήθος στο Μόναχο, ένας μαχαιροβγάλτης που επιτίθεται με τσεκούρι σε οικογένεια Ασιατών μέσα σε γερμανικό τρένο και φυσικά ο εξολοθρευτής-νταλικέρης της Νίκαιας -μαζί με πολλούς άλλους- συνθέτουν το προφίλ αυτής της νέα γενιάς τρομοκρατών. Κοινό χαρακτηριστικό τους το νεαρό της ηλικίας τους και ότι

αποτελούν γόνους μεταναστών.Αποτελούν τρομοκρατικούς θύλακες έτοιμοι να δράσουν εναντίον των χωρών που τους φιλοξενούν,προκαλώντας την μέγιστη ζημιά εναντίον των δυτικών συμμάχων.Το προφίλ ενός ανθρώπου, ο οποίος είναι πρωτίστως αιμοβόρος φονιάς και δευτερευόντως οτιδήποτε άλλο, όπως φανατικός ισλαμιστής ή ταγμένος μαχητής υπέρ κάποιας πολιτικής σκοπιμότητας. Δίνει στον εαυτό του την ιδιότητα του μάρτυρα, τιμωρού, λυτρωτή, ήρωα, εξιδανικευμένου προτύπου. Αποσπώνται από την αγέλη των ομοϊδεατών τους και χαλυβδώνουν μόνοι την αποφασιστικότητά τους να πάρουν κεφάλια, και το εφαρμόζουν και μεταφορικά αλλά δυστυχώς και κυριολεκτικά. Η έννοια του «μοναχικού λύκου» είναι εξαιρετικά ανεκτική και φιλόξενη. Χωρά οποιονδήποτε μαζικό δολοφόνο, από όπου και εάν είναι,όποιος και αν είναι, σε ό,τι και αν πιστεύει. Την ιδιότητα του μέλους σε αυτό το κλαμπ της φρίκης την αποκτά κανείς με την επίδειξη ικανού αριθμού θυμάτων,λειτουργούν με γνώμονα το μοτίβο: όσο περισσότεροι οι νεκροί τόσο μεγαλύτερη η καταξίωση.

Η αποτελεσματικότητα του αδέσποτου φονιά είναι τόσο θεαματική και πρέπει να εντυπωσίασε ακόμη και τους αρχιεκτελεστές του ISIS, που συνειδητοποίησαν εξ'αρχής ότι η απόλυτη αναρχία και η εξατομικευμένη δράση με πολλαπλά, ασύνδετα μεταξύ τους πλήγματα, κατά βούληση του εκάστοτε μακελάρη, είναι πολύ πιο αποδοτική και συμφέρουσα από την κατάστροψη αναλυτικών και οργανωμένων σχεδίων. Τα μεμονωμένα χτυπήματα, ακριβώς επειδή προσωποποιούν σε έναν και μόνο «λύκο» τη φονική μανία, δημιουργούν πολύ περισσότερο τρόμο στην κοινή γνώμη,δημιουργώντας εντυπώσεις ακόμη και σε σύγκριση με τις βιντεοσκοπημένες θηριωδίες των τζιχαντιστών διαπράττοντας όλες αυτές τις αδιανόητες βαρβαρότητες εις βάρος ομήρων εντός της επικράτειας του ISIS. Επιπλέον, η «δόξα» την οποία απολαμβάνει ο μοναχικός εξολοθρευτής έχει εξ ορισμού μεγαλύτερη δύναμη επιρροής, καθώς το άτομο αυτό καθίσταται πρότυπο και είδωλο πολύ πιο εύκολα στα μάτια των πιθανών μιμητών και ιδιαίτερα των μικρών σε ηλικία ατόμων που για οποιονδήποτε λόγο ερωτοτροπούν με την παραβατικότητα, τη βία και την χωρίς όρια εκδίκηση.

Η πρόσφατη εμπειρία δείχνει ότι ο μοναχικός δράστης δεν έχει συγκεκριμένο προφίλ. Μπορεί να είναι ένας φανατισμένος πιστός του Μωάμεθ, αλλά μπορεί και να μην είναι. Μπορεί να είναι πρόσφυγας σε αναζήτηση ασύλου ή μόνιμος κάτοικος και μόνιμος κάτοικος της χώρας εναντίον της οποίας επιτίθεται. Ενδεχομένως να είναι σχεδόν ανήλικος ή αρκετά μεγαλύτερος με ήδη βεβαρημένο ποινικό μητρώο ή όχι,

ρατσιστής, θύμα σχολικού εκφοβισμού, ομοφοβικός, ναρκισσιστής και μεγαλομανής με ιστορικό ψυχοπάθειας ή φαινομενικά φυσιολογικός και ψυχικά υγιής, να έχει διατελέσει κρατούμενος σε φυλακές ή και τίποτα από όλα τα προηγούμενα. Η κατάταξή τους σε κατηγοροποιήσεις ώστε οι περιπτώσεις τους να μελετηθούν ως τάσεις βάσει των μεταξύ τους κοινών χαρακτηριστικών και να εξαχθούν συμπεράσματα για την εξουδετέρωσή τους είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Τελικά, εκτός από τη φονική μανία που τους διέπει και την προσήλωση στην υλοποίηση της αποστολής να σπείρουν τον όλεθρο, ένα καθήκον που κατά κανόνα οι ίδιοι αναθέτουν στον εαυτό τους, κοινό χαρακτηριστικό των «μοναχικών λύκων» είναι ότι σχεδόν όλοι τους είναι γόνοι μεταναστών. Βέβαια, πάνω από όλα και πέρα από κάθε επιμέρους ιδιαιτερότητα, οι κατά συρροή φονιάδες ταιριάζουν άπαντες στο προφίλ του «μοναχικού λύκου»: μάρτυρας, τιμωρός, λυτρωτής, ήρωας, εξιδανικευμένο πρότυπο - τέτοιου είδους είναι οι ιδιότητες που αποδίδουν στον εαυτό τους..

Οι τζιχαντιστές μάχονται εναντίον των «απίστων» και δεν αναγνωρίζουν κανένα όριο και αποκλείουν οποιονδήποτε σεβασμό στις διεθνείς συνθήκες για το ποια μέσα επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν και ποια όχι. Συναφώς προς αυτή τη λογική, το ISIS δεν διστάζει να αναλάβει την ευθύνη και να επωφεληθεί από τον τρόπο οποιουδήποτε χτυπήματος, σχετικού ή άσχετου με τον τζιχαντιστικό αγώνα, κηδεμονεύοντας πρόθυμα τους «μοναχικούς λύκους». Αντίστοιχα, οποιοσδήποτε μακελάρης θεωρεί ότι δικαιούται να επικαλείται τον «ιερό πόλεμο» εν ονόματι του Ισλάμ ώστε να βρει και αυτός τη θέση που πιστεύει ότι του αξίζει στο πάνθεον των ηρώων του Ισλαμικού Κράτους. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι τζιχαντιστές λειτουργούν ως συμβολική ομπρέλα νομιμοποίησης και δικαιολόγησης κάθε φρικαλέου εγκλήματος που μένει ορφανό ως προς την ταυτότητά του. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το ISIS δεν θα αναλάμβανε την ευθύνη, π.χ. για τη σφαγή των 19 ΑμεΑ στην Ιαπωνία ή την εκτέλεση των πέντε αστυνομικών στο Ντάλας από τον βετεράνο του αφγανικού μετώπου Μίκα Ξαβιέ Τζόνσον. Αντιθέτως, όμως, το ISIS φρόντισε να καρπωθεί τα αποτρόπαια οφέλη από τα περιστατικά της Νίκαιας, της Ρουέν, του Βίρτσμπουργκ, του Ανσμπαχ κ.λπ., υιοθετώντας τους φονιάδες μόνο και μόνο επειδή οι ίδιοι οι τρομοκράτες επικαλέστηκαν την τζιχάντ και όχι επειδή οι πράξεις τους είχαν σχεδιαστεί υπό την καθοδήγηση του Ισλαμικού Κράτους. Οι «μοναχικοί λύκοι», ακόμη και εάν είναι άτομα παράφρονες που απλώς βρίσκουν πρόχειρο ιδεολογικό καταφύγιο στον τζιχαντισμό, εξυπηρετούν την εικόνα που έχει δημιουργήσει το ISIS ως παντοδύναμου, πανταχού παρόντος και αδυσώπητου τρομοκρατικού μηχανισμού.

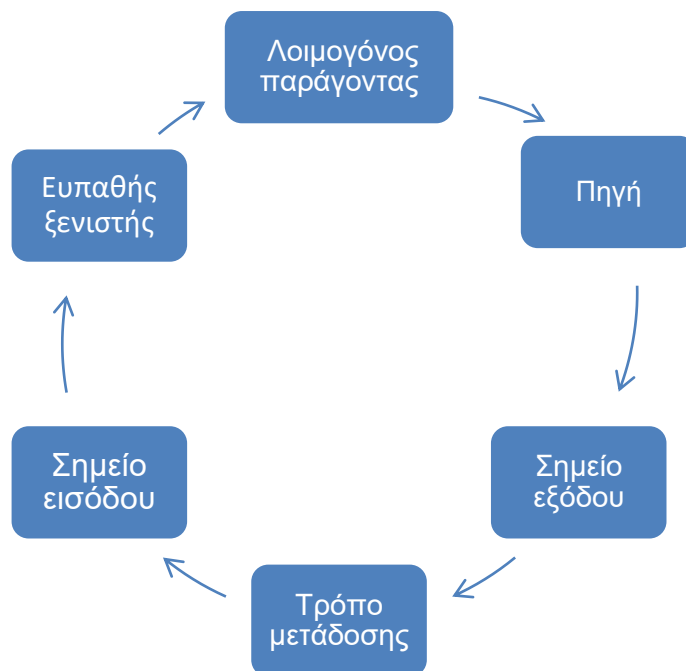
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συσχέτιση τρομοκρατίας και λοιμώδους νοσήματος

2. Η διαδικασία ανάπτυξης του λοιμώδους νοσήματος

Αφού, λοιπον, κατανοήσαμε τις καταβολές της τρομοκρατίας θα αναφερθούμε στην διαδικασία ανάπτυξης του λοιμώδους νοσήματος. Τα λοιμώδη νοσήματα κλιμακώνονται σε ήπιας μορφής,εξασθενητικά ή κάποιες φορές και θανατηφόρα. Η σοβαρότητα της παθογονικότητας ή το δυναμικό του μικροοργανισμού για την πρόκληση της νόσου εξαρτάται από τον αριθμό των εισβαλλόντων μικροοργανισμών καθώς και από τις άμυνες του ξενιστή (Southwick Frederick S,2010).

Είναι ευρέως γνωστή η αλυσίδα του λοιμώδους νοσήματος.Απαραίτητη προπόθεση η ύπαρξη όλων των κρίκων της αλυσίδας προκειμένου να προκληθεί λοίμωξη. Η αλυσίδα της λοίμωξης, όπως φαίνεται και στην εικόνα που ακολουθεί, αποτελείται από τον αιτιώδη ή λοιμογόνο παράγοντα, την πηγή εξόδου, το σημείο εξόδου, τον τρόπο μετάδοσης, το σημείο εισόδου και τον ευπαθή ξενιστή. (Southwick Frederick S,2010)

Για την πρόκληση μιας λοίμωξης είναι απαραίτητη η παρουσία ενός αιτιώδους ή λοιμογόνου παράγοντα, που μπορεί να είναι οποιοσδήποτε οργανισμός ικανός που να προκαλέσει νόσο. Αυτός ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει μια πηγή ή ένα μέρος που μπορεί να αποτελέσουν μια τέτοια πηγή, όπως και κάποια άψυχα αντικείμενα, το χώμα, το νερό ή είδη εξοπλισμού. Ο άνθρωπος –πηγή μπορεί να είναι φορέας. Οι φορείς είναι άνθρωποι ή ζώα που δεν εμφανίζουν συμπτώματα λοίμωξης, αλλά φέρουν έναν ενεργό παθογόνο μικροοργανισμό.

Επίσης, απαραίτητη είναι η ύπαρξη ενός σημείου εξόδου ή μιας οδού, που επιτρέπει στον αιτιώδη παράγοντα να εξέρχεται από την πηγή. Το σημείο εξόδου σχετίζεται συνήθως με το σημείο εισόδου του οργανισμού. Σε ένα λοιμώδες νόσημα τα συνήθη σημεία εξόδου στον άνθρωπο είναι το αναπνευστικό σύστημα, το γαστρεντερικό σύστημα, το ουροποιητικό σύστημα, το δέρμα. Αιτιώδεις παράγοντες μπορούν να εντοπιστούν στο αίμα, στα πτύελα, στον εμετό, στα κόπρανα, στα ούρα, στο εξίδρωμα τραύματος και στις εκκρίσεις των γεννητικών οργάνων. Το σημείο εξόδου εξαρτάται από τον εκάστοτε μικροοργανισμό. (Murray & Ellis, 2012) Προκειμένου ο οργανισμός να εξέλθει από την πηγή, χρειάζεται έναν τρόπο μετάδοσης, ο οποίος αποτελεί το μέσο μεταφοράς του οργανισμού από την πηγή σε έναν ευπαθή ξενιστή. Ο τρόπος μετάδοσης του λοιμογόνου παράγοντα παίζει καθοριστικό ρόλο στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προφύλαξη των επιδεκτικών ατόμων. (Southwick Frederick S, 2010)

Για τη συνέχιση της αλυσίδας της λοίμωξης είναι επίσης, απαραίτητο ένα σημείο εισόδου, από το οποίο ο λοιμογόνος οργανισμός εισέρχεται στο νέο ευπαθή ξενιστή. Το σημείο αυτό συνήθως ταυτίζεται με το σημείο εξόδου. Μόλις ο οργανισμός εισέλθει σε έναν ξενιστή, ο ξενιστής πρέπει να είναι ευπαθής σε λοιμώξεις για να αναπτυχθεί λοίμωξη. Εφόσον οι άμυνες του σώματος κατά των λοιμώξεων λειτουργούν φυσιολογικά, δεν θα εμφανιστεί λοίμωξη. Ωστόσο, εάν το σώμα διαθέτει ασθενείς άμυνες και βρίσκεται σε αυξημένο κίνδυνο, η ανάπτυξη λοίμωξης είναι πιθανή. (Murray & Ellis, 2012. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του λοιμώδους νοσήματος είναι η μολυσματικότητα, η παθογονικότητα και η ανοσοποιητική ικανότητα. Η πρώτη σημαίνει την ικανότητα «μόλυνσης» χωρίς όμως να εκδηλωθεί νόσο-λοίμωξη, η δεύτερη αφορά την ικανότητα να προκαλεί αυτή τη νόσο και η τελευταία σημαίνει την δυνατότητα του παράγοντα να δημιουργεί ισχυρή, διαρκή ανοσία στον «ξενιστή». Όλοι οι παράγοντες αυτοί εκφράζονται μέσα από αντίστοιχους δείκτες(που έχουν δημιουργηθεί ειδικά από τα συστήματα επιτήρησης)

και ποικίλλουν πολλές φορές τα ίδια χαρακτηριστικά στον ίδιο εξεταζόμενο παράγοντα.

Επομένως, για κάθε λοιμογόνο παράγοντα υπάρχει μια χαρακτηριστική αλυσίδα αντιστοιχίας ανάμεσα στην εντόπιση της μόλυνσης, στην πύλη διαφυγής του, στον τρόπο μεταφοράς του μέχρι το νέο επιδεκτικό άτομο, στην πύλη εισόδου και, τέλος, στη θέση της νέας του εγκατάστασης. Ένα θέμα που θα μας απασχολήσει είναι από ποιους παράγοντες επηρεάζεται η ευαισθησία ως προς την εισβολή του λοιμογόνου παράγοντα. Τέτοιοι παράγοντες είναι ως προς τον άνθρωπο η ηλικία, η κληρονομικότητα, τα έθιμα-συνήθειες, η ανοσία του ατόμου (ενεργητική όταν ο οργανισμός παράγει δικά του αντισώματα και παθητική, όταν, είτε τα διαθέτει είτε τα αποκτά με ορούς) και το περιβάλλον (κοινωνικοοικονομικές συνθήκες). Ως προς τον τόπο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι συνθήκες υγιεινής, η πυκνότητα πληθυσμού, το βιολογικό περιβάλλον και οι μετακίνηση πληθυσμών και προσώπων που μπορεί να είναι φορείς λοιμώδων νοσημάτων και τα εισάγουν στις νέες περιοχές που εισέρχονται. Παράγοντες μεταφοράς μπορεί να είναι ο αέρας, η τροφή, τα έντομα. Σαν τρόπος μετάδοσης αναφέρεται κάθε μηχανισμός μετάδοσης ενός παράγοντα σε έναν άνθρωπο (από την πηγή ή το υποδόχο). Ο κάτωθι πίνακας μας δείχνει τα **χαρακτηριστικά ενός λοιμώδους νοσήματος**.

Προσώπων	Τόπου
<ul style="list-style-type: none"> • Ηλικία (μικρές ηλικίες και ηλικιωμένοι πιο ευαίσθητοι) • Φύλο (διαφορετικός βαθμός και τρόπος έκθεσης σε λοιμογόνους παράγοντες) • Φυλή (περιβάλλον και συλλογική ανοσία – όχι γενετικοί παράγοντες) • Σειρά γέννησης • Επάγγελμα και κοινωνικο-οικονομική κατάσταση 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνθήκες υγιεινής (ύδρευση, αποχέτευση, διατροφή) • Πυκνότητα πληθυσμού • Βιολογικό περιβάλλον (ποικιλία ξενιστών και διαβιβαστών) • Διακίνηση ατόμων και πληθυσμών (εισαγωγή λοιμωδών νοσημάτων ή έκθεση σε ήδη υπάρχοντα)

2.1. Η διαδικασία διασποράς της τρομοκρατίας σε αντιπαραβολή με το λοιμώδες νόσημα:

Συσχετίζοντας την διαδικασία ανάπτυξης του λοιμώδους νοσήματος με την τρομοκρατία θα μπορούσαμε με σαφήνεια να πούμε ότι εντοπίζεται μια ενδιαφέρουσα σύνδεση μεταξύ τους με πολλά κοινά χαρακτηριστικά. Καλούμαστε, λοιπόν, να συσχετίσουμε τον τρόπο διασποράς της τρομοκρατίας με την διαδικασία ανάπτυξης του λοιμώδους νοσήματος.

Αρχικά, ο τρόπος μετάδοσης του λοιμώδους νοσήματος προϋποθέτει την συνύπαρξη τριών παραγόντων: α) μίας πηγής λοιμογόνων μικροοργανισμών, β) ενός ευαίσθητου ξενιστή και γ) μίας οδού μετάδοσης του μικροοργανισμού. Αντίστοιχα και ο τρόπος μετάδοσης της τρομοκρατίας με την σειρά της θα μπορούσαμε να πούμε ότι προϋποθέτει την συνύπαρξη μια πηγής πρόκλησης τρομοκρατικών ενεργειών, ενός ευαίσθητου υποδοχέα της τρομοκρατικής ιδεολογίας καθώς και μιας οδού μετάδοσης της τρομοκρατικής αυτής ιδεολογίας. Θα αναφερθούμε εκτενώς προκειμένου να μπορέσουμε να κατανοήσουμε την συσχέτιση του τρόπου μετάδοσης του λοιμώδους νοσήματος και του τρόπου μετάδοσης της τρομοκρατίας.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η αλυσίδα της λοίμωξης αποτελείται από τον αιτιώδη παράγοντα, την πηγή, το σημείο εξόδου, τον τρόπο μετάδοσης, το σημείο εισόδου και τον ευπαθή ξενιστή. (Murray & Ellis, 2012). Ας δούμε, λοιπόν, στην περίπτωση της τρομοκρατίας την συσχέτιση αυτή πώς θα την προσεγγίσουμε.

Στην θέση της παθολόγου αιτίας που είναι τα μικρόβια, οι ιοί στα λοιμώδη νοσήματα, στην περίπτωση της τρομοκρατίας μιλάμε για την τρομοκρατική ιδεολογία που αποτελεί την μολυσματική εκείνη νοοτροπία, η οποία εισέρχεται στον ευαίσθητο ξενιστή κάνοντάς τον να μολυνθεί και πολλές φορές και να «νοσήσει». Η πηγή εξόδου στην τρομοκρατία είναι οι άνθρωποι και συγκεκριμένα τα άτομα εκείνα που φέρουν τα τρομοκρατικά ιδεώδη και ασπάζονται αυτές τις αξίες. Το σημείο εξόδου που αντιστοιχεί με το σημείο εισόδου στα λοιμώδη νοσήματα είναι η οδός με την οποία οι μολυσματικοί οργανισμοί φεύγουν από την πηγή/ εστία της μόλυνσης και είναι η αναπνευστική οδός, γεννητική-ουροποιητική οδός, γαστρεντερική οδός, δέρμα, βλεννογόνο, διά του πλακούντα, ή και με αίμα. Η πηγή εισόδου στην τρομοκρατία είναι ο άνθρωπος-υποδοχέας που δέχεται την τρομοκρατική ιδεολογία και στρατολογείται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Στην τρομοκρατία το μέσο διασποράς της τρομοκρατικής ιδεολογίας είναι η προπαγάνδα που έρχεται να πάρει την θέση του αέρα και του νερού που αποτελούν το μέσο μετάδοσης του λοιμώδους νοσήματος. Όσον αφορά τον τρόπο μετάδοσης την τρομοκρατίας επιτυγχάνεται κυρίως μέσω των Μ.Μ.Ε., των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αλλά και μέσω της ανθρώπινης-προσωπικής επαφής με άτομα που επιθυμούν να τα στρατολογήσουν. Μέσω της ίδιας της ανθρώπινης επαφής μέσω κοινών γνωστών, συγγενών και φίλων εισχωρεί στους υποδοχείς η ιδεολογία της τρομοκρατίας. Και στον λοιμώδες νόσημα και στην διασπορά της τρομοκρατίας υπάρχει ο ευπαθής ξενιστής που επηρεάζεται σε αυτόν ο λοιμογόνος παράγοντας και δεν είναι σε θέση να τον αποκρούσει. Αναμφίβολα όμως είναι άξιο απορίας και χρήζει ιδιαίτερης ανάλυσης τα στοιχεία ευαλωτότητας που καθιστούν τα άτομα ευπαθείς ξενιστές, οι παράγοντες που φαίνεται ότι οδηγούν τα άτομα σε αυτήν την κατεύθυνση καθώς και ιδιαίτερη ανάλυση στην προπαγάνδα που αποτελεί μέσο μετάδοσης του φαινομένου της τρομοκρατίας και στα ΜΜΕ και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης που είναι ο κύριος τρόπος μετάδοσης της τρομοκρατικής τους ιδεολογίας.

2.2. Η προπαγάνδα ως μέσο διασποράς της τρομοκρατίας

Προπαγάνδα είναι η άμεση παρουσίαση ενός μηνύματος με έναν συγκεκριμένο τρόπο ώστε να εξυπηρετήσει συγκεκριμένους σκοπούς. Η προπαγάνδα του συνόλου των τρομοκρατών έχει σαν σκοπό να επηρεάσει ιδεολογικά, πολιτικά και ψυχολογικά τους λαούς τους, ώστε αποδεχόμενοι οι τελευταίοι και την πιο ακραία μορφή βαρβαρότητας και εγκληματικότητας να γίνουν στη συνέχεια υποστηρικτές τους και να πειστούν να στρατολογηθούν και να σταθούν εναντίον της Δύσης είτε ως μοναχικοί λύκοι είτε ως βομβιστές αυτοκτονία.

Η προπαγανδιστική δραστηριότητα δρα κυρίως σε συναισθηματικό ή νοητικό επίπεδο. Συγκεκριμένοι κοινωνικο-ψυχολογικοί μηχανισμοί χρησιμοποιούνται ώστε οι γνώσεις, οι ιδέες, οι αξίες, οι αντιλήψεις που διέπουν την κυρίαρχη ιδεολογία να μετατρέπονται σε ατομικές, προσωπικές πεποιθήσεις του ανθρώπου, σε συγκεκριμένη στάση ζωής και αντίληψης. Με κύριο μοχλό τα MME επιχειρείται όλες αυτές οι προσωπικές πεποιθήσεις να εκδηλώνονται σαν κοινωνικές ψυχολογικές συμπεριφορές ώστε να δρουν σαν ανασταλτικοί μηχανισμοί απέναντι σε οποιαδήποτε διαφορετική ιδεολογική άποψη και πράξη.

Σε αυτές τις διαδικασίες, ιδιαίτερο ρόλο παίζουν ψυχολογικές λειτουργίες όπως η αντίληψη, η κατανόηση, η προσοχή, η απομνημόνευση των μηνυμάτων της προπαγάνδας (Ηλίας Μιχαλαρέας,2002).

Ο στόχος των τζιχαντιστών είναι να γίνεται ερμηνεία της εικόνας του κόσμου αλλά και όσων συμβαίνουν στις κοινωνίες μέσα από το ιδεολογικό πρίσμα που εξυπηρετεί τα δικά τους συμφέροντα. Στα προπαγανδιστικά αφηγήματα του ISIS υπάρχουν πολλά μηνύματα που θέλουν να περάσουν. Ειδικότερα,δίνουν έμφαση στις επιτυχίες των μαχητών τους,προβάλλεται ο ηρωικός χαρακτήρας της βίας τους καθώς και η ανάγκη υπεράσπισης των σουνιτών μουσουλμάνων από τους καταπιεστές τους. Επίσης,επιδιώκεται να δωθεί καλή εικόνα για τους μαχητές του ISIS προβάλλοντας κατορθώματα ομάδων που δεν είναι δημοφιλής ή διαμορφώνοντας το πρότυπο κάποιων ηρώων αγωνιστών τους- ή η ανασκευή της εικόνας τους αν έχει τρωθεί (Jones Seth G., 2017, σελ.177). Στα προπαγανδιστικά μηνύματα που εκπέμπουν περιλαμβάνονται κάποια πλαίσια αναφοράς τα οποία είναι χρήσιμα για την προσέλκυση νέων οπαδών αλλά και δίνουν ανάταση ηθικού στα άτομα που έχουν ήδη στρατολογηθεί και μάχονται(Jones Seth G 2017σελ.177-180).

Τα στελέχη που υποστηρίζουν την προπαγανδιστική εκστρατεία του Ισλαμικού κράτους έχουν ως στόχο τέσσερα διαφορετικά ακροατήρια:

- Πρώτον, οι εν δυνάμει υποστηρικτές για την δημιουργία και εδραίωση του χαλιφάτου. Το ISIS επιζητά τόσο προσωπική υποστήριξη (νέους μαχητές) όσο και οικονομική.
- Δεύτερον, οι σουνίτες μουσουλμάνοι ώστε να συνεχίσουν την αφοσίωσή τους στην μάχη για την δημιουργία του χαλιφάτου.
- Τρίτον, οι αντίπαλοι του Ισλαμικού Κράτους με σκοπό να σπείρει τον φόβο και να τους τρομάξει.
- Τέταρτον, η ευρύτερη κοινή γνώμη. Το ISIS επιδιώκει να ενημερώσει την κοινή γνώμη για τα επιτεύγματά του, για την δράση του και τα μελλοντικά του σχέδια. (<https://www.stratcomcoe.org/daesh-information-campaign-and-its-influence>, 3/09/2018)

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι η προπαγάνδα αποτελεί το μέσο που οι τρομοκράτες επικοινωνούν τις απόψεις τους και περνούν τα μηνύματα που θέλουν με στόχο την επιδίωξη σκοπιμοτήτων και την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων.

2.3 Ευπαθείς ομάδες τρομοκρατών-«Ξενιστές»

"Μετά από όλη αυτή την χρηματοδότηση και την αναταραχή της δημοσιοποιήσεων, με κάθε νέα τρομοκρατική ενέργεια συνειδητοποιούμε ότι δεν είμαστε πιο κοντά στην απάντηση στο αρχικό μας ερώτημα, για το τι οδηγεί τους ανθρώπους να στραφούν στην πολιτική βία" έγραψε ο Marc Sageman, ψυχολόγος και επί χρόνια σύμβουλος της κυβέρνησης, στην επιθεώρηση "Τρομοκρατία και Πολιτική βία" το 2014. Οι ίδιες πολυσυζητημένες ερωτήσεις τίθενται ξανά και ξανά, και δεν έχουμε ακόμη πειστικές απαντήσεις.

Ένα σημαντικό κεφάλαιο στο οποίο θα αναφερθούμε εκτενώς είναι οι ευπαθείς ομάδες που λόγω κάποιων συνθηκών γίνονται πιο ευάλωτες στο φαινόμενο της τρομοκρατίας και παρατηρείται έντονη ριζοσπαστικοποίησή τους. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η ριζοσπαστικοποίηση δεν οδηγεί κατ' ανάγκη στο βίαιο εξτρεμισμό ή την τρομοκρατία και ότι οι ριζοσπαστικές συμπεριφορές δεν είναι κατ' ανάγκη προβληματικές. Σημαντική είναι επίσης η αναγνώριση ατόμων και ομάδων που είναι ευάλωτες στη ριζοσπαστικοποίηση, ώστε να εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα για

έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβαση (Δράσεις κατά της ριζοσπαστικοποίησης και του εξτρεμισμού,2016). Κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του και το να προσπαθούμε να τις ερμηνεύουμε δεν σημαίνει ότι τις δικαιολογούμε.

Ωστόσο, η κατανόηση του πλαισίου μας βοηθά να λάβουμε τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουμε μία επόμενη γενιά να γίνει ευάλωτη στις σειρήνες της εξτρεμιστικής πολιτικής βίας» τονίζει ο Rik Coolsaet. «Η διαδικασία μέσω της οποίας ένας άνθρωπος γίνεται τρομοκράτης έχει αποτελέσει αντικείμενο εις βάθος έρευνας για παραπάνω από μία δεκαετία» σημειώνει στη συνέχεια και προσθέτει ότι παρόλα αυτά, ακόμα και σήμερα στην Ευρώπη, ο όρος ριζοσπαστικοποίηση παραμένει αόριστος, περίπλοκος και αμφιλεγόμενος, χωρίς ανθεκτικό επιστημονικό υπόβαθρο. Είναι επί της ουσίας ένα «πολιτικό κατασκεύασμα» που έχει τις ρίζες του στους κύκλους της αστυνομίας και των ευρωπαϊκών μυστικών υπηρεσιών μετά τις επιθέσεις που στιγμάτισαν την κοινή γνώμη την 11η Σεπτεμβρίου του 2001 στις ΗΠΑ. Γρήγορα συναρτήθηκε σχεδόν αποκλειστικά με θρησκευτικούς όρους, δίνοντας την ευκαιρία σε διάφορους να εξισώσουν το Ισλάμ με την τρομοκρατία. «Πολλές συμπεριφορές χαρακτηρίστηκαν ως ενδείξεις ριζοσπαστικοποίησης, από τις γυναίκες που εμφανίζονται δημοσίως φορώντας jhbab και τους άνδρες που φορούσαν παραδοσιακές ενδυμασίες έως τους ιεροκύρηκες και τους ίδιους τους τρομοκράτες. Όταν όμως βάζεις τόσο διαφορετικά πράγματα σε ένα κουτί με την ταμπέλα 'ριζοσπαστικοποίηση', η λέξη χάνει τη σημασία της και εκλαμβάνεται ως μια διαδικασία που έχει να κάνει αποκλειστικά με το τον μουσουλμανικό τρόπο ζωής». Κάπως έτσι, το Ισλάμ αναδείχθηκε ως η μόνη ή η κύρια αιτία της τρομοκρατίας. (Rik Coolsaet,2008) .

Σύμφωνα με τον Coolsaet ωστόσο, η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Η απεικόνιση του μυαλού ενός τζιχαντιστή δεν έχει αποδειχθεί καθόλου εύκολη, κυρίως εξαιτίας της έλλειψης στοιχείων από μελέτες πεδίου, γι' αυτό μεγάλο μέρος από όσα ακούγονται από τα μέσα ενημέρωσης και τους ειδικούς στην εξωτερική πολιτική βασίζεται μάλλον σε εικασίες και όχι σε αδιάσειστα στοιχεία. Το τελευταίο χρονικό διάστημα αρκετοί ερευνητές έχουν ζητήσει από την αμερικανική κυβέρνηση να επιτρέψει στους πανεπιστημιακούς πρόσβαση στα δεδομένα των υπηρεσιών πληροφοριών, όπως οι ηχογραφημένες συνομιλίες και οι απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων, επειδή θεωρούν ότι τα στοιχεία του είδους θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν πώς ριζοσπαστικοποιούνται οι μαχητές και γίνονται στην συνέχεια τρομοκράτες(Rik Coolsaet,2008) .

Στην συνέχεια, θα προσπαθήσουμε να κατηγοριοποιήσουμε κάποιες παραμέτρους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην εξέταση του κατά πόσον οι κάτωθι παράγοντες συντελούν στην ριζοσπαστικοποίηση των ατόμων και πολλές φορές τους ωθούν σε διάπραξη τρομοκρατικών ενεργειών και γίνονται βάνανσοι τρομοκράτες. Αρχικά, είναι σημαντικό να τεθεί ο ορισμός των «ευπαθών ομάδων πληθυσμού». Είναι οι ευπαθής ξενιστές που λόγω ευαλωτότητας και μη σωστής ανοσοποίησης του οργανισμού τους, ενδεχομένως, επηρεάζονται και δεν έχουν αναπτύξει τα «αντισώματα» εκείνα που θα τους προστατεύσουν από την εισχώρηση της τρομοκρατική ιδεολογίας.

«**Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού**», γενικά, νοούνται οι κοινωνικές ομάδες πληθυσμού, των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται, είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων ή σωματικών ή ψυχικών διαταραχών, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομία

2.4. Παράγοντες που συντελούν στην ευπάθεια και την ευαλωτότητα των ομάδων

Δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ τρομοκράτη. Μπορεί να είναι οπαδός του Μωάμεθ αλλά μπορεί και όχι. Μπορεί να είναι πρόσφυγας σε αναζήτηση ασύλου αλλά και αυτό όχι απαραίτητα. Μπορεί να είναι ανήλικος αλλά και με μεγάλως ηλικιακά με βεβαρημένο ποινικό μητρώο. Μπορεί να έχει τελέσει σε φυλακή αλλά και να έχει το προφίλ φιλήσυχου πολίτη. Το μόνο που τους συνδέει είναι ότι είναι σχεδόν όλοι γόννοι μεταναστών και διψούν για αίμα χωρίς να διστάζουν να προβούν σε πράξη αυτοθυσίας.(βομβιστές αυτοκτονίας). Επομένως,λόγω της έλλειψης στο επιστημονικό πεδίο ερευνών όσον αφορά του λόγους που οδηγούνται τα άτομα στην τρομοκρατία, μπορούμε στην συνέχεια να μιλήσουμε για στοιχεία που τους καθιστούν περισσότερο ευάλωτους.

2.4.1 Παράγοντας Ηλικία

Αναμφίβολα η ηλικία των υποφαινόμενων ως στόχων των τρομοκρατών θεωρείται στοιχείο ευαλωτότητας στην διαμόρφωση της τρομοκρατικής τους δράσης και στην τάση για ριζοσπαστικοποίησή τους. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου άτομα που δεν έχουν ακόμα ενηλικιωθεί προβαίνουν σε τρομοκρατικές επιθέσεις. Διαδεχόμενες

γενιές από νέους που δεν έζησαν ποτέ τη στοργή, χάνουν σταδιακά την ικανότητα να συναισθάνονται τους άλλους ανθρώπους και θεωρούν αδύνατη τη συνύπαρξη με άτομα που έχουν τελείως διαφορετικές πεποιθήσεις. Όταν από τόσο εύπλαστη και μικρή ηλικία υφίστανται ελεγχόμενη προπαγάνδα, ακραία δογματοποίηση και ενσωματώνονται ολοκληρωτικά στην ψυχολογία του όχλου, τότε η αυταξία τους μηδενίζεται και η συλλογική βία μπορεί να ξεσπάσει ανά πάσα στιγμή ενάντια στον "εχθρό" με τα πιο αποτρόπαια μέσα, ακόμη και με επιθέσεις αυτοκτονίας που είναι φαινόμενο το οποίο κυριαρχεί τα τελευταία χρόνια.

Τα άτομα νεαρής ηλικίας λειτουργούν παρορμητικά και δεν είναι εύκολο να αντιληφθείς κάθε τους αντίδραση. Οι φασίζουσες τάσεις αυτών των ατόμων ενδεχομένως να μην εκδηλώνονται υπό φυσιολογικές συνθήκες κοινωνικών περιορισμών και κανόνων, αλλά όταν επικρατήσουν συνθήκες χάους, πίεση από συνομηλικούς και η "ψυχολογία του όχλου" τους οδηγεί σε εκτροχιασμό και βιαιοπραγίες. Εξετάζοντας τις πρόσφατες περιπτώσεις όπως την τρομοκρατική επίθεση στην Βαρκελώνη τον Αύγουστο του 2017, στο Λονδίνο τον Μάρτιο του 2017, την επίθεση στο διεθνές αεροδρόμιο στις Βρυξέλλες και στην Γαλλία τα χρονολογικά έτη 2015 και 2016 παρατηρούμε ότι εκδηλώθηκαν τρομοκρατικές επιθέσεις από άτομα που δεν ξεπερνούσαν το 34^ο έτος της ηλικίας τους. Άτομα νεαρής, λοιπόν, ηλικίας στο βωμό των δικών τους πιστεύω δρουν ανεξέλεγκτα και σκορπώντας τον τρόμο και τον πανικό αφαιρούν στον διάβα τους αθώες ανθρώπινες ζωές.

2.4.2 Οικονομική Κατάσταση

Όταν οι ερευνητές είναι κοντά στο να οδηγηθούν σε πιθανές απαντήσεις, η κυβέρνηση συχνά τους αγνοεί. Λίγο μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, για παράδειγμα, ο Alan B. Krueger, οικονομολόγος του Πρίνστον, έλεγξε την ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι η φτώχεια ήταν ένας σημαντικός παράγοντας για τη δημιουργία ενός τρομοκράτη. Η ανάλυση του Krueger σε οικονομικά μεγέθη, δημοσκοπήσεις και δεδομένα σχετικά με βομβιστές αυτοκτονίας και ομάδες μίσους δεν βρήκε καμία σχέση μεταξύ της οικονομικής δυσχέρειας και της τρομοκρατίας. Περισσότερο από μια δεκαετία αργότερα, οι αξιωματούχοι επιβολής του νόμου και κοινοτικές ομάδες που χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση εξακολουθούν, όμως, να θεωρούν ότι η φτώχεια και τα οικονομικά προβλήματα αποτελούν δείκτη ριζοσπαστικοποίησης. Φαίνεται ότι με την πρόφαση της φτώχειας και των δυσχερών οικονομικών προβλημάτων όλα τα εγκληματικά στοιχεία βρίσκουν το τέλει άλλοθι για τις πράξεις τους. Δεν γίνεται να μην κάνω μνεία στο κάτωθι link όπου στο βήμα

που δίνει το TED ο Mohamed Ali δικηγόρος πάνω σε θέματα ανθρωπίνων δικαιώματων συνδέει την ανεργία με την τρομοκρατία παραθέτωντας την ιστορία βομβιστή τρομοκράτη που η ανεργία τον ώθησε στην στρατολόγησή του και μετέπειτα στον θάνατό του.

https://www.ted.com/talks/mohamed_ali_the_link_between_unemployment_and_terrorism?referrer=playlist-insights_on_terrorism

2.4.3 Συνθήκες Διαβίωσης

Άτομα νεαρής ηλικίας που ζουν και μεγαλώνουν σε ένα καταπιεστικό περιβάλλον αποστερούνται σημαντικά ερεθίσματα και εμπειρίες για την ανάπτυξη του εγκεφάλου τους. Πολλές φορές καταλήγουν στην τρομοκρατία λόγω της καταπίεσης που βιώνουν στον οικογενειακό ιστό και με τον τρόπο αυτό αντιδρούν στο κατεστημένο. Η αποδοχή του εαυτού τους σχετίζεται σημαντικά με την υπακοή σε αυστηρούς κώδικες ηθικής, οι οποίοι συχνά αρνούνται ή δαιμονοποιούν την ανθρώπινη φύση. Η εκπαίδευση ενός νεαρού ατόμου σε αυτό το άκαμπτο δογματικό πλαίσιο καλλιεργεί αισθήματα ντροπής και ενοχής για φυσιολογικές βιολογικές τάσεις του, οδηγώντας το σε συνεχείς μάχες, εσωτερικές αντιφάσεις και συγκρούσεις. Επομένως, αυτά τα άτομα είτε καταλήγουν να ζουν "διπλές" ζωές, είτε καταπιέζουν μέρη του "εγώ" τους και προβάλλουν τις ενοχές σε άλλα άτομα, θεωρώντας τα "αμαρτωλά".

Μελέτες που πραγματοποιήθηκαν από το 2004 μέχρι σήμερα δείχνουν ότι η ριζοσπαστικοποίηση προκύπτει πρωτίστως ως μια διαδικασία κοινωνικοποίησης, όπου η δυναμική της ομάδας, οι συμπάθειες, οι φιλίες και οι συγγένειες παίζουν πολύ πιο κρίσιμο ρόλο από την όποια ιδεολογία. Η εποχή που υποστηρίζανε ότι τα άτομα που γίνονται τρομοκράτες έχουν υποστεί πλύση εγκεφάλου έχει παρέλθει. Φέρνοντας ως παράδειγμα τα προφίλ των Βέλγων ξένων μαχητών που πολέμησαν στο Ιράκ και τη Συρία, ο Coolsaet κάνει λόγο για άτομα με πολύ διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο αλλά ένα κοινό συναίσθημα, αυτό του «μη μέλλοντος».

Ο Coolsaet διακρίνει τη νεότερη γενιά των Βέλγων ξένων μαχητών σε δύο υποομάδες. Η μία ομάδα είναι μέλη τοπικών συμμοριών που από τις τοπικές κλοπές, την χρήση ναρκωτικών ουσιών και άλλες μορφές εγκληματικότητας περνούν στη μεγάλη μαφία του ISIS, η οποία -καμουφλαρισμένη με τον μανδύα της τζιχάντ- τους καθιστά από εγκληματίες με δυσοίωνα μέλλον σε μουτζαχεντίν με έναν σκοπό. Η άλλη ομάδα είναι νεαροί χωρίς πρότερη εγκληματική δραστηριότητα, συνήθως άτομα μοναχικά, με προβληματικές φιλικές και οικογενειακές σχέσεις, που συχνά

αναφέρονται στην απουσία προοπτικής, στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή, και σε συναισθήματα αποκλεισμού(Rik Coolsaet,2008). Άτομα που θεωρούν πως δεν έχουν καμία ουσιαστική θέση στην κοινωνία και παίρνουν την απόφαση να αποχωρήσουν ξαφνικά σε αναζήτηση ενός σκοπού. Αυτές οι δύο υποομάδες, σημειώνει ο Coolsaet, συνιστούν μια νεανική υποκουλτούρα όπου εκεί δομείται η ρητορική του ISIS. Διότι πιστεύουν ότι δεν έχουν τίποτα να χάσουν πηγαίνοντας στη Συρία. Απεναντίας η όλη διαδικασία ενσωμάτωσής τους σε αυτήν την μεγάλη «οικογένεια» των τζιχαντιστών τους δίνει νόημα και σκοπό στην ζωή τους.

Παράλληλα, η κατάρρευση του συστήματος εκπαίδευσης στη Συρία, με περίπου δύο εκατομμύρια παιδιών να μην πηγαίνουν σχολείο έχει συμβάλλει σημαντικά στην τάση των νέων να γίνονται μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων, καθώς εντός αυτών «εκπαιδεύονται», μεταξύ άλλων στην χρήση όπλων. .

Η Ρεμπέκα Κρόζιερ, επικεφαλής ειδικού προγράμματος της International Alert,μιας Μ.Κ.Ο (Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης) υποστηρίζει πως οι ένοπλες οργανώσεις στρατολογούν παιδιά και νέους στη Συρία και σε γειτονικές χώρες σε επικίνδυνο βαθμό, αλλά επισημαίνει πως έχει σημειωθεί ελάχιστη έρευνα σχετικά με τους λόγους που οι τρομοκρατικές οργανώσεις είναι τόσο επιτυχημένες στον προσηλυτισμό νέων μαχητών. Επομένως,εύκολα συμπεραίνουμε ότι η οικογενειακή κατάσταση που βιώνου άτομα μέσα στο σπίτι, υπαρξιακές αναζητήσεις, η έλλειψη νοήματος και σκοπού στην ζωή τους τους ωθούν σε βίαιες εξτρεμιστικές πράξεις, σκορπίζοντας τον φόβο και τον θάνατο.

2.4.4 Η γενιά των Selfie

Το νεότερο κύμα ξένων μαχητών και γενικότερα των τρομοκρατών χαρακτηρίζεται από το στοιχείο του ναρκισσισμού και της εξωστρέφειας που απουσίαζε πλήρως από τις προηγούμενες γενιές τρομοκρατών.(<https://www.news247.gr/weekend-edition/ti-kanei-ta-paidia-tis-dysis-tromokrates.6414187.html> 18/8/2018). Όταν βρεθούν στη Συρία ή το Ιράκ, καλλιεργούν την εικόνα που θέλουν να προβάλουν με selfie και διάφορα post στα social media. «Ακόμα και από αυτή την άποψη, η συμπεριφορά τους δεν είναι αυτή ενός θρησκευόμενου φονταμενταλιστή, αλλά ενός νεαρού γαλουχημένου με τις αρχές της γενιάς των selfie στην οποία ανήκουν», τονίζει ο Coolsaet. Η χρήση του διαδικτύου και των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης από τους τρομοκράτες έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Συγκεκριμένα, οι ομάδες τζιχάντ έχουν επιδείξει μια πλήρη

κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των κοινωνικών δικτύων και έχουν δρομολογήσει οργανωμένες και συντονισμένες εκστρατείες κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης για να προσελκύσουν οπαδούς και να προωθήσουν ή να δοξάζουν πράξεις τρομοκρατίας και βίαιου εξτρεμισμού. Θα αναφερθούμε εκτενώς στο θέμα αυτό στην ενότητα ``Η εξάπλωση της τρομοκρατίας μέσω των Μ.Μ.Ε. και η δύναμη των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης``.

Όλα τα παραπάνω βεβαίως, κάνουν ακόμα πιο δύσκολο το έργο των Αρχών. Η Ολλανδική Υπηρεσία Πληροφοριών και Ασφαλείας (AIVD), στη έκθεση «**Η Μεταμόρφωση του Τζιχαντισμού**», κάνει λόγο για ένα πλήθος με πολλά μεμονωμένα και ανεξάρτητα στοιχεία που παρόλα αυτά, συλλογικά διατηρούν μία συνοχή και μία κατεύθυνση: «Απουσία ισχυρής ιεραρχίας και ηγετικής δομής, η βασική κινητήριος δύναμη αυτού του κινήματος είναι η οριζόντια επιρροή μεταξύ φίλων, συγγενών, γειτόνων και άλλων ομοϊδεατών, τόσο online όσο και offline». Υπό αυτό το πρίσμα η AIVD συγκρίνει το φαινόμενο με άλλα σύγχρονα μαζικά κοινωνικά φαινόμενα που μέσα από την έκταση που λαμβάνουν online καταφέρνουν να προκαλέσουν μια άμεση κινητοποίηση και να έχουν αποτελέσματα στον offline κόσμο. Η ψηφιακή τεχνολογία συμβάλλει με την σειρά της στην διασπορά του φαινομένου καθώς μεγάλος αριθμός ατόμων γίνεται δέκτης των μηνυμάτων τους και δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που τους ακολουθούν στον δρόμο της τρομοκρατίας.

2.4.5 Θρησκευτικές Πεποιθήσεις

Δεν είναι λίγοι αυτοί που συνδέουν την τρομοκρατία με τον θρησκευτικό φονταμενταλισμό. Ο Coolsaet σημειώνει ότι ο δρόμος προς την τρομοκρατία δεν μπορεί να ερμηνευτεί μόνο με βάση τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες. Παρόλο που στο Βέλγιο, όπου είναι η χώρα προέλευσης πολλών τρομοκρατών βάση των τρομοκρατικών επιθέσεων της τελευταίας πενταετίας (ενδημική περιοχή), η πλειοψηφία προέρχεται από περιθωριοποιημένα ή υποβαθμισμένα κοινωνικά στρώματα, σε κάποιες άλλες χώρες υπάρχουν περιπτώσεις ξένων μαχητών και τρομοκρατών με πολύ ικανοποιητικό κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο. Τονίζει μία πληθώρα από προσωπικά κίνητρα και επισημαίνει πως στις περισσότερες περιπτώσεις, για τη ριζοσπαστικοποίηση αυτών των ατόμων, η θρησκεία δεν έχει ουσιώδη σημασία. «Ακόμα και η Eurpol έχει αρχίζει να αναγνωρίζει την φθίνουσα σημασία της θρησκείας στο ζήτημα των ξένων μαχητών», τονίζει, προσθέτοντας πως πλέον η γνώση του Ισλάμ για τους περισσότερους είναι

επιφανειακή και περιορίζεται σε ιερά σλόγκαν. «Θέλουν να ερμηνεύουν το Κοράνι όπως τους βολεύει αντί να το μελετήσουν για δεκαετίες» προκειμένου «οι πράξεις τους να λάβουν μία νομιμοποίηση, τουλάχιστον στα δικά τους μάτια».

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Alain Grignard, μέλος της αντιτρομοκρατικής μονάδας στην Αστυνομία των Βρυξελλών με εικοσαετή εμπειρία στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, σημειώνει τον περασμένο Αύγουστο: «Παλιότερα είχαμε περισσότερο να κάνουμε με ακραίους ισλαμιστές – άτομα που ριζοσπαστικοποιήθηκαν και ασπάζτηκαν τη βία μέσω μιας ακραίας εξτρεμιστικής ερμηνείας του Ισλάμ. Πλέον όμως, θα περιέγραφα καλύτερα τα άτομα που αντιμετωπίζουμε ως «ισλαμοποιημένα ακραία στοιχεία».

Παλιότερα η τρομοκρατία συνδεόταν άρρηκτα με τον δογματισμό. Δογματικές ορίζονται οι αντιλήψεις του ατόμου που δεν ανατρέπονται ακόμη και όταν εκτίθεται σε σωρεία καταφανών αντενδείξεων. Συνήθως, ενσωματώνονται σε ένα αυστηρό ηθικό εποικοδόμημα, το οποίο αποκλείει αξιακούς μετασχηματισμούς και την αλλαγή απόψεων.

Για «**ισλαμοποίηση του ριζοσπαστισμού**» παρά για «ριζοσπαστικοποίηση του Ισλάμ» κάνει λόγο και ο Γάλλος ακαδημαϊκός Olivier Roy, ενώ ο Marc Trividic, Γάλλος δικαστής που ειδικεύεται σε υποθέσεις τρομοκρατίας, εκφράζει την άποψη ότι ο τζιχαντισμός έχει γίνει... μόδα. «Το 90% όσων φεύγουν, το κάνουν για προσωπικούς λόγους. Για την περιπέτεια ή την εκδίκηση επειδή δεν ταιριάζουν στην κοινωνία... μόνο το 10% φεύγει λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων... Η θρησκεία δεν είναι η 'μηχανή' αυτού του κινήματος και αυτό ακριβώς είναι η δύναμή του».

2.4.6 Μόδα-Μορφή Μιμητισμού

Αυτοί που μελετούν τη συμπεριφορά των τρομοκρατών υποστηρίζουν ότι στη μεγάλη τους πλειονότητα οι μαχητές που προέρχονται από τη Δύση έχουν ριζοσπαστικοποιηθεί στην πατρίδα τους επηρεασμένοι σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον ίδιο τον κύκλο των δικών τους φίλων. «Η θεωρία της πλύσης εγκεφάλου είναι μια ανοησία» λέει ο **Σκοτ Ατράν** από το Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών της Γαλλίας στο Παρίσι. Πρόκειται περισσότερο για «άτομα που "κολλάνε" με τους φίλους τους και πάνε σε μια δοξασμένη αποστολή». Η άποψη αυτή υποστηρίζεται από δεδομένα που έχει συγκεντρώσει το Διεθνές Κέντρο για τη Μελέτη της Ριζοσπαστικοποίησης (International Centre for the Study of Radicalisation - ICSR)

του King's College στο Λονδίνο. Το ICSR παρακολουθεί περίπου 450 ξένους μαχητές στη Συρία και στο Ιράκ επικοινωνώντας με δεκάδες από αυτούς με τη βοήθεια των εργαλείων που προσφέρουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook και το WhatsApp, αλλά και παίρνοντας συνεντεύξεις στα σύνορα της Συρίας. Εκτιμά ότι το 80%-85% εξ αυτών κινητοποιήθηκε μέσω των κοινωνικών ομάδων στις οποίες ανήκε.

«Η τεράστια πλειονότητα πηγαίνει σαν μέρος ενός συνόλου» λέει ο διευθυντής του ICSR **Πίτερ Νόιμαν**. Αυτό εξηγεί γιατί ένας δυσανάλογος αριθμός βρετανών τζιχαντιστών που έφυγαν το τελευταίο διάστημα προερχόταν από κοινές περιοχές, όπως το Πόρτσμουθ και το Κάρντιφ. «Ένας-δύο από αυτούς ίσως έφυγαν πρώτοι, έμειναν σε επαφή μεταξύ τους και έναν-έναν τράβηξαν τους φίλους τους εκεί πέρα». Κανένας από τους τζιχαντιστές από τους οποίους οι συνεργάτες του πήραν συνέντευξη δεν στρατολογήθηκε με την έννοια τού ότι κάποιος τον πλησίασε παρεμβατικά με σκοπό να τον χειραγωγήσει, προσθέτει. «Αυτό δεν συμβαίνει. Κανένας δεν δέχθηκε κατήχηση». Στα πλαίσια της σύγκρισης με το λοιμώδες νόσημα εδώ παρατηρούμε **ενδημική λοιμώδη νόσο** καθώς μιλάμε για μικρό κομμάτι πληθυσμού αλλά συχνή εμφάνιση εντός μιας περιοχής όπως στην περίπτωση μας είναι το Πόρτσμουθ και το Κάρντιφ.

Ο δρόμος προς τη ριζοσπαστικοποίηση συνάδει με αυτά που πολλές μελέτες σχετικά με τη συμπεριφορά των τρομοκρατών έχουν υποδείξει την τελευταία δεκαετία και απέχει πολύ από την ιδέα της κατήχησης που προβάλλεται συχνά και από πολλούς. Είναι, λοιπόν, το νεαρό της ηλικίας που με βασικό χαρακτηριστικό τον μιμητισμό και την επιθυμία να αντιγράψουν και να μοιάσουν άκριτα σε άλλα άτομα, το ένα άτομο συμπαρασύρει το άλλο και δημιουργείται η αντίληψη ότι ένα φαινόμενο κυριαρχεί λόγω μόδας. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν δεν υπάρχει συγκεκριμένος λόγος όξυνσης ενός φαινομένου αλλά παρατηρείται διόγκωσή του σε μεγάλο βαθμό.

2.4.7 Άλλοι Παράγοντες

Οι περισσότεροι ερευνητές ωστόσο συμφωνούν ότι, εκτός από την επιρροή των κοινωνικών ομάδων, οι εξής παράγοντες είναι σημαντικοί: μια προσωπική πικρία, όπως μια κρίση ταυτότητας, η οποία τους κάνει να ανοίγονται σε μια νέα θρησκεία ή πολιτική ιδεολογία. Επιπλέον, μια αίσθηση ότι η πολιτισμική ομάδα στην οποία ανήκουν διώκεται.

Η ηθική αγανάκτηση απέναντι σε μια αδικία (διάκριση εναντίον κάποιου συγγενούς τους, για παράδειγμα)· και πρόσβαση σε ένα πολιτικά ενεργό δίκτυο. Αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι ορισμένοι έχουν επηρεαστεί από σκληροπυρηνικούς κληρικούς, αυτή σπάνιας είναι η κύρια αιτία. Παλαιότερα, στα πλαίσια της ψυχαναλυτικής θεώρησης πίστευαν ότι ο τρομοκράτης είναι ένας πληγωμένος ναρκισσιστής, ένας μεγαλομανιακός τύπος με επισφαλή αυτοεκτίμηση, με απορριπτικούς ή αυστηρούς, συντηρητικούς γονείς, που αρνείται κάθε κοινωνική πραγματικότητα, η οποία μπορεί να απειλήσει την εικόνα του εαυτού του. Μέσα του λανθάνει ένα διαχωρισμένο εγώ: από τη μια ένας ανίκανος, αποτυχημένος εαυτός (στο σχολείο, στην εργασία, στις ερωτικές σχέσεις) και από την άλλη ένας εξοργισμένος και απελπισμένος εαυτός, που πραγματώνεται μέσα από την συμμετοχή σε τρομοκρατικές ομάδες. Γενικά ,μπορούμε να πούμε ότι οι τρομοκράτες πολεμούν είτε για να καταστρέψουν τον κόσμο των γονιών τους είτε για να τον εκδικηθούν για όσες αδικίες υπέστησαν οι αγαπημένοι τους άνθρωποι. Υπάρχει η πεποίθηση που πλέον θεωρείται μύθος ότι οι τρομοκράτες προέρχονται πάντοτε από ευάλωτα στρώματα, που έχουν βιώσει την κοινωνική αδικία. Κι όμως πληθαίνουν οι διαπιστώσεις ότι πολλοί από αυτούς είναι άνθρωποι κοινωνικά προσαρμοσμένοι και κάποιοι σε πολύ καλή οικονομική κατάσταση και με μια ήρεμη και φυσιολογική οικογενειακή, επαγγελματική και συναισθηματική ζωή. Άνθρωποι της διπλανής πόρτας, που η συγκυρία πυροδότησε την αντικοινωνική συμπεριφορά. Το σίγουρο είναι ότι η ψυχολογία των μελών μιας οργάνωσης είναι διαφορετική από του ηγέτη της.

Τα αίτια της ένταξης σε αυτήν πολλά: Πολλές φορές τα μέλη δεν έχουν καμιά άλλη κοινωνική διέξοδο. Η ανεργία, η χαμηλή μόρφωση, η πενία κάνουν τη βία μονόδρομο. Σε άλλες περιπτώσεις πάλι οι τρομοκράτες ως έφηβοι καλλιεργούσαν μια αντιεξουσιαστική κουλτούρα, εμπλέκονταν σε τροχαία αδικήματα, ανήκαν σε συμμορίες, φλέρταραν με τα ναρκωτικά, αλλά πάντοτε εμπνέονταν από την πατρική φιγούρα ενός ηγέτη-καθοδηγητή. Μερικοί από αυτούς ήταν υπεβολικά ντροπαλοί, χωρίς διεκδικητικότητα και κάποιοι άλλοι είχαν μεγάλες τεχνικές δεξιότητες, που αργότερα εκμεταλλεύτηκαν στην κατασκευή βομβών. Ο τρομοκράτης σπάνια δρα μόνος του. Όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο, όπως σε αρκετές περιπτώσεις αεροπειρατών, συνήθως πρόκειται για ψυχιατρικές περιπτώσεις με βίαιους, αλκοολικούς γονείς, θρησκώληπτες μητέρες και τραυματική παιδική ηλικία.

Είναι γεγονός ότι η άρνηση της κοινωνίας είναι αποτέλεσμα μιας υπέρμετρης ευαισθησίας και ο θυμός αποκύημα κοινωνικής προσβολής ή πόνου. Φαίνεται οι «μοναχικοί λύκοι» να βιώνουν υψηλότερα επίπεδα φτώχειας, ανεργίας και κοινωνικών διακρίσεων από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους πολίτες ακόμα και από άλλες εθνικές μειονότητες ή ομάδες μεταναστών (Johnson, Toni, 2009). Πρέπει να επιδιωχθεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και η παροχή ίσων ευκαιριών. Επίσης, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ο μουσουλμανικός πολιτισμός στις χώρες της Ευρώπης και να επιδιωχθεί η εξάλειψη της Ισλαμοφοβίας με την ένταξη των μουσουλμάνων στις δυτικές κοινωνίες. Ο ακροδεξιός εξτρεμισμός εναντίον των μουσουλμάνων και των μεταναστών γενικότερα είναι το ίδιο επικίνδυνος με τον Ισλαμισμό. (Φώτης Παπαγεωργίου, Αντώνης Σαμούρης, 2012)

Και σε κάθε περίπτωση αποδέκτης αυτού του θυμού είναι μια κοινωνία-θεατής παρά τα ίδια τα θύματα. Ο Ιταλός ψυχαναλυτής και πανεπιστημιακός Μάσιμο Ρεκαλκάτι εξήγησε ότι τα τελευταία χτυπήματα από τους μακελάρηδες πιστοποιούν «βαριά ψυχοπαθολογική κατάσταση». Η έκρηξη της ισλαμιστικής τρομοκρατίας εξαιτίας της δράσης του ISIS, σύμφωνα με τον Ρεκαλκάτι, «βρίσκει μιμητές ακόμη και ανάμεσα σε εκείνους που δεν είναι μέρος αυτής της συγκεκριμένης πολιτικής και θρησκευτικής ταυτότητας. Πρόκειται για νεαρά άτομα, απελπισμένα και ψυχωσικά. Δηλαδή για πλάσματα που στερούνται νου και σκέψης». Ο ίδιος επιστήμονας τονίζει ότι αυτή η νέα γενιά μοναχικών δολοφόνων συντίθεται από ανθρώπους που «έχουν τεθεί στο περιθώριο της κοινωνίας, νιώθουν αποτυχημένοι και ανίκανοι για οτιδήποτε - οπότε στο μακελειό βρίσκουν έναν λόγο ύπαρξης. Πιστεύουν επίσης ότι εκδικούνται το σύστημα που τους απορρίπτει».

Ο Ραφαέλο Παντούτσι, διεθνούς κύρους αναλυτής ζητημάτων ασφαλείας, συμπεραίνει ότι «γίνεται όλο και πιο δύσκολο να ορίσουμε με ακρίβεια τι συνιστά τρομοκρατική επίθεση. Ακόμη πιο δύσκολο είναι το να ψηλαφήσουμε το προφίλ του σημερινού τρομοκράτη. Θεωρητικά, τρομοκράτης είναι κάποιος που αφορμάται από μια πολιτική ιδεολογία και όχι από προσωπική οργή - όμως η γραμμή ανάμεσα σε αυτά τα δύο εσχάτως καθίσταται όλο και πιο δυσδιάκριτη. Ο τρομοκράτης σήμερα συγχωνεύεται με τον κατά συρροή δολοφόνο, κάτι που αφήνει σε πλήρη αδυναμία τις αρχές να αποτρέψουν τα χτυπήματά του».

Για τον Μαροκινό δρ. Αμντούλ-Χακ Αζούζι, καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Πολιτικών Επιστημών, «οι σημερινοί τρομοκράτες δεν εμπνέονται από το Ισλάμ, αλλά από τους τζιχαντιστές. Το πρόβλημα δεν είναι τα θρησκευτικά κείμενα, αλλά το

αντίθετο, δηλαδή η άγνοια του νοήματος αυτών των κειμένων. Οι δράστες των πρόσφατων επιθέσεων στη Δύση υιοθετούν ένα μηδενιστικό, αναρχικό όραμα. Επιδιώκουν την κατάργηση των εθνών, θέλουν να προκαλέσουν φόβο και αναταραχή. Επιδιώκουν τη δημιουργία χάους παντού, την καταστροφή της ζωής».

Καθίσταται, λοιπόν, ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ τρομοκράτη. Τρομοκράτης θα μπορούσε να είναι ή και να γίνει οποιοσδήποτε. Βρισκόμαστε στο 2018 και μπορούμε με σαφήνεια να πούμε ότι η τρομοκρατία και γενικότερα οι τρομοκράτες ζουν ανάμεσά μας και μπορούν να εκδηλώσουν τρομοκρατική συμπεριφορά ανά πάσα στιγμή, πράγμα που πρέπει να μας ανησυχήσει και να υπάρξει άμεση αντίδραση από την πλευρά των κρατών.

2.5 Η εξάπλωση της τρομοκρατίας μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και η δύναμη των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

Η μετάδοση του λοιμώδους νοσήματος όπως έχουμε αναφέρει απαιτεί τη συνύπαρξη μίας πηγής λοιμογόνων μικροοργανισμών, ενός ευαίσθητου ξενιστή που αναλύσαμε εκτενώς στο προηγούμενο κεφάλαιο και μίας οδού μετάδοσης του μικροοργανισμού. Στην συσχέτιση με την τρομοκρατία οδός μετάδοσης της είναι, κυρίως, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης όπου με την καλπάζουσα ανάπτυξη που γνωρίζουν στις μέρες μας αποτελούν την οδό μετάδοσης του παθογόνου μικροοργανισμού της τρομοκρατίας και συντελούν σε μεγάλο βαθμό στην διασπορά της.

Ο ρόλος των ΜΜΕ και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης στην διασπορά της τρομοκρατίας είναι, αναμφίβολα, καθοριστικός. Οι τρομοκράτες επιδιώκουν μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης να ασκήσουν πίεση στις εθνικές κυβερνήσεις προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια πολιτική αλλαγή (Hoffman Bruce, 2006, σ. 173). Κατά την εκτέλεση των επιθέσεων, οι τρομοκράτες επικοινωνούν στρατηγικά με τα Μ.Μ.Ε. και τα ακροατήριά του διότι προσπαθούν να καλύψουν δημοσιογραφικές ανάγκες και να τα χρησιμοποιήσουν ως δίαυλο επικοινωνίας για να διαδώσουν το μήνυμά τους.

Ο Wilkinson επισημαίνει ότι οι τρομοκράτες χρησιμοποιούν τα Μ.Μ.Ε. για να αποκτήσουν δημοσιότητα και να επιτύχουν τους τέσσερις κάτωθι σκοπούς:

- I. Να μεταδώσουν την «προπαγάνδα τους μέσω της τρομοκρατικής πράξης τους» και να προκαλέσουν τρόμο και φόβο στο κοινό-στόχο τους.

- II. Να δώσουν δικαιολογία για τις πράξεις και τις απόψεις τους θέτοντας την γνώμη ότι είναι δίκαιες και ότι θα οδηγήσουν στην αναπόφευκτη νίκη τους, ώστε να επιτύχουν την ευρύτερη δυνατή υποστήριξη από την κοινή γνώμη
- III. Να εμποδίσουν και να ματαιώσουν την αντίδραση της κυβέρνησης και των δυνάμεων ασφαλείας, επιχειρηματολογώντας ότι όλα τα αντιτρομοκρατικά μέτρα είναι αντιπαραγωγικά και τυραννικά
- IV. Να κινητοποιήσουν, να υποκινήσουν και να ωθήσουν την ομάδα τους αλλά και τους εν δυνάμει οπάδους του να προβούν στην στρατολόγηση νέων μελών, στην προσέλκυση νέων κεφαλαίων και στον σχεδιασμό νέων επιθέσεων(Wilkinson,2006 σελ.149.)

Πέρα όμως από τα Μ.Μ.Ε άνθιση επικρατεί και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ως προς την οδό μετάδοση της τρομοκρατικής ιδεολογίας από τους τρομοκράτες. Χαρακτηριστικά, η πρώην πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας Μάργκαρετ Θάτσερ σε δημόσια ομιλία της ανέφερε ότι “η δημοσιότητα αποτελεί το οξυγόνο της τρομοκρατίας”, έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι οι τρομοκρατικές ενέργειες δεν σταμάτησαν εκεί όπου απαγορεύτηκε η προβολή τους. Άλλωστε, η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών έχει επιτρέψει στους τρομοκράτες να μην εξαρτώνται πλέον μονάχα από τα ΜΜΕ.

Κύριο μέλημα των τρομοκρατών είναι να θέσει σε αμφισβήτηση την φήμη, το κύρος, την αξιοπιστία του κράτους που επιτίθενται, να πλήξει ανεπανόρθωτα φορείς σε περίπτωση που δεν καταφέρουν να επιτύχουν στην αποστολή τους και με τον τρόπο αυτό να κλονιστεί η θέση του στην διεθνή και εσωτερική σκηνή. Σε μια τρομοκρατική επίθεση πέρα από τις απώλειες ανθρωπίνων ζωών που θυσιάζονται στο βωμό της τρομοκρατίας γεννάται η διάδοση του φόβου και της ανασφάλειας στα μέλη μιας κοινωνίας. Στόχο αποτελεί η συνολική ψυχολογική αποδυνάμωση των μελών της κοινωνίας και η οργανωτική αποσύνθεση του κράτους. Η δύναμη των ΜΜΕ είναι τεράστια και πέρα από τα παραδοσιακά μέσα που χρησιμοποιούνται στην αντιμετώπιση μια κρίσης (στρατιωτικά, πολιτικά, οικονομικά), υπάρχουν και άλλοι παράγοντες όπως η γνώση, η επικοινωνία και η δημόσια διπλωματία που διαδραματίζουν εξίσου ουσιαστικό ρόλο. Ο Joseph Nye ορίζει την ισχύ ως «την ικανότητα να επηρεάζει την συμπεριφορά των άλλων για να επιτύχεις τα αποτελέσματα που θέλεις». Τονίζει ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι για να επηρεάσεις την συμπεριφορά άλλων ατόμων και αυτό μπορεί να γίνει μέσω απειλών, εξαγορών ή

και να τους γοητεύσεις και να τους πείσεις να κάνουν αυτά που εκείνος επιθυμεί και κυρίως χωρίς το στοιχείο του εξαναγκασμού (Nye Joseph S.,2005, σελ. 28,33).

Διανύουμε το 2018 και η ψηφιακή τεχνολογία αξιοποιείται πλήρως και από την μεριά των τρομοκρατών. Λόγω της λειτουργίας τους τα M.M.E. φέρνουν σε επαφή το κοινό με ένα κόσμο πέρα από την άμεση εμπειρία του και ανάλογα με τον τρόπο που παρουσιάζονται επηρεάζεται η αντίληψη και η πεποίθηση του για θέματα και γεγονότα με τα οποία δεν έχει άμεση επαφή. Ταυτόχρονα, δίνουν αίσθηση συμμετοχής και κατανόησής τους (Baskin Otis,Aronoff Craig,Lattimore Dan, 2001,σελ.116-127)

Τόσο τα M.M.E. όσο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης γίνονται οι φορείς μετάδοσης των μηνυμάτων που θέλουν οι τρομοκράτες να περάσουν με έναν τρόπο πολύ εύκολο και ευκολοπροσβάσιμο από το απλό κοινό. Μια τρομοκρατική επίθεση προκαλεί το ενδιαφέρον των ηλεκτρονικών και έντυπων μέσων μαζικής ενημέρωσης τα οποία μέσω της εστίασης και πλαισίωσης του γεγονότος ως είδηση και της δημοσιοποίησης και προβολής σε όλο τον πλανήτη,λειτουργούν ακούσια ως όργανα των τρομοκρατών. Οι τρομοκράτες με τον τρόπο αυτό διασπείρουν τον φόβο και την ανασφάλεια και κυρίως επικοινωνούν την θέση τους ώστε να γίνει γνωστή παγκοσμίως και να επιτύχουν την ικανοποίηση των πολιτικών, κοινωνικών ή ιδεολογικών τους αιτημάτων. Οι τρομοκράτες γνωρίζουν το πλαίσιο λειτουργίας των MME(ποια θέματα τραβούν την προσοχή του κόσμου,ποια γίνονται είδηση και μάλιστα κυρίαρχη είδηση και με γνώμονα αυτό φροντίζουν να εκτελούν ακραίες τρομοκρατικές ενέργειες που δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα προβληθούν εκτενώς από τα μέσα.Οι τρομοκράτες καλύπτουν τις λειτουργικές και δημοσιογραφικές ανάγκες των M.M.E. και έχοντας κατά νου πώς λειτουργεί το σύστημα κατά την εκτέλεση των δράσεων τους πλαισιώνουν με συγκεκριμένο τρόπο το μήνυμά τους (είτε με προκήρυξη,με βίντεο λίγων δευτερολέπτων,ταινίες ήχου κτλ) που με την δύναμη της εικόνας και της σωστής πλαισίωσης θα πετύχουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την προβολή τους σε 24 ωρη βάση.

Ας αναφερθούμε συγκεκριμένα στο I.S.I.S. (Islamic State of Iraq and Syria) όπου την άνοιξη του 2013 ο Αλ Μπαγκντάντι διακήρυξε την δημιουργία του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Συρίας όπου η Συρία αποκαλείται Λεβάντε και ανακοινώθηκε ότι ο ISIS θα αναλάβει τον συντονισμό της δράσης της Αλ Κάιντα σε όλη την περιοχή. Οι μαχητές του ISIS αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες άμεσης και αμφίδρομης επικοινωνίας που τους παρέχουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

όπως το Twitter, το Facebook, το Youtube Ask.FM αλλά και εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων όπως το Telegram το Surespot καθώς και συστημάτων περιεχομένου όπως το JustPaste it ώστε να διαδώσουν την προπαγάνδα τους.

Επιπλέον, χρησιμοποιούν τα κινητά τηλέφωνα τελευταίας τεχνολογίας ώστε να αποστέλλουν επί 24ωρου βάση περιεχόμενο κειμένου, φωτογραφία και βίντεο στους μαχητές και στους εν δυνάμει οπαδούς (http://www.huffingtonpost.com/jimmy-leach/the-isis-model-of-content_b_12116162.html, 22/09/2018). Έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν εφαρμογές που τους εξασφαλίζει ότι δεν θα χαθεί το υλικό τους λόγω προβολής προσβλητικού υλικού αλλά θα διανεμηθεί άμεσα και σε μεγάλο αριθμό χρηστών.

Την εφαρμογή Telegram την οποία διευθύνουν τα αδέλφια από τη Ρωσία Νικολάι και Πάβελ Ντουρόφ, χρησιμοποιούν η «μαμά» «Αλ Κάιντα», όπως και ο βραχίονας της τρομοκρατικής οργάνωσης στην Βόρεια Αφρική.

Ο Πάβελ Ντουρόφ είναι ο «Ρώσος Ζάκερμπεργκ», τίτλος που του απονεμήθηκε όταν ίδρυσε το «ρωσικό Facebook». Επόμενο βήμα του ήταν να στήσει την εταιρεία με την Telegram στο Βερολίνο, ενώ η νομική οντότητά της είναι καταχωρημένη σε αμερικανική Πολιτεία.

Ο χρηματοδότης της εφαρμογής επιτίθεται για την ασφάλεια της, προσφέροντας μάλιστα και χρηματική αμοιβή σε όσους κατορθώσουν να εντοπίσουν τρωτά σημεία. Για την είσοδο στον Messenger της εφαρμογής δεν απαιτείται εγγραφή, καθώς ο λογαριασμός συνδέεται απλώς με τον τηλεφωνικό αριθμό που δηλώνει ο ενδιαφερόμενος. Εκτός από την αποστολή μηνυμάτων, η εφαρμογή προσφέρει

υπηρεσίες αποθήκευσης στο Διαδίκτυο, επιτρέπει στον χρήστη να μεταφέρει αρχεία μέχρι και 1 Gb, καθώς και να δημιουργεί multi chats για ομάδες έως και 100 ατόμων.Κανείς άλλος δεν μπορεί να διαβάσει, εκτός από τον αποστολέα και τον παραλήπτη, το περιεχόμενο του μηνύματος, ισχυρίζεται ο Ρώσος εμπνευστής και δημιουργός της εφαρμογής Telegram. Και όπως συμβαίνει στις ταινίες του Τζέιμς Μποντ, οι χρήστες έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με την εξής προειδοποίηση: «Το μήνυμα θα καταστραφεί μόλις το διαβάσετε». Και όμως είναι αλήθεια. Η εφαρμογή παρέχει τη δυνατότητα τα μηνύματα να αυτοκαταστρέφονται αφού διαβαστούν από τον παραλήπτη.

Εν κατακλείδι,πάνω στο θέμα που εξετάσαμε θα επικαλεστώ την άποψη που καταγράφει ο Biernatzki William E, ότι η σχέση των μέσων μαζικής ενημέρωσης με την τρομοκρατία είναι συμβιωτική αφού αλληλοτροφοδοτείται και εκμεταλλεύεται η μία την άλλη με σκοπό την εξυπηρέτηση των λειτουργικών τους σκοπών(Biernatzki William E.,2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. Η Μεθοδολογία διαχείρισης του μοντέλου διασποράς της τρομοκρατίας

«Η δυσκολία δεν είναι η έλλειψη ιδεών αλλά η έλλειψη γνώσης πεδίου» λέει ο κ. Ατράν. Είναι σαφές κατά την ξεδίπλωση της διπλωματικής αυτής εργασίας ότι η εξάλειψη του φαινομένου της τρομοκρατίας δεν είναι εφικτή και θα ήταν παράλογο και ουτοπικό να γινόταν λόγος για κάτι τέτοιο, όμως με τις κατάλληλες ενέργειες και την σωστή αντιμετώπιση μπορούμε να μιλήσουμε για περιορισμό του φαινομένου. Η αναγκαιότητα αυτού είναι απαραίτητη καθώς μιλάμε για μια μάστιγα που πλήττει παγκοσμίως την δημόσια ασφάλεια και την παγκόσμια ειρήνη. Επιπλέον, στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει λόγος και για την ριζοσπαστικοποίηση που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι οπωσδήποτε θα οδηγήσει σε βίαιο εξτρεμισμό και τρομοκρατία. Στην ριζοσπαστικοποίηση σημαντικό είναι να γίνει έγκαιρος εντοπισμός του φαινομένου και παρέμβαση πάνω σε αυτό.

Μία αποτελεσματική στρατηγική για τον έλεγχο και τον περιορισμό της εξάπλωσης ενός λοιμώδους νοσήματος θα στόχευε :

- στην απομάκρυνση ή εξάλειψη της πηγής του παθογόνου μικροοργανισμού (πχ. καταστροφή υποδόχων)
- στην διακοπή ή περιορισμό της διαδικασίας μετάδοσης
- στην ενίσχυση της συλλογικής ανοσίας του πληθυσμού (μείωση του αριθμού των επιδεκτικών ατόμων)

Τα γενικά μέτρα ελέγχου των λοιμωδών νοσημάτων περιλαμβάνουν την προσπάθεια συλλογικής ανοσιοποίησης του πληθυσμού, που διαχωρίζεται σε αντοχή υπάρχουσα σε γενετική βάση ή ανοσία ενεργητική (όταν αντισώματα παράγονται από τον ίδιο τον οργανισμό, είτε φυσικά τέτοια μετά από λοίμωξη, είτε τεχνητά με την μέθοδο του εμβολιασμού) και παθητική(με την χορήγηση έτοιμων αντισωμάτων). Τα άλλα « μέτρα» είναι η καταστροφή-όταν δεν πρόκειται για άνθρωπο-, ή ο περιορισμός των ανθρωπίνων «υποδόχων» με εμβολιασμούς, χημειοθεραπεία, χημειοπροφύλαξη, απομόνωση ασθενούς, καραντίνα, απολύμανση χώρων, εξυγίανση περιβάλλοντος . Το ποσοστό των «ευαίσθητων» ή αντίστοιχα των άνοσων ατόμων που θα εμποδίσουν τα πρώτα ή την γενικότερη εξέλιξη της ασθένειας ή θα αποτελέσουν ένα « τείχος», καθίσταται κάθε φορά κρίσιμο.

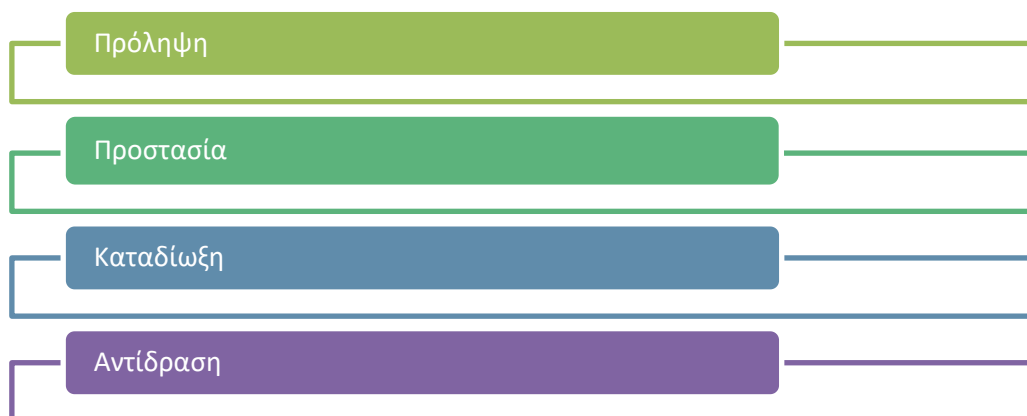
Έτσι και η διασπορά της τρομοκρατίας σε συσχέτιση με το λοιμώδες νόσημα μπορούμε να πούμε ότι μπορεί να περιοριστεί με τους ίδιους περίπου τρόπους. Αρχικά, να γίνει απομάκρυνση ή εξάλειψη της πηγής του παθογόνου οργανισμού δηλαδή να πάψει να υπάρχει ελεύθερη διακίνηση τρομοκρατών, όπλων και χρημάτων που θα διακινούνται με σκοπό την τρομοκρατία. Αυτό θα επιτευχθεί ακολουθώντας την αντιτρομοκρατική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των Ηνωμένων Εθνών και τις προτάσεις της Ίντερπολ. Επίσης, προκειμένου να υπάρχει έλεγχος της εξάπλωσης του φαινομένου της τρομοκρατίας πρέπει να γίνει περιορισμός της διαδικασίας μετάδοσης του φαινομένου(πχ.ελεγχόμενη προβολή τρομοκρατικών επιθέσεων απο Μ.Μ.Ε με φιλτραρισμένη είδηση, έλεγχος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ελεγχόμενη προπαγάνδα). Επίσης,όπως και το λοιμώδες νόσημα με τον ίδιο τρόπο και η τρομοκρατία προκειμένου να μειωθεί η εξάπλωση του φαινομένου πρέπει να στοχεύει στην ενίσχυση της συλλογικής ανοσίας του πληθυσμού και αυτό θα υλοποιηθεί με τον «εμβολιασμό» όπου θα αναπτύξει ο καθένας τα δικά του αντισώματα ,κάποια από αυτά υπάρχουν ήδη στο άτομο (ακέραιη προσωπικότητα),αλλά θα δωθούν μετά από λοίμωξη(περίπτωση αποκατάστασης και επανένταξης), άλλα θα γίνουν με την μορφή εμβολιασμού (μέσω της παιδείας, της πληροφόρησης και μέσω διεθνώς οργανισμών και δικτύων υποστήριξης που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης αλλά και την γενικότερη εφαρμογή της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής που συντελεί στην ενίσχυση της συλλογικής ανοσίας των πολιτών από τέτοια φαινόμενα.

Αξιολογώντας την Al Qaeda του 2005 στο ISIS του σήμερα τα πράγματα φαίνεται να βαδίζουν μόνο προς το χειρότερο. Κι όσο οι συνθήκες που συνετέλεσαν στη δημιουργία και την εξάπλωσή του «Ισλαμικού Κράτους» σε Ιράκ και Συρία δεν εξαλείφονται, είναι αμφίβολο το κατά πόσο ο δυτικός συνασπισμός θα επιτύχει την εξόντωσή του με στρατιωτικά και μόνο μέσα. Εν τω μεταξύ, και όσο χάνει εδάφη, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να συνεχίσει να χτυπά τυφλά στα δικά μας εδάφη, χρησιμοποιώντας τους δικούς μας Ευρωπαίους πολίτες, που ίσως να μην είχαν δείξει τέτοια ριζοσπαστικοποίηση σε ένα διαφορετικό περιβάλλον. Το βέβαιο είναι ότι υποκύπτοντας στην προκατάληψη και την ξενοφοβία, διευκολύνουμε το έργο των τρομοκρατών.

3.1 Η Αντιτρομοκρατική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το 2005, το Συμβούλιο υιοθέτησε την αντιτρομοκρατική στρατηγική της ΕΕ για την **καταπολέμηση της τρομοκρατίας** σε παγκόσμιο επίπεδο και για την **ενίσχυση της ασφάλειας της Ευρώπης**.

Η στρατηγική επικεντρώνεται στους κάτωθι **τέσσερις πυλώνες**:

Σε όλους τους πυλώνες, η στρατηγική αναγνωρίζει τη σημασία που έχει η **συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς φορείς**.

➤ Πρόληψη

Η αντιμετώπιση των αιτιών της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης από τρομοκρατικές οργανώσεις αποτελεί κύρια προτεραιότητα της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, το 2008, το Συμβούλιο θέσπισε στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών.

Η στρατηγική αναθεωρήθηκε τον Ιούνιο του 2014 υπό το πρίσμα των εξελισσόμενων τάσεων, όπως οι μεμονωμένοι δράστες τρομοκρατικών επιθέσεων, οι αλλοδαποί μαχητές και η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους τρομοκράτες.

Τον Δεκέμβριο του 2014, το Συμβούλιο ενέκρινε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της αναθεωρημένης στρατηγικής από τα κράτη μέλη.

[Αντιμετώπιση των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών και των πρόσφατων τρομοκρατικών επιθέσεων στην Ευρώπη \(γενικά στοιχεία\)](#)

Η ΕΕ ενέκρινε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση του ζητήματος των αλλοδαπών μαχητών.

Στις πρόσφατες ενέργειες σε αυτόν τον τομέα συγκαταλέγονται:

- ενισχυμένοι κανόνες πρόληψης νέων μορφών τρομοκρατίας
- ενισχυμένοι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα
- ενισχυμένοι έλεγχοι των πυροβόλων όπλων
- δημιουργία ειδικού σώματος για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο

➤ Προστασία

Η προστασία των πολιτών και των υποδομών και η μείωση της τρωτότητας στις επιθέσεις συνθέτουν τη δεύτερη προτεραιότητα της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ.

Το συγκεκριμένο πεδίο δράσης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη θωράκιση των εξωτερικών συνόρων, τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών, την προστασία στρατηγικών στόχων και τη μείωση της τρωτότητας των υποδομών ζωτικής σημασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εξέδωσε τον Απρίλιο του 2016 οδηγία για τη χρήση των δεδομένων που περιέχονται στις καταστάσεις ονομάτων επιβατών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμμορφωθούν προς τους νέους κανόνες εντός δύο ετών.

➤ Καταδίωξη

Η Ε.Ε. επιδιώκει να πλήξει την ικανότητα σχεδιασμού και οργάνωσης των τρομοκρατών και να εξασφαλίσει την προσαγωγή τους στη δικαιοσύνη.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η ΕΕ έχει επικεντρωθεί στα ακόλουθα:

- ενίσχυση των εθνικών δυνατοτήτων
- βελτίωση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών
- καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- στέρηση των μέσων στήριξης και επικοινωνίας από τους τρομοκράτες

➤ Αντίδραση

Η προετοιμασία, η διαχείριση και η ελαχιστοποίηση των συνεπειών των τρομοκρατικών επιθέσεων είναι ο τέταρτος στόχος της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με τη βελτίωση των ικανοτήτων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων, τον συντονισμό της αντίδρασης και την κάλυψη των αναγκών των θυμάτων.

Στις σχετικές προτεραιότητες συγκαταλέγονται:

- η ανάπτυξη ενωσιακών ρυθμίσεων για τον συντονισμό σε καταστάσεις κρίσης
- η αναθεώρηση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας
- η ανάπτυξη εργαλείων εκτίμησης κινδύνων
- η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την παροχή βοήθειας στα θύματα της τρομοκρατίας

Μερικές από τις προτεραιότητες των τελευταίων ετών ήταν:

- ο καθορισμός των ρυθμίσεων για την εφαρμογή της ρήτρας αλληλεγγύης από την ΕΕ, με απόφαση που εξέδωσε το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2014
- η επανεξέταση των ρυθμίσεων της ΕΕ για τον συντονισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεις, οι οποίες αντικαταστάθηκαν τον Ιούνιο του 2013 από τις ρυθμίσεις της ΕΕ για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση πολιτικών κρίσεων
- η αναθεώρηση της ενωσιακής νομοθεσίας για την πολιτική προστασία στα τέλη του 2013

Νέα μέτρα για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί στην τρομοκρατία παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2016 που αναλαμβάνει σειρά πρωτοβουλιών για να στηρίξει τα κράτη

μέλη στις προσπάθειές τους σε διάφορους τομείς πολιτικής, από την προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και των κοινών αξιών, έως την αντιμετώπιση της εξτρεμιστικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο και στις φυλακές.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσδιορίζει επτά συγκεκριμένους τομείς στους οποίους η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να αποφέρει προστιθέμενη αξία:

- ✓ Καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας και της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο: συνεργασία με τον κλάδο ΤΠ για να σταματήσει η διάδοση παράνομου περιεχομένου που υποκινεί τη βία, υποστήριξη της ανάπτυξης θετικών αντεπιχειρημάτων από την κοινωνία των πολιτών και ανάπτυξη του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας ώστε οι νέοι να μπορούν να αξιολογούν τις πληροφορίες με κριτικό πνεύμα.
- ✓ Αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης στις φυλακές: ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με μηχανισμούς και προγράμματα που θα συμβάλλουν στην πρόληψη και στην καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στις φυλακές, καθώς και σχετικά με προγράμματα για την αποκατάσταση και την επανένταξη(υπάρχει ενότητα που θα αναφερθούμε εκτενώς).
- ✓ Προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και των κοινών αξιών της ΕΕ: χρησιμοποίηση κονδυλίων από το πρόγραμμα Erasmus+ για την υποστήριξη έργων με στόχο την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των κοινών μας αξιών και της διαπολιτισμικής κατανόησης.
- ✓ Προώθηση ανθεκτικών, ανοιχτών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών και προσέγγιση των νέων: Για παράδειγμα, η Επιτροπή θα αναπτύξει ένα σύνολο εργαλείων που θα βοηθήσουν όσους εργάζονται στενά με τους νέους να αντιλαμβάνονται και να αντιμετωπίζουν τη βίαιη ριζοσπαστικοποίηση.
- ✓ Ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας: Η ΕΕ θα συνδράμει τρίτες χώρες που αντιμετωπίζουν ανάλογες προκλήσεις στην προσπάθειά τους για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης με μέτρα που συνάδουν με την επιβολή του νόμου και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- ✓ Στήριξη της έρευνας, συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, παρακολούθηση και δίκτυα: παραγωγή συγκεκριμένων εργαλείων και αναλύσεων πολιτικής για την καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας της ριζοσπαστικοποίησης, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα από τους ειδικούς στον τομέα της

ασφάλειας και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη, αξιοποιώντας επίσης το πλαίσιο του κέντρου αριστείας του δικτύου ευαισθητοποίησης για τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN).

- ✓ Επικέντρωση στη διάσταση της ασφάλειας: η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης απαιτεί ακόμη μια βασική προσέγγιση ασφάλειας με μέτρα για την αντιμετώπιση των άμεσων και μακροπρόθεσμων απειλών, όπως είναι οι ταξιδιωτικές απαγορεύσεις και η ποινικοποίηση των ταξιδιών σε τρίτες χώρες με σκοπό την τρομοκρατία, όπως έχει ήδη προτείνει η Επιτροπή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αυξήσουν την ανταλλαγή πληροφοριών, να αξιοποιήσουν πλήρως τα πλαίσια συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας και τα εργαλεία πληροφόρησης, καθώς και να ενισχύσουν τη διασύνδεση των συστημάτων πληροφοριών.

Η συνεργασία με τις ΗΠΑ είναι θεμελιώδες στοιχείο της στρατηγικής της ΕΕ. Τα τελευταία χρόνια έχουν συναφθεί συμφωνίες συνεργασίας σε τομείς όπως η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, οι μεταφορές και τα σύνορα, η αμοιβαία νομική συνδρομή και η έκδοση. Οι αρχές των ΗΠΑ συνεργάζονται όλο και στενότερα με την Europol και την Eurojust.

Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης στενά με άλλους **διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς** για τη διαμόρφωση διεθνούς συναίνεσης και την προώθηση διεθνών κανόνων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Συνεργάζεται με τον ΟΗΕ και το Παγκόσμιο Φόρουμ κατά της Τρομοκρατίας, καθώς και με περιφερειακούς οργανισμούς, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΑΣΕ, ο Σύνδεσμος των Αραβικών Κρατών και ο Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας, μεταξύ άλλων.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τον ΟΗΕ και κατόπιν σειράς αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του, η ΕΕ έχει θεσπίσει περιοριστικά μέτρα κατά προσώπων ή οντοτήτων που συνδέονται με το δίκτυο της Αλ Κάιντα.

3.2 Βασικά Ορόσημα για την ενίσχυση της ασφάλειας της Ε.Ε

3.2.1 Βελτιωμένοι Έλεγχοι Πυροβόλων Όπλων

Στις 25 Απριλίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε **οδηγία** σχετικά με τον έλεγχο της **απόκτησης και της κατοχής όπλων**. Στόχος της οδηγίας είναι η βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας μετά τις πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη.

Η οδηγία περιλαμβάνει μέτρα με τα οποία ενισχύεται η ιχνηλασιμότητα των πυροβόλων όπλων και αποτρέπεται η επανενεργοποίηση ή η μετατροπή των πυροβόλων όπλων. Προβλέπονται επίσης αυστηρότεροι κανόνες για την απόκτηση και την κατοχή των πλέον επικίνδυνων πυροβόλων όπλων.

Η ΕΕ ενισχύει τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής πυροβόλων όπλων (<http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/04/25/control-acquisition-possession-weapons>, 02/09/2018)

3.2.2 Ποινικοποίηση των τρομοκρατικών εγκλημάτων

Στις 7 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι νέοι κανόνες ενισχύουν το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την αποτροπή τρομοκρατικών επιθέσεων και την αντιμετώπιση του φαινομένου των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών. Με την οδηγία ποινικοποιούνται πράξεις όπως:

- η παρακολούθηση εκπαίδευσης ή η πραγματοποίηση ταξιδιών για τρομοκρατικούς σκοπούς
- η οργάνωση ή η διευκόλυνση τέτοιων ταξιδιών
- η παροχή ή η συγκέντρωση κεφαλαίων που συνδέονται με τρομοκρατικές ομάδες ή δραστηριότητες

Η ΕΕ ενισχύει τους κανόνες πρόληψης νέων μορφών τρομοκρατίας (<http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/03/07/rules-to-prevent-new-forms-of-terrorism> 02/09/2018

3.2.3 Ενισχυμένοι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα

Στις 7 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης κανονισμό για την τροποποίηση του κώδικα συνόρων Σένγκεν με σκοπό να ενισχυθούν οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα με αντιπαραβολή στις σχετικές βάσεις δεδομένων. Σύμφωνα με την τροποποίηση, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ελέγχουν συστηματικά στις βάσεις αυτές όλα τα πρόσωπα που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα.

Κώδικας συνόρων Σένγκεν: το Συμβούλιο εκδίδει κανονισμό για την ενίσχυση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα (<http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/03/07/regulation-reinforce-checks-external-borders/> 02/09/2018) Η

Επιτροπή επισημαίνει ότι έχουν, πλέον, τεθεί σε ισχύ συστηματικοί έλεγχοι, με τη χρήση βάσεων δεδομένων ασφάλειας όλων των επιβατών που διέρχονται από τα εξωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων πολιτών της ΕΕ, ότι έχει επιτευχθεί πολιτική συμφωνία για το σύστημα εισόδου-εξόδου της ΕΕ, το οποίο θα καταγράφει δεδομένα εισόδου και εξόδου των υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και ότι συνεχίζονται οι εργασίες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών και άδειας ταξιδιού (ETIAS), ώστε να διεξάγονται έλεγχοι ασφαλείας σε όσους ταξιδεύουν στην Ευρώπη χωρίς θεώρηση διαβατηρίου, πριν αφιχθούν στα σύνορά της ΕΕ. Αναφέρεται, επίσης, ότι η Επιτροπή πρότεινε νομοθεσία για την ενίσχυση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, υπογραμμίζοντας πως προκειμένου να καλυφθούν τα κενά στη διαχείριση δεδομένων της ΕΕ, παρουσίασε προτάσεις για την ανταλλαγή ποινικών μητρώων πολιτών τρίτων χωρών μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS).

.

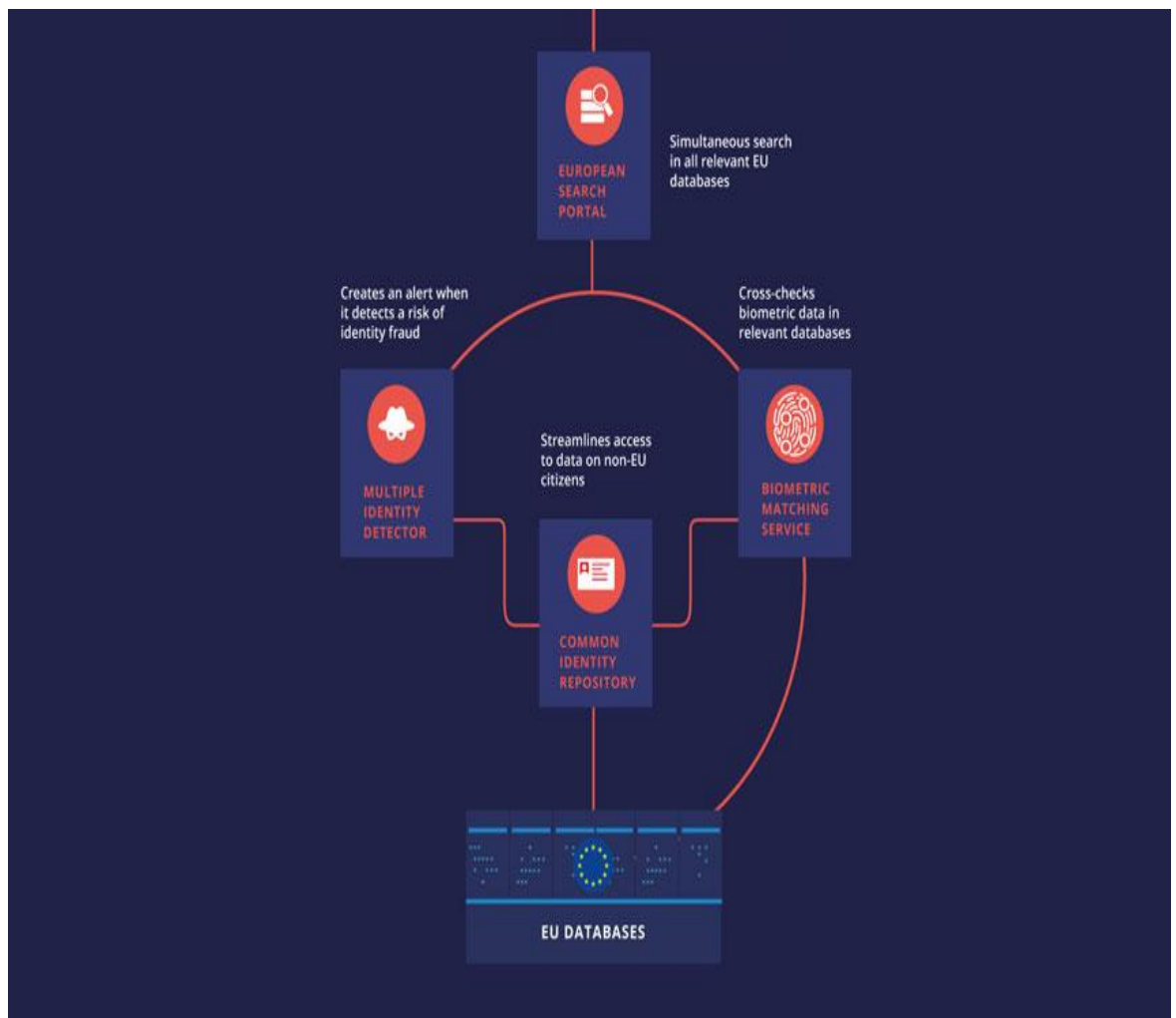
3.2.4 Ενισχυμένη συνεργασία με τρίτες χώρες

Τον Φεβρουάριο του 2015 το Συμβούλιο αποφάσισε να εντείνει την εξωτερική δράση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ιδίως στη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή, τη Βόρεια Αφρική, τον Περσικό Κόλπο και το Σαχέλ:

- θα ενισχυθεί η συνεργασία με τους βασικούς εταίρους
- θα δρομολογηθούν νέα σχέδια για την υποστήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων
- θα εντατικοποιηθούν οι ενέργειες για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού

3.2.5 Βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών

Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2015 ζητείται επείγοντως να **βελτιωθεί η διαλειτουργικότητα** των συστημάτων πληροφοριών. Στις 10 Ιουνίου 2016 οι υπουργοί ενέκριναν **χάρτη πορείας** για την ενίσχυση της ανταλλαγής και της διαχείρισης πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων λύσεων διαλειτουργικότητας.

Οι προτεινόμενοι κανονισμοί που φαίνονται στο ανωτέρω εικονογράφημα αποσκοπούν στο να βελτιώσουν την ασφάλεια στο εσωτερικό της ΕΕ, να καταστήσουν τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα πιο αποτελεσματικούς και αποδοτικούς, καθώς και να συμβάλουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και τρομοκρατίας. Η διαλειτουργικότητα μεταξύ συστημάτων πληροφοριών θα επιτρέψει στα συστήματα να αλληλοσυμπληρώνονται, να διευκολύνουν την ορθή ταυτοποίηση των ατόμων και να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της υποκλοπής ταυτότητας.

Οι κανονισμοί δημιουργούν τις ακόλουθες συνιστώσες διαλειτουργικότητας:

- Μια **Ευρωπαϊκή πύλη αναζήτησης**, που θα επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να συμβουλευονται ταυτόχρονα πολλαπλά συστήματα πληροφοριών, χρησιμοποιώντας τόσο βιογραφικά όσο και βιομετρικά δεδομένα.
- Μια **κοινή υπηρεσία βιομετρικής αντιστοίχισης**, που θα επιτρέπει την αναζήτηση και σύγκριση βιομετρικών δεδομένων (δακτυλικών αποτυπωμάτων και εικόνων προσώπου) από διάφορα συστήματα.
- Ένα **κοινό αποθετήριο δεδομένων ταυτότητας**, που θα περιλαμβάνει βιογραφικά και βιομετρικά δεδομένα ταυτότητας υπηκόων τρίτων χωρών που είναι διαθέσιμα σε διάφορα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ.
- Έναν **ανιχνευτή πολλαπλών ταυτοτήτων**, ο οποίος ελέγχει αν τα βιογραφικά στοιχεία ταυτότητας που περιλαμβάνονται στην αναζήτηση υπάρχουν και σε άλλα συστήματα που καλύπτονται, ώστε να είναι δυνατή η ανίχνευση πολλαπλών ταυτοτήτων που συνδέονται με το ίδιο σύνολο βιομετρικών δεδομένων.

Στις 9 Ιουνίου 2017 το Συμβούλιο ενέκρινε τα συμπεράσματα για τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2018/06/14/improving-security-through-information-sharing-council-agrees-negotiating-mandate-on-interopability>, 02/09/2018). Τα ανωτέρω συμπεράσματα αυτά δίνουν συνέχεια στην τελική έκθεση της **ομάδας εμπειρογνομημένων υψηλού επιπέδου** για τα συστήματα πληροφοριών και τη διαλειτουργικότητα, την οποία συγκρότησε η Επιτροπή το 2016.

3.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταπολέμησης της τρομοκρατίας (E.C.T.C.)

Τον Ιανουάριο του 2016 ιδρύθηκε από την Europol το Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας (European Counter Terrorism Centre) κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων τον Νοέμβριο του 2015. Πρόκειται για μια πλατφόρμα μέσω της οποίας τα κράτη μέλη μπορούν να ενισχύουν την ανταλλαγή πληροφοριών και την επιχειρησιακή συνεργασία όσον αφορά την παρακολούθηση των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών και τις έρευνες για τα πρόσωπα αυτά, τη διακίνηση παράνομων πυροβόλων όπλων και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και επικεντρώνεται, επίσης, σε θέματα που αφορούν την online τρομοκρατική προπαγάνδα και τον εξτρεμισμό.

Ιστότοπος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας (ECTC)
(<https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc> , 02/09/2018)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου της ΕΕ και των κρατών μελών συνεργομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (<http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2015/11/20/jha-conclusions-counter-terrorism/>, 02/09/2018)

3.4 Καταπολέμηση της Ριζοσπαστικοποίησης και της τρομοκρατικής προπαγάνδας μέσω του διαδικτύου

Ένα, εξίσου, σημαντικό θέμα ήταν η δημιουργία ειδικής μονάδα για την **αντιμετώπιση της τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο**. Η μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου (EU IRU) δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 2015. Αποστολή της, μεταξύ άλλων, είναι ο εντοπισμός του τρομοκρατικού και βίαιου εξτρεμιστικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης προς τα κράτη μέλη σχετικά με το ζήτημα αυτό.

3.4.1 Μονάδα παραπομπής στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής και βίαιης εξτρεμιστικής προπαγάνδας- I.R.U(Internet Referral Unit)

Την 1η Ιουλίου 2015, η Ευρωπόλ εγκαινίασε τη μονάδα ηλεκτρονικής παραπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU IRU) για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής

προπαγάνδας και των σχετικών βίαιων εξτρεμιστικών δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο. (<https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol%E2%80%99s-internet-referral-unit-to-combat-terrorist-and-violent-extremist-propaganda> 03/09/2018)

Η χρήση του διαδικτύου και των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης από τους τρομοκράτες έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Οι ομάδες τζιχάντ, ειδικότερα, έχουν επιδείξει μια εκλεπτυσμένη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των κοινωνικών δικτύων. Έχουν ξεκινήσει καλά οργανωμένες και συντονισμένες εκστρατείες κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης για να προσλάβουν οπαδούς και να προωθήσουν ή να δοξάζουν πράξεις τρομοκρατίας ή βίαιου εξτρεμισμού.

Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποφάσισαν να εφαρμόσουν μια συνεκτική και συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση πρόληψης. Στις 12 Μαρτίου 2015, το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξουσιοδότησε την Ευρωπόλ να δημιουργήσει μια ειδική μονάδα με στόχο τη μείωση του επιπέδου και των επιπτώσεων της τρομοκρατικής και βίαιης εξτρεμιστικής προπαγάνδας στο Διαδίκτυο. Η Μονάδα Παραπομπής Διαδικτύου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ευρωπόλ θα εντοπίσει και θα παραπέμψει σχετικό ηλεκτρονικό περιεχόμενο προς τους ενδιαφερόμενους παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου και θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη με επιχειρησιακή και στρατηγική ανάλυση.

Η νέα δυνατότητα θα βασίζεται στις υπάρχουσες αξιόπιστες σχέσεις με τις αρχές επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την ΕΕ καθώς και στον ιδιωτικό τομέα και στο δίκτυο των υπαλλήλων συνδέσμων της Europol. Θα βασίζεται σε διαθέσιμα ασφαλή κανάλια επικοινωνίας και βάσεις δεδομένων, καθώς επίσης και στις μοναδικές και ισχυρές ρυθμίσεις προστασίας και εμπιστευτικότητας της Ευρωπόλ.

Ο Υπουργός Εσωτερικών της Λετονίας Rihards Kozlovskis και πρόεδρος του Συμβουλίου Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων συμφώνησε ότι «τα πρόσφατα γεγονότα κατέδειξαν ότι μία από τις κορυφαίες προτεραιότητες στην ημερήσια διάταξή μας είναι η αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού προκειμένου να περιοριστεί η ανάπτυξη του περιεχομένου σε απευθείας σύνδεση που παράγονται από τρομοκράτες. " Είπε ότι είμαι ευτυχής που η Ευρωπόλ κατάφερε να ανταποκριθεί στην πρωτοβουλία που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια της Λετονικής Προεδρίας και δημιούργησε την IRU της ΕΕ σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, ώστε να προσφέρει εμπειρογνωμοσύνη και τεχνική υποστήριξη σε χώρες που

αντιμετωπίζουν βίαιο διαδικτυακό περιεχόμενο. Οφείλουμε να εντείνουμε τις κοινές μας προσπάθειες και να ενεργήσουμε ως Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για συντονισμό, ανταλλαγή πληροφοριών, υποστήριξη και ανάλυση».

Ο συντονιστής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, Gilles de Kerchone, δήλωσε ότι "οι τρομοκρατικές ομάδες που αμφισβητούν την ασφάλειά μας εκμεταλλεύονται το διαδίκτυο και τα κοινωνικά μέσα ενημέρωσης για να προωθήσουν την αιτία τους και να εξασφαλίσουν νέους προσληφθέντες. Είναι ζωτικής σημασίας η ΕΕ να ανταποκρίνεται με συντονισμένο τρόπο σε αυτήν την απειλή Είμαι ευτυχής που η Ευρωπαϊκή Ένωση θα φιλοξενήσει τη μονάδα παραπομπής στο Διαδίκτυο της ΕΕ. Η στενή συνεργασία της με τη βιομηχανία μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη μείωση του όγκου του τρομοκρατικού υλικού που διατίθεται στο διαδίκτυο».

Περίπου 15 αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εμπειρογνώμονες από τις εθνικές αρχές της ΕΕ αποτελέσαν την πρώτη φάση της ομάδας IRU. Μέσα σε έναν χρόνο από την έναρξή της, η Μονάδα Παραπομπής Διαδικτύου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU IRU) της Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιολόγησε και επεξεργάστηκε για να παραπέμψει σε ενδιαφερόμενους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου περισσότερα από 11 000 μηνύματα σε 31 περίπου σε απευθείας σύνδεση πλατφόρμες σε 8 γλώσσες. Το περιεχόμενο είχε τεθεί από εγκληματίες για τη διάδοση βίαιων εξτρεμιστικών υλικών διαδικτυακού περιεχομένου.

Το 91,4% του συνολικού περιεχομένου καταργήθηκε με επιτυχία από τις πλατφόρμες από τα κοινωνικά μέσα και τους παρόχους υπηρεσιών στο διαδίκτυο. Επιπλέον, η IRU της ΕΕ έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της παρακολούθησης ανοιχτού κώδικα και διαδικτύου προκειμένου να συμβάλει στη διακοπή των δικτύων παράνομης διακίνησης λαθρομεταναστών. Οι υπηρεσίες διακίνησης περιεχομένου διαφήμισης για μετανάστες και πρόσφυγες παραπέμφθηκαν για απομάκρυνση.

Το προσωπικό της IRU της ΕΕ χρησιμοποιεί τις μοναδικές γλωσσικές ικανότητές του για να αναφέρει περιεχόμενο που εκδίδεται από την Αλ Κάιντα ή το Ισλαμικό κράτος. Ο Rob Wainwright, Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: «Η ΕΕ IRU έχει αποδειχθεί μια επιτυχημένη ιδέα με στόχο τη μείωση της τρομοκρατικής και εξτρεμιστικής online προπαγάνδας. Η εποικοδομητική συνεργασία με συναφή κοινωνικά μέσα ενημέρωσης και ιδιωτικές εταιρείες βοήθησε την Ευρωπαϊκή Ένωση να δώσει

μια ισχυρή απάντηση σε αυτό το πρόβλημα που επηρεάζει την ασφάλεια και την ελευθερία του Διαδικτύου».

Το IRU της ΕΕ βασίζεται στην υπηρεσία Check-the-Web της Ευρωπόλ. Ο κύριος ρόλος της είναι να προβλέψει και να προλάβει την τρομοκρατική κατάχρηση των ηλεκτρονικών εργαλείων, καθώς και να διαδραματίσει ενεργό συμβουλευτικό ρόλο έναντι των κρατών μελών της ΕΕ και του ιδιωτικού τομέα στο θέμα αυτό.

Η βασική μονάδα του ευρωπαϊκού κέντρου καταπολέμησης της τρομοκρατίας (ECTC) της Europol, η IRU της ΕΕ επικεντρώνεται στα εξής:

- i. Υποστήριξη των αρμόδιων αρχών της ΕΕ μέσω στρατηγικής και επιχειρησιακής ανάλυσης.
- ii. Επισημαίνοντας το τρομοκρατικό και βίαιο εξτρεμιστικό ηλεκτρονικό περιεχόμενο και το μοιράζοντάς το με συναφείς εταίρους.
- iii. Εντοπισμός και αίτημα για την αφαίρεση του περιεχομένου στο Διαδίκτυο που χρησιμοποιείται από δίκτυα λαθρεμπορίου για την προσέλκυση μεταναστών και προσφύγων.
- iv. Εκτέλεση και στήριξη της διαδικασίας παραπομπής, σε στενή συνεργασία με τη βιομηχανία.
- v. Προβλέπεται η τακτική προσέγγιση της ΕΕ για τις παραπομπές. Η διαδικασία στοχεύει να επικεντρωθεί στην προπαγάνδα που συνδέεται με μια εκδήλωση υψηλού προφίλ και αναμεταδίδεται από λογαριασμούς υψηλού προφίλ, όπως είναι οι επιθέσεις του Παρισιού, η επίθεση των Βρυξελλών, η δολοφονία του Magnanville, η σκοποβολή του Ορλάντο.

Ο πρωταρχικός στόχος είναι να είναι σχετικός κατά τη διάρκεια της «ιογενούς» περιόδου της προπαγάνδας. Ο δευτερεύων στόχος είναι η συλλογή πληροφοριών για την καλύτερη κατανόηση της τακτικής και της λειτουργίας των κυριότερων διαδικτυακών προπαγανδιστών, προκειμένου να βελτιωθεί ο μηχανισμός διαταραχής.

Εκτός από την υποστήριξη που παρέχεται στα κράτη μέλη της ΕΕ, η IRU της ΕΕ συνεργάζεται στενά με τρίτους εταίρους στο πλαίσιο του Φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο. Σε αυτό το πλαίσιο και με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η IRU της ΕΕ συνεργάζεται με τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών στο διαδίκτυο για την προώθηση δραστηριοτήτων αυτορρύθμισης από τον ηλεκτρονικό κλάδο. Έχει γίνει ένας αξιόπιστος εταίρος που επιτρέπει νέες οδούς συνεργασίας προς όφελος των κρατών μελών της ΕΕ, τόσο στον τομέα της πρόληψης όσο και της έρευνας.

Ωστόσο, ο πλήρης αντίκτυπος της IRU θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση των συνδυασμένων πόρων των εταίρων των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης και των εθνικών σημείων επαφής των εμπειρογνομώνων, όλα τα κράτη μέλη, που εργάζονται ως συντονισμένη κοινότητα μέσω της IRU της ΕΕ στην Ευρωπόλ. Απαιτείται χρόνος προκειμένου να δείξει τα αποτελέσματά της. Ήδη, όμως, τα επιτεύγματά της είναι αξιοσημείωτα. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2017, οι ηγέτες της ΕΕ ζήτησαν από τις εταιρείες του κλάδου να συμβάλουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της εγκληματικότητας στο διαδίκτυο. Οι ηγέτες αναμένουν από τις εταιρείες αυτές να δημιουργήσουν ένα φόρουμ του κλάδου και να βελτιώσουν την αυτόματη **ανίχνευση και αφαίρεση** περιεχομένου που σχετίζεται με τρομοκρατικές πράξεις. Συμπληρωματικά και εφόσον απαιτείται θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα νομοθετικά μέτρα σε επίπεδο ΕΕ.

3.4.2 Το Παγκόσμιο Διαδικτυακό Φόρουμ για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας

Στον τομέα του διαδικτύου ένα φόρουμ για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στις πλατφόρμες τους αποφάσισαν να δημιουργήσουν από κοινού το Facebook, το YouTube, το Twitter και η Microsoft, ύστερα από αρνητικά σχόλια που δέχονταν χρόνια για την αποτυχία τους να εμποδίσουν το βίαιο περιεχόμενο στις ιστοσελίδες τους. Οι τεχνολογικές εταιρείες της Σίλικον Βάλεϊ ανακοίνωσαν τον Ιούνιο του 2017 το Παγκόσμιο Διαδικτυακό Φόρουμ για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (Global Internet Forum to Counter Terrorism), (http://www.nooz.gr/tech/pagkosmio-diadiktuako-foroum-kata-tis-tromokratias_03/09/2018) λέγοντας ότι η συνεργασία αυτή θα επικεντρωθεί στην ανεύρεση τεχνολογικών λύσεων καθώς και στην έρευνα και τις εταιρικές σχέσεις με κυβερνήσεις και ομάδες πολιτών.

Προσπαθώντας να βρουν την μέση λύση ανάμεσα στην υποστήριξη της ελευθερίας του λόγου με την ανάγκη για την αποτροπή και εξάλειψη του τρομοκρατικού περιεχομένου οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες έχουν έρθει αντιμέτωπες με μεγάλες δυσκολίες. Παλαιότερα, οι εταιρείες είχαν δεχτεί σφοδρές επικρίσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τρομοκρατικές χρησιμοποιούσαν τις πλατφόρμες τους που κυρίως στόχευαν την στρατολόγηση οπαδών και την διάδοση μηνυμάτων μίσους και βίας.

Τον Δεκέμβριο του 2016, η Google, το Facebook, το Twitter και η Microsoft είχαν παρουσιάσει μια παρόμοια πρωτοβουλία ανταλλαγής πληροφοριών, ενώ είχαν

δεσμευτεί ότι θα συνεργαστούν για την δημιουργία μιας βάσης δεδομένων με μοναδικά ψηφιακά αποτυπώματα, γνωστά ως «hashes», τα οποία θα ενσωματώνονται σε βίντεο και εικόνες που έχουν χαρακτηριστεί ότι προωθούν την τρομοκρατία. Αυτό σημαίνει ότι όταν μία εταιρεία επισημάνει και αφαιρεί ένα υλικό που περιέχει βίαιες εικόνες τρομοκρατών ή βίντεο για στρατολόγηση οπαδών, οι άλλες εταιρείες θα μπορούν να χρησιμοποιούν το «hash» για να εντοπίσουν και να απομακρύνουν και αυτοί το περιεχόμενο από τις δικές τους πλατφόρμες.

Η βρετανική εφημερίδα The Guardian, αναφέρει σε δημοσίευμα στο πλαίσιο του νέου Φόρουμ, οι εταιρείες ανακοίνωσαν ότι θα μοιράζονται μεταξύ τους τις καλύτερες πρακτικές σχετικά με «τις τεχνικές ανίχνευσης και ταξινόμησης περιεχομένου χρησιμοποιώντας τη μηχανική μάθηση», ενώ παράλληλα «θα καθορίσουν τις πρότυπες μεθόδους αναφοράς για την απομάκρυνση περιεχομένου που προωθεί την τρομοκρατία».

Επιπλέον, μέσω μιας σύμπραξης με την αντιτρομοκρατική επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών και μια σειρά οργανώσεων, οι τεχνολογικές εταιρείες ανακοίνωσαν ότι «θα προσδιορίσουν τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης του εξτρεμισμού και της ρητορικής μίσους στο Διαδίκτυο, σεβόμενοι παράλληλα την ελευθερία της έκφρασης και το απόρρητο».

Ο ρόλος του Διαδικτύου είναι ιδιαίτερα σημαντικός και για αυτό ακριβώς τον λόγο βλέπουμε να δίνεται ιδιαίτερη σημασία και προσοχή στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, του βίαιου εξτρεμισμού και κατ' επέκταση της τρομοκρατίας.

3.5 Η δράση του ΟΗΕ για την αντιμετώπιση του φαινομένου της τρομοκρατίας

Ο ΟΗΕ ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 και έχει 193 χώρες μέλη. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών Κόφι Ανάν κατά την θητεία του (1997-2006), κάλεσε τα Κράτη Μέλη να υιοθετήσουν μια κοινή προσέγγιση στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας.

Απευθυνόμενος σε ένα διεθνές κοινό στη Μαδρίτη, ο Γ.Γ περιέγραψε τα βασικά σημεία της στρατηγικής του ΟΗΕ για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας σε παγκόσμια κλίμακα. Μην λησμονούμε ότι κατά την τέλεση της θητείας του μεσολάβησε και η τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και το φαινόμενο ήταν σε πλήρη όξυνση.

Στην ομιλία του, παρουσίασε λεπτομερώς τους πέντε πυλώνες τους οποίους ονόμασε «ολοκληρωμένη στρατηγική στη βάση αρχών» :

- Να αποτρέψουμε τις δυσαρεστημένες κοινωνικές ομάδες από την επιλογή της τρομοκρατίας ως τακτική για την επιτυχία των σκοπών τους
- Να στερήσουμε από τους τρομοκράτες τα μέσα για την πραγματοποίηση των επιθέσεων τους
- Να σταματήσουμε τα κράτη που υποστηρίζουν τους τρομοκράτες
- Να αναπτύξουμε την κρατική ικανότητα για την πρόληψη της τρομοκρατίας
- Να υπερασπίσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας.

Αναλύοντας τα παραπάνω πέντε σημεία της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής, ο Γ.Γ ζήτησε από τα κράτη – μέλη να ξεπεράσουν την πολιτική συζήτηση σχετικά με «την κρατική τρομοκρατία» και το «δικαίωμα αντίστασης στην κατοχή» και να συμφωνήσουν στην υιοθέτηση μιας συνθήκης που θα θέτει εκτός νόμου κάθε μορφής τρομοκρατία.

Ο Γενικός Γραμματέας τόνισε ότι όχι μόνον οι πολιτικοί ηγέτες, «αλλά η κοινωνία των πολιτών και οι θρησκευτικοί ηγέτες πρέπει να καταδικάσουν ξεκάθαρα τις τρομοκρατικές τακτικές ως εγκληματικές και ασυγχώρητες.» Ένας άλλος ακρογωνιαίος λίθος της προσπάθειας κατά της τρομοκρατίας είναι να καταστούν όλες τις χώρες πιο ικανές και υπεύθυνες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των τρομοκρατικών πράξεων. Ο Γ.Γ. δήλωσε ότι αυτό σημαίνει ότι «πρέπει να προάγουμε την καλή διακυβέρνηση και πάνω από όλα τον κανόνα Δικαίου, με επαγγελματική αστυνομία και σώματα ασφαλείας που θα σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα».

Όσον αφορά την εφαρμογή των βασικών μέτρων της στρατηγικής, ο Γ.Γ ανακοίνωσε τη δημιουργία μιας Επιτροπής υπό την ευθύνη του, η οποία θα συνεδριάζει τακτικά και θα εξετάζει τους χειρισμούς του Ο.Η.Ε. σχετικά με την τρομοκρατία και άλλα συναφή θέματα. Ο Γ.Γ κατέστησε σαφές ότι θέλει το σύνολο του Οργανισμού να διαδραματίσει τον ενδεδειγμένο ρόλο τους : « Όλα τα Τμήματα και οι Υπηρεσίες του ΟΗΕ μπορούν και πρέπει να προσφέρουν για να φέρουμε εις πέρας τη στρατηγική αυτή».

Η απαίτηση για μία αντιτρομοκρατική στρατηγική του ΟΗΕ στο πλαίσιο του Οργανισμού, είχε επίσης τονιστεί στην Έκθεση της Επιτροπής Υψηλού Επιπέδου για τις Απειλές, Προκλήσεις και Αλλαγές. Η Επιτροπή είχε ζητήσει από τον Γ.Γ να ηγηθεί της συνολικής προσπάθειας.

Ας έρθουμε στο σήμερα, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (UNOCT) ιδρύθηκε με την έγκριση του ψηφίσματος 71/291 της Γενικής Συνέλευσης στις 15 Ιουνίου 2017. (<http://www.un.org/en/counterterrorism/index.shtml> ,03/09/2018). Ο κ. Vladimir Ivanovich Voronkov διορίστηκε γενικός γραμματέας της Υπηρεσίας στις 21 Ιουνίου 2017. Θα παράσχει στρατηγική ηγεσία στις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, θα συμμετάσχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των Ηνωμένων Εθνών και θα διασφαλίσει ότι γίνονται οι απαιτούμενες ενέργειες και ο αντίκτυπος της τρομοκρατίας αντικατοπτρίζονται στο έργο των Ηνωμένων Εθνών.

Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας έχει πέντε βασικές λειτουργίες:

- 1) να αναλάβει ηγετικό ρόλο στις εντολές αντιτρομοκρατικής δράσης της Γενικής Συνέλευσης που έχουν ανατεθεί στον Γενικό Γραμματέα από το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών ·
- 2) να ενισχύσει το συντονισμό και τη συνοχή μεταξύ των οντοτήτων της ομάδας δράσης για την εφαρμογή της αντιτρομοκρατικής δράσης για την εξασφάλιση της ισόρροπης εφαρμογής των τεσσάρων πυλώνων της παγκόσμιας αντιτρομοκρατικής στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών ·
- 3) να ενισχύσει την παροχή υποστήριξης των κρατών μελών στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας,
- 4) να βελτιώσει την προβολή, την υπεράσπιση και την κινητοποίηση πόρων για τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας · και
- 5) εξασφαλίζει ότι δίδεται η δέουσα προτεραιότητα στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο σύνολο των συστημάτων των Ηνωμένων Εθνών και ότι το σημαντικό έργο για την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού είναι σταθερά ριζωμένο στη στρατηγική.

Η Υπηρεσία θα επιδιώξει στενή σχέση με τα όργανα του Συμβουλίου Ασφαλείας και τα κράτη μέλη, ενισχύοντας τις υφιστάμενες και αναπτύσσοντας νέες εταιρικές σχέσεις μέσω τακτικών ταξιδιών και συμμετοχής σε συνεδριάσεις που σχετίζονται με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η δημιουργία της Υπηρεσίας είναι η πρώτη σημαντική θεσμική μεταρρύθμιση που ανέλαβε ο Γενικός Γραμματέας.

3.6 Ο Ρόλος της Interpol στην αντιτρομοκρατική στρατηγική

Η βάση για την νέα αντιτρομοκρατική στρατηγική της Interpol αποτέλεσε το ψήφισμα 2178/2014 του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με το ζήτημα των ξένων μαχητών τρομοκρατίας (*Foreign Terrorist Fighters*– εφεξής FTF). Η εν λόγω απόφαση αναγνώρισε τις προσπάθειες και τη συμβολή της Interpol μέσω της παγκόσμιας ανταλλαγής πληροφοριών και των διαδικασιών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι οποίες αποτελούν υψίστης σημασίας για την αποτελεσματικότητα των υπόπτων FTF. Αμέσως μετά την έγκριση του ψηφίσματος το Εθνικό Γραφείο της Interpol ανακοίνωσε τη δημιουργία ειδικού προγράμματος για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας σε συνεργασία με το Αμερικανικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

Η Παγκόσμια Αντιτρομοκρατική Στρατηγική για το 2016-2020 της INTERPOL (*Global Counter–Terrorism Strategy*) αποτελεί ένα ευέλικτο στρατηγικό πλαίσιο τεταρτοετής βάσεως στις προσπάθειες καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας. Η εφαρμογή του προγράμματος εστιάζει σε τέσσερις γεωγραφικές περιοχές που θα λειτουργούν ως ζώνες συντονιστικής δράσης του οργανισμού. Οι γεωγραφικές αυτές περιοχές είναι η Αφρική, η Μέση Ανατολή η Ασία και η Ευρώπη. Η στρατηγική περιλαμβάνει πέντε βασικούς πυλώνες δράσης για τον αγώνα και τις προσπάθειες των κρατών μελών ενάντια στην απειλή της τρομοκρατίας. (<https://www.un.org/sc/ctc/wp-content/uploads/2017/04/CTED-Open-Briefing-5-4-17-final.pdf>, 03/09/2018). Οι πέντε πυλώνες δράσης αφορούν κατά βάση τις εξής παραμέτρους:

- Ταυτοποίηση (*Identification*): Στοχεύει στην προληπτική κράτηση και ταυτοποίηση των μελών ή των συνεργών τους, οι οποίοι υπόκεινται σε γνωστές διεθνικές τρομοκρατικές ομάδες.
- Παρεμπόδιση ταξιδιωτικών εγγράφων και Κινητικότητας (*Travel and mobility*): Βελτίωση της ασφάλειας των συνόρων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο,

περιορίζοντας τη διασυνοριακή μετακίνηση των τρομοκρατών ταυτοποιώντας και διακόπτοντας τυχόν δίκτυα που διευκολύνουν τη μετακίνηση τους.

- Όπλα και άλλα υλικά (Weapons and materials): Ταυτοποίηση, παρακολούθηση και παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης των συμβατικών όπλων (conventional weapons) όπως πυροβόλα, εκρηκτικά και άλλα αντισυμβατικά υλικά (χημικά, βιολογικά, ραδιενεργά ή πυρηνικά) τα οποία θεωρούνται απαραίτητα και ύψιστης σημασίας για την πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών.
- Ενεργή Διαδικτυακή Παρουσία (Online presence): Αποτροπή και πρόληψη της εκμετάλλευσης του κυβερνοχώρου (cyberspace) για τρομοκρατικούς σκοπούς, βελτιώνοντας τις προσπάθειες ταυτοποίησης και ανίχνευσης.
- Χρηματοδότηση (Finances): Καταγραφή και διακοπή των οικονομικών ροών που χρηματοδοτούν και υποσκάπτουν τις τρομοκρατικές δράσεις.

Έπειτα το στρατηγικό πλαίσιο καλεί τα κράτη μέλη για έναν στενότερο συντονισμό των περιφερειακών οργάνων στον τομέα της επιβολής του νόμου, ενώ η συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ και άλλων σημαντικών οργανισμών θα αποτελέσει μια συνεργασία κλειδί ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε απειλή κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας βρίσκεται σε καθοριστικό στάδιο σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα της INTERPOL όπως ανέφερε τον Ιούλιο του 2017 στις ομάδες εργασίας Fusion Task Force του Παγκόσμιου Φόρουμ για την ανάσχεση του φαινομένου.

Από την άλλη η επίδειξη της έμφασης στην τεχνολογία της INTERPOL είναι η δημιουργία ενός εξειδικευμένου αντιτρομοκρατικού κέντρου διοίκησης και συντονισμού, ειδικευμένο στα εξελιγμένα οικονομικά εγκλήματα, των νέων μηχανογραφημένων βάσεων δεδομένων και του νεοσυσταθέντος συστήματος επικοινωνιών όπως διαμορφώθηκε με το σύστημα I-24/7. (<https://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Data-exchange/I-24-7>, 3/9/2018). Το εν λόγω σύστημα δημιουργήθηκε το 2003 και αποτελεί το θεμέλιο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών του κόσμου. Αναλυτικότερα επιτρέπει στους εξουσιοδοτημένους χρήστες να μοιράζονται επείγουσες αστυνομικές πληροφορίες με τους ομόλογούς τους, ενώ επιτρέπει στους ερευνητές να έχουν πρόσβαση σε μια σειρά δεδομένων ποινικών βάσεων της INTERPOL. Οι εξουσιοδοτημένοι χρήστες δηλαδή μπορούν να αναζητούν δεδομένα με άμεση πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων σχετικά με ύποπτους εγκληματίες,

καταζητούμενα πρόσωπα, κλεμμένα οχήματα, δακτυλικά αποτυπώματα, προφίλ DNA κλπ.

Παρόλο που το παγκόσμιο σύστημα αστυνομικών επικοινωνιών I-24/7 της INTERPOL αποτελεί κορωνίδα των στρατηγικών μέτρων καταπολέμησης και εξάρθρωσης της τρομοκρατίας, αντιμετωπίζει ένα σοβαρό ζήτημα. Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών δεν είναι πάντα εύκολη καθώς οι εθνικές υπηρεσίες δεν θέλουν να θέσουν σε κίνδυνο τις έρευνές τους, παραδίδοντας τις αποκάλυπτα στον οργανισμό. Τέλος, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ενίσχυση των συμβατικών τακτικών, ιδίως μετά τα έντονα τρομοκρατικά χτυπήματα σε χώρες της δυτικής Ευρώπης που σημειώθηκαν το 2015, αντικατοπτρίζουν την επείγουσα ανάγκη συντονιστικής δράσης εξάρθρωσης του φαινομένου. Έτσι οι ευρωπαϊκές χώρες συνεργάζονται στενά για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει συντονιστή που έχει έντονη δράση στην μάχη για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ο οποίος εναρμονίζει τις αντιτρομοκρατικές δραστηριότητες των κρατών μελών, ενώ, ειδικές μονάδες από τις ένοπλες δυνάμεις και την αστυνομία συνεργάζονται στην Υπηρεσία Ειδικής Παρέμβασης (*Special Intervention Service*). Σε σχέση με την αυξανόμενη συμμετοχή της INTERPOL στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι αστυνομικές υπηρεσίες σε επίπεδο εθνικών κρατών έχουν επίσης διευρύνει σταδιακά τις αρμοδιότητές τους για να συμπεριλάβουν αντιτρομοκρατικούς στόχους.

3.7 Το φαινόμενο της Ριζοσπαστικοποίησης

Η ριζοσπαστικοποίηση είναι η διαδικασία κατά την οποία ένα πρόσωπο αποδέχεται τη χρήση βίας την επίτευξη πολιτικών, ιδεολογικών ή θρησκευτικών στόχων. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η ριζοσπαστικοποίηση δεν οδηγεί κατ' ανάγκη στο βίαιο εξτρεμισμό ή την τρομοκρατία και ότι οι ριζοσπαστικές συμπεριφορές δεν είναι κατ' ανάγκη προβληματικές. Σημαντική είναι επίσης η αναγνώριση ατόμων και ομάδων που είναι ευάλωτες στη ριζοσπαστικοποίηση, ώστε να εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα για έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβαση. Η ριζοσπαστικοποίηση ορίζεται ως μια έντονη κοινωνική και ψυχολογική διαδικασία αυξημένης προσήλωσης σε πολιτικές ή θρησκευτικές εξτρεμιστικές ιδεολογίες. Αφορά στη σταδιακή υιοθέτηση ακραίων θρησκευτικών και πολιτικών πεποιθήσεων με στόχο την ανατροπή των συμβατικών ιδεολογιών στη βάση μιας (προσλαμβανόμενης από τους υποστηρικτές) "αδικίας" και αποξένωσης από την

κοινωνία και το κράτος. Αποτελεί μια προσωπική και ιδεολογική μεταμόρφωση από μια κατάσταση σε μια άλλη, η οποία, όταν αρχίσει να συνδέεται με το βίαιο εξτρεμισμό, μπορεί να οδηγήσει σε πολιτικά ή θρησκευτικά υποκινούμενη βία. Σημαντικό στην ριζοσπαστικοποίηση είναι ο γρήγορος εντοπισμός της και η άμεση παρέμβαση ώστε να μην εξαπλωθεί η κατάσταση

Τα στάδια της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης είναι τα ακόλουθα που παρουσιάζονται στην πυραμίδα:

Η ριζοσπαστικοποίηση συναντάται σε διάφορα τμήματα της κοινωνίας, κάνοντας, έτσι, εξαιρετικά δύσκολη τη σκιαγράφηση ενός συγκεκριμένου προφίλ ατόμου, ευάλωτου στη στρατολόγηση από ακραίες ιδεολογίες. Η διαδικασία της ριζοσπαστικοποίησης, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι μια βαθμιαία και κλιμακούμενη διάβαση από διαφορετικά στάδια, που δεν είναι εύκολη ούτε απλή, ούτε γρήγορη, αν και καταγράφονται και εξαιρέσεις, αφού ορισμένα γεγονότα που δρουν ως “καταλύτες” μπορεί να την επιταχύνουν. Πρόκειται για διαδικασία, όπου απαιτείται η έγκαιρη παρέμβαση της Πολιτείας και των θεσμών ώστε να αντιμετωπιστεί σε αρχικά στάδια και να μην εξελιχθεί σε ανώτερα επίπεδα. (Δράσεις κατά της ριζοσπαστικοποίησης και του εξτρεμισμού, 2016).

Αναμφίβολα, η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης υπήρξε ένας από τους σημαντικούς πυλώνες της πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας εδώ και πάνω από μια δεκαετία, τα πρόσφατα γεγονότα κατέδειξαν τη σημασία και τον επείγοντα χαρακτήρα της ενίσχυσης των προσπαθειών για την αποτελεσματικότερη πρόληψη και καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης.

Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την ασφάλεια και ειδικότερα η ανακοίνωση του 2016 για την υποστήριξη της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί σε βίαιο εξτρεμισμό, προσδιορίζουν τις προτεραιότητες και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να στηρίξει τις εθνικές αυτές προσπάθειες. Μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης λαμβάνονται τόσο σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και εμπίπτουν κατά κύριο λόγο στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Ωστόσο, η ΕΕ έχει υποστηρικτικό ρόλο: οι προκλήσεις που αφορούν τις χώρες της ΕΕ είναι παρόμοιες και η έκταση του προβλήματος σημαίνει ότι επηρεάζει την ΕΕ στο σύνολό της. Η δράση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης διευκολύνει τη συνεργασία, τη δικτύωση, τη χρηματοδότηση και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

Το RAN (Radicalisation Awareness Network) είναι ένα εργαλείο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το δίκτυο και το Κέντρο Αριστείας του έχουν σχεδιαστεί με στόχο να υποστηρίξουν στόχους όπως η εφαρμογή προγραμμάτων αποπροσανατολισμού και αποκατάστασης (συμπεριλαμβανομένων των φυλακών), η ανάπτυξη προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση ξένων τρομοκρατών που επιστρέφουν, ο εξοπλισμός των εκπαιδευτικών και των εργαζομένων σε θέματα νεολαίας στην αντιμετώπιση των ριζοσπαστικών αιτίων της ριζοσπαστικοποίησης, ιδίως μεταξύ των νέων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί με τον τρόπο αυτό να περιορίσει το φαινόμενο της τρομοκρατίας που δυναστεύει στις μέρες μας. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον να μάθουμε τις ενέργειες που κάνουν καθώς και τα μέτρα που παίρνουν για την επανένταξη των ξένων τρομοκρατών στην καθημερινότητα τους.

3.7.1 Το Δίκτυο Ευαισθητοποίησης για την Ριζοσπαστικοποίηση (RAN)

Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού συνεπάγεται περισσότερο από την επιτήρηση και την ασφάλεια. Το Δίκτυο Ευαισθητοποίησης για την Ριζοσπαστικοποίηση (RAN) συγκεντρώνει τους ειδικούς από όλη την Ευρώπη που ασχολούνται με την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

(https://ec.europa.eu/homeaffairs/whatwedo/networks/radicalisation_awareness_net_work_en,01/09/2018).

Συγκεκριμένα, τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) δεσμεύονται να ενισχύσουν τη συνεργασία τους σε διασυνοριακά θέματα, όπως το άσυλο, η μετανάστευση, ο έλεγχος των συνόρων, το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Μετανάστευση και Εσωτερικές Υποθέσεις καταρτίζει κανόνες σε επίπεδο ΕΕ σε αυτούς τους τομείς πολιτικής και παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Η ΓΔ μας είναι επίσης υπεύθυνη για τη χρηματοδότηση σχετικών έργων στα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες». Με επικεφαλής τον Matthias Ruete, περίπου 300 μέλη εργάζονται για τη δημιουργία μιας ανοικτής και ασφαλούς Ευρώπης.

3.7.2 Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών

Η τρομοκρατία σε καμία περίπτωση δεν σταματά στα εθνικά σύνορα, ούτε πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την υπονόμηση της πρόσληψης μελλοντικών τρομοκρατών.

Οι πιο αποτελεσματικές στρατηγικές πρόληψης εμποδίζουν τους ανθρώπους να εμπλακούν σε βίαιο εξτρεμισμό ή τρομοκρατικές πράξεις.

Το RAN είναι ένα δίκτυο πρωτοπόρων ή ασκούμενων από όλη την Ευρώπη που εργάζονται καθημερινά με ανθρώπους που έχουν ήδη ριζοσπαστεί ή που είναι ευάλωτοι σε ριζοσπαστικοποίηση. Οι ασκούμενοι συμπεριλαμβάνουν τις αρχές της αστυνομίας και των σωφρονιστικών ιδρυμάτων, αλλά και εκείνων που δεν συμμετέχουν παραδοσιακά στις αντιτρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως οι εκπαιδευτικοί, οι εργαζόμενοι για τη νεολαία, οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, οι εκπρόσωποι των τοπικών αρχών και οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας. Το RAN συνδέει επαγγελματίες της πρώτης γραμμής, εμπειρογνώμονες, κοινωνικούς λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, ΜΚΟ, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ομάδες θυμάτων, τοπικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου, ακαδημαϊκούς και άλλους. Αρμόδιο για την διοικητική και τεχνική υποστήριξη είναι το Κέντρο Αριστείας RAN (COE), χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στις ομάδες εργασίας RAN που υπάρχουν, μπορούν να μοιράζονται την γνώση και την εμπειρία από πρώτο χέρι μεταξύ τους και να αξιολογούν ο ένας τον άλλον τις

πρακτικές τους. Το RAN αποτελεί πλατφόρμα για τον κόσμο των επαγγελματιών, των ερευνητών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής για τη συγκέντρωση εμπειρογνομosύνης και εμπειρίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ριζοσπαστικοποίησης.

3.7.3 Ομάδες εργασίας

Το RAN είναι διαρθρωμένο γύρω από θεματικές ομάδες εργασίας, υπό την καθοδήγηση μιας διευθύνουσας επιτροπής (SC) υπό την προεδρία της Επιτροπής. Η Επιτροπή Εποπτείας περιλαμβάνει τους ηγέτες των ομάδων εργασίας και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Υπάρχουν οι κάτωθι **εννέα**(9) ομάδες εργασίας RAN:

1.Ομάδα εργασίας επικοινωνίας και αφηγήσεων (RAN C & N)

Εστιάζεται στην παροχή επικοινωνίας τόσο σε απευθείας σύνδεση όσο και εκτός σύνδεσης, που προσφέρει εναλλακτικές λύσεις ή που αντισταθμίζει την εξτρεμιστική προπαγάνδα ή / και προκαλεί εξτρεμιστικές ιδέες. Η επικοινωνία και οι αφηγήσεις είναι καθοριστικές για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Οι τρομοκρατικές ομάδες αξιοποιούν όλο και περισσότερο την τεχνολογία για να επεκτείνουν την εμβέλεια των αφηγήσεων τους και να προσλαμβάνουν νέους ανθρώπους. Η Ομάδα Εργασίας "Επικοινωνία και Αφηγήσεις" επικεντρώνεται στην παράδοση επικοινωνίας μέσω και χωρίς σύνδεση που προσφέρει εναλλακτικές λύσεις ή που αντισταθμίζει την εξτρεμιστική προπαγάνδα ή / και προκαλεί εξτρεμιστικές ιδέες. Η ομάδα εργασίας θα συγκεντρώσει στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο αυτών των αφηγήσεων, το κοινό-στόχος τους, τους αξιόπιστους αγγελιοφόρους (ποικίλες από τις εθνικές κυβερνήσεις, την κοινωνία των πολιτών, τα θύματα, τους διαμορφωτές και τους νέους) και τους διάφορους τρόπους διάδοσης (από προσωπικές παρεμβάσεις, χρησιμοποιώντας μαρτυρίες σε διαφορετικά πλαίσια, όπως αίθουσες διδασκαλίας, μέσω του Διαδικτύου σε ιστολόγια, chat rooms, ιστοσελίδες ή κοινωνικά μέσα).

2.Ομάδα εργασίας για την εκπαίδευση (RAN EDU)

Συνδυάζοντας εκπαιδευτές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη για να τους δώσουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τη ριζοσπαστικοποίηση. Τα σχολεία έχουν ως στόχο να παράσχουν ένα ασφαλές και σεβασμό περιβάλλον για τους μαθητές τους. Είναι μέρος του ρόλου τους να διδάσκουν δημοκρατικές και κοινωνικές αξίες και να βοηθούν τους μαθητές να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους. Η

εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας των παιδιών και των νέων και στη μετάδοση δημοκρατικών και κοινωνικών αξιών. Κατά συνέπεια, οι δάσκαλοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όταν εντοπίζονται ενδεχόμενες πρώτες ενδείξεις ριζοσπαστικοποίησης. Είναι καλά τοποθετημένοι για εργασία πρόληψης, τόσο για τον εντοπισμό και τη διασφάλιση ευάλωτων νέων που κινδυνεύουν από ριζοσπαστικοποίηση, όσο και για τη διδασκαλία δεξιοτήτων κριτικής σκέψης από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης. Η ομάδα εργασίας για την εκπαίδευση θα επικεντρωθεί στην ανάγκη καλύτερου εξοπλισμού των εκπαιδευτικών ώστε να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση του θέματος, αλλά και η ενίσχυση και ενίσχυση της ικανότητας αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

3. Ομάδα εργασίας EXIT (RAN EXIT)

Αντιμετώπιση της διαδικασίας μετάβασης από ριζοσπαστική και βίαιη νοοτροπία ή / και περιβάλλον προς την επικρατούσα κοινωνία. Η διαδικασία αναφέρεται επίσης ως «deradicalisation» (αφήνοντας ριζική ιδεολογία), «αποδέσμευση» (αφήνοντας ριζοσπαστικό περιβάλλον και βίαιη συμπεριφορά) ή «επανασυναίσθηση». Από τη φύση, η διαδικασία μετάβασης από ένα ριζοσπαστικό περιβάλλον σε μια κοινωνία που επικρατεί γενικά απαιτεί χρόνο. Εκτός από τη δουλειά που αναπτύσσεται στο μυαλό, οι εργαζόμενοι εξόδου φροντίζουν επίσης για πρακτικές ρυθμίσεις όπως η εκπαίδευση και η στέγαση. Εκτός από τη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων και ορθών πρακτικών μεταξύ των εργαζομένων εξόδου, το RAN EXIT θα εργαστεί επίσης για την ανάπτυξη παρεμβάσεων βάσει τεκμηρίων και εξοικείωσης με παρόμοια προγράμματα εκτός της ΕΕ.

4. Ομάδα εργασίας για τη νεολαία, τις οικογένειες και τις κοινότητες (RAN YF & C) Η

Τόσο η δέσμευση - όσο και η ενδυνάμωση - της νεολαίας, των κοινοτήτων και των οικογενειών, είναι καθοριστικής σημασίας για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί σε βίαιο εξτρεμισμό. Όχι μόνο μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη, αλλά το πιο σημαντικό μπορούν να καθοδηγήσουν τους ασκούμενους στην δύσκολη δουλειά τους για την ανάπτυξη στρατηγικών απο-ριζοσπαστικοποίησης. Σημαντική εστίαση του RAN YF & C είναι το φαινόμενο των Ξένων Τρομοκρατών Αγωνιστών. Είναι σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα στις οικογένειες να ενεργούν με τα σήματα έγκαιρης προειδοποίησης και πιθανόν να εμποδίζουν άλλα μέλη της οικογένειας να ταξιδεύουν. Οι νέοι μπορούν να συμβάλουν πολύτιμα στην πρόληψη

της ριζοσπαστικοποίησης και του βίαιου εξτρεμισμού και πρέπει να έχουν την εξουσία να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην προσπάθεια αυτή.

-Το RAN YOUNG είναι μια πλατφόρμα για τους νέους (18-25 ετών) στην κοινότητα RAN. Ιδρύεται στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας Νεολαία, Οικογένεια και Κοινότητες (YFC) της RAN. Τα μέλη της πλατφόρμας RAN YOUNG είναι εξοικειωμένα με τα θέματα καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού (CVE) είτε σε επαγγελματικό είτε σε εθελοντικό πλαίσιο (σχολείο και πανεπιστήμιο, κέντρα νεότητας, αθλητικά σωματεία κ.λπ.). Η πλατφόρμα τους δίνει την ευκαιρία να ανταλλάξουν ιδέες και εμπειρίες αλλά και να δώσει μια πολύτιμη συμβολή στις ομάδες εργασίας RAN και να απευθύνει συστάσεις προς τους επαγγελματίες της πρώτης γραμμής και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

5.Ομάδα εργασίας τοπικών αρχών (RAN LOCAL)

Συμμετέχει στις τοπικές αρχές που είναι υπεύθυνες για το συντονισμό των επαγγελματιών σε τοπικό επίπεδο και για την οργάνωση του πολυεπιχειρησιακού έργου και των δομών τους. Σε τοπικό επίπεδο, η πρόληψη και η έγκαιρη διάγνωση της ριζοσπαστικοποίησης είναι πιο αποτελεσματικές. Η ομάδα εργασίας RAN LOCAL έχει ως καθήκον τη συγκέντρωση των τοπικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με το συντονισμό των επαγγελματιών σε τοπικό επίπεδο και την οργάνωση του πολυεπιχειρησιακού έργου και των δομών τους. Έχουν ζωτική σημασία για τη σύνδεση των ΜΚΟ, της κοινωνίας των πολιτών, των σχολείων και της αστυνομίας, αφενός, και της εθνικής κυβέρνησης, αφετέρου. Η ομάδα εργασίας θα συλλέξει, θα συγκρίνει και θα μοιραστεί διάφορα υπάρχοντα μοντέλα για την οργάνωση τοπικών προληπτικών προσεγγίσεων.

6.Ομάδα εργασίας για τις φυλακές και την πειρατεία (RAN P & P)

Υποστηρίζει τους ασκούμενους στον τομέα της φυλακής και της δοκιμασίας που έχουν ρόλο στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Η ομάδα εργασίας της φυλακής και της πειρατείας συγκεντρώνει τους ασκούμενους από το χώρο της φυλακής και της δοκιμασίας, όπως το προσωπικό των φυλακών, οι διοικητές, οι ψυχίατροι, οι παρεκτροπείς, το προσωπικό δοκιμασίας κλπ. Η Ομάδα Εργασίας επικεντρώνεται στην υποστήριξη αυτών των επαγγελματιών, οι οποίοι έχουν ρόλο στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Η ομάδα θα ανταλλάξει ιδέες, βέλτιστες πρακτικές, επαφές και πληροφορίες για τη διατύπωση συστάσεων για τη χάραξη πολιτικής.

7. Ομάδα εργασίας της αστυνομίας και της επιβολής του νόμου (RAN POL)

Υποστηρίζει την αστυνομία και άλλους αξιωματούχους επιβολής του νόμου που είναι υπεύθυνοι για την αστυνομική εργασία που σχετίζεται με την κοινότητα. Οι αστυνομικές δυνάμεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διευκόλυνση της προληπτικής προσέγγισης πολυεθνικών (ή διαπεριφερειακών) οργανισμών σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Γνωρίζουν συχνά την κοινότητα πολύ καλά και μπορούν να ενθαρρυνθούν για να βελτιστοποιήσουν τη δέσμευσή τους σε αυτό. Ο RAN POL επιδιώκει να προσδιορίσει μια πιο αποτελεσματική αστυνομική προσέγγιση, η οποία είναι αρκετά ευέλικτη ώστε να μπορεί να μοιράζεται μεταξύ πολλών αστυνομικών δυνάμεων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό θα απαιτήσει προσεγγίσεις αξιολόγησης από ομοτίμους που θα λειτουργούν αποτελεσματικά, θα εντοπίζουν την επιτυχημένη κατάρτιση, θα κατανοούν το ρόλο των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης, θα παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές για σχέσεις εμπιστοσύνης με τις κοινότητες και τις οικογένειες και, τέλος, θα βελτιστοποιούν τη συνεργασία μεταξύ εξειδικευμένων κλάδων και αστυνομίας της τοπικής κοινότητας.

8. Ομάδα αναμνήσεων των θυμάτων της τρομοκρατίας (RAN RVT)

Τα θύματα της τρομοκρατίας (τόσο οι στόχοι των επιθέσεων όσο και όσοι έχουν χάσει έναν συγγενή τους) είναι ακουστικοί εμπειρογνώμονες σχετικά με τη βλάβη που προκαλεί ο ανθρώπινος εξτρεμισμός στην ανθρωπότητα. Ο κύριος στόχος της Ομάδας Εργασίας RAN RVT είναι να διατηρήσει το δίκτυο οργανώσεων θυμάτων τρομοκρατίας και να διοργανώσει εορταστικές εκδηλώσεις κάθε χρόνο στις 11 Μαρτίου, την Ευρωπαϊκή Ημέρα Μνήμης Θυμάτων Τρομοκρατίας. Επιπλέον, η RAN RVT θα μεταδώσει τις φωνές των θυμάτων της τρομοκρατίας ως μέρος των προσπαθειών πρόληψης για την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης.

9. Ομάδα εργασίας για την υγεία και την κοινωνική πρόνοια (RAN H & SC)

Η βασική πρόκληση για τον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας είναι να ερμηνεύσει τα σημάδια της ριζοσπαστικοποίησης και να βοηθήσει τα άτομα εκείνα που ενδέχεται να κινδυνεύουν να ριζοσπαστούν. Ο τομέας της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη του βίαιου εξτρεισμού. Η ομάδα εργασίας RAN H & SC εστιάζει στην ευαισθητοποίηση στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας και συμβάλλει στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού δικτύου επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας σε όλα τα κράτη μέλη. Η ομάδα προωθεί επίσης τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ των υπηρεσιών πρώτης γραμμής στα κράτη μέλη.

3.7.4 Επιτροπές καθοδήγησης

Η διευθύνουσα επιτροπή RAN προεδρεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλαμβάνει όλους τους ηγέτες των ομάδων εργασίας και το Κέντρο Αριστείας. Η Συντονιστική Επιτροπή συνεδριάζει συνήθως τέσσερις φορές το χρόνο.

3.7.5 Κέντρο Αριστείας(RAN).COE

Το Κέντρο Αριστείας RAN χρησιμοποιεί την τεχνογνωσία του για να καθοδηγήσει τις ομάδες εργασίας RAN. Υποστηρίζει επίσης την Ε.Ε. και μεμονωμένες χώρες όταν τους ζητηθεί και διαδίδει βασικές γνώσεις που έχουν συγκεντρωθεί.

Το Κέντρο Αριστείας RAN χρηματοδοτείται από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας - Αστυνομία. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού, καθώς και η ευρωπαϊκή ατζέντα για την ασφάλεια, παρέχουν το πολιτικό πλαίσιο για τις πολιτικές πρόληψης της Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε (14-06-2016) επιπρόσθετα μέτρα με σκοπό την υποστήριξη των κρατών μελών στην προσπάθειά τους στην πρόληψη και αντιμετώπιση της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης η οποία οδηγεί στην τρομοκρατία, ενώ προσδιόρισε επτά συγκεκριμένους τομείς στους οποίους η συνεργασία, σε επίπεδο Ε.Ε., μπορεί να αποφέρει προστιθέμενη αξία:

- ❖ Καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας και της παράνομης “ρητορικής μίσους” στο διαδίκτυο
- ❖ Αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης στις φυλακές
- ❖ Προώθηση της εκπαίδευσης, χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και των κοινών αξιών της Ε.Ε.
- ❖ Προώθηση ανθεκτικών, ανοιχτών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών και προσέγγιση των νέων
- ❖ Ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας
- ❖ Στήριξη της έρευνας, συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, παρακολούθηση και δημιουργία δικτύων (π.χ. RAN)
- ❖ Επικέντρωση στη διάσταση της ασφάλειας

3.8 Η οργάνωση Worde

Άξιο αναφοράς είναι πρόταση που μας έρχεται από το Μοντγκόμερι, ένα προάστιο της Ουάσιγκτον όπου μια διαθρησκευτική οργάνωση με επικεφαλής μουσουλμάνους που ονομάζεται Worde, θεωρεί ότι έχει βρει την λύση στο πρόβλημα της ανίχνευσης της ριζοσπαστικοποίησης (<http://www.antinews.gr/action.read/kosmos/poio-einai-to-profil-ton-tromokraton-/5.105879> 17/8/2018).Οι διοργανωτές έχουν δώσει στις οικογένειες και στους θρησκευτικούς ηγέτες λίστες με προειδοποιητικά σημάδια: κατάθλιψη, τραύμα, οικονομικό άγχος και πολιτικά προβλήματα. Όποιος δει τέτοια σημάδια μπορεί να καλέσει το Worde, το οποίο θα οργανώσει συμβουλευτική για την ψυχική υγεία ή τη θρησκεία.

Η Hedieh Mirahmadi, πρόεδρος της ομάδας αναφέρει ότι αστυνομικοί εμπλέκονται μόνο όταν υπάρχει απειλή του επικείμενου κινδύνου. Στην ιδανική περίπτωση, είπε, οι άνθρωποι παίρνουν βοήθεια χωρίς να στιγματίζονται ή να διατίθενται λίστες στην κυβέρνηση. Το πρόγραμμα δεν είναι πλήρως αποτελεσματικό. Μια σχεδόν ολοκληρωμένη μελέτη που σχετίζεται με την αποτελεσματικότητά του δίνει υψηλή βαθμολογία στην οικοδόμηση σχέσεων εντός της κοινότητας, αλλά δεν αξιολογεί κατά πόσον η ομάδα μειώνει τον βίαιο εξτρεμισμό. Και ενώ η Mirahmadi είπε ότι "κανείς δεν θα διαφωνήσει" με τα προειδοποιητικά σημάδια της, οι ερευνητές είναι πολύ λιγότερο βέβαιοι ότι αποτελούν δείκτες ριζοσπαστικοποίησης. Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση Ομπάμα πιστεύει ότι το Worde θα μπορούσε να αποτελέσει πρότυπο και το είχε επιχορηγήσει με 500.000 δολάρια.

Η Faiza Patel, δικηγόρος στο Κέντρο για τη Δικαιοσύνη Brennan, παραμένει δύσπιστη. Το Worde δεν έχει δημοσιοποιήσει τα πρωτόκολλα παρέμβασης του ή τη μέθοδο για την αξιολόγηση πραγμάτων όπως τα παράπονα πολιτικού χαρακτήρα. Η Mirahmadi ανέφερε ότι τέτοιου είδους εργαλεία είναι πιθανό να μην οδηγήσουν σε σαφή συμπεράσματα. Αλλά, είπε, είναι μια αρχή. Η ομάδα της είχε συμβουλευσει περίπου 20 άτομα, παρέχοντας βοήθεια που διαφορετικά δεν θα την είχαν λάβει από κάπου. Το αν κάποιο από αυτά τα άτομα θα είχε γίνει βίαιο, λέει, είναι αδύνατον να έχουμε σαφή εικόνα.

3.9 Το πρόγραμμα Channel

Στην Βρετανία,για παράδειγμα,το κυβερνητικό πρόγραμμα Channel έχει ως στόχο να εντοπίσει τα ευάλωτα άτομα και να τα φέρει σε επαφή με εκείνα που θα μπορούσαν

να αποτελέσουν σωστό πρότυπο για αυτά ή να τα βοηθήσει στην καριέρα και στις ανθρώπινες σχέσεις

Είναι ένα πρόγραμμα που επικεντρώνεται στην παροχή υποστήριξης σε πρώιμο στάδιο σε άτομα τα οποία έχουν εντοπιστεί ότι είναι ευάλωτα στην τρομοκρατία .(<https://www.gov.uk/government/publications/channel-guidance,5/9/2018>). Το πρόγραμμα χρησιμοποιεί μια προσέγγιση πολλαπλών υπηρεσιών για την προστασία των ευάλωτων ατόμων:

- προσδιορίζοντας τα άτομα σε κίνδυνο
- αξιολογώντας τη φύση και την έκταση αυτού του κινδύνου
- αναπτύσσοντας το καταλληλότερο σχέδιο στήριξης για τα ενδιαφερόμενα άτομα

Σκοπός του προγράμματος Channel είναι να διασφαλιστεί ότι τα ευάλωτα παιδιά και οι ενήλικες οποιασδήποτε πίστης, εθνικότητας ή υποβάθρου λαμβάνουν στήριξη προτού τα τρωτά τους εκμεταλλεύονται εκείνοι που θα ήθελαν να ενστερνιστούν την τρομοκρατία και πριν εμπλακούν σε εγκληματική τρομοκρατική δραστηριότητα.

Ο κ.Νόιμαν εκφράζει την άποψη ότι είναι μάλλον απίθανο να μεταστρέψει τους σκληρούς αγωνιστές, ωστόσο το βρετανικό υπουργείο Εσωτερικών δηλώνει ότι το πρόγραμμα Channel έχει βοηθήσει εκατοντάδες από τα 2.000 άτομα που έχουν ακολουθήσει το πρόγραμμα από το 2012.

3.10 Διακοπή ή περιορισμός της διαδικασίας μετάδοσης της τρομοκρατίας μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

Αναφερθήκαμε, προηγουμένως, στην δύναμη των Μ.Μ.Ε. και των Μέσων Κοινωνική Δικτύωσης που αποτελεί τον τρόπο μετάδοσης της τρομοκρατικής ιδεολογίας ως ένας άλλος λοιμογόνος παράγοντας. Για να επιτευχθεί ο περιορισμός της μετάδοσης του φαινομένου της τρομοκρατίας πρέπει να υπάρχει έλεγχος τη προβολής των βίαιων εξτρεμιστών και των τρομοκρατών μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Οι τρομοκράτες και οι βίαιοι εξτρεμιστές με τον τρόπο αυτό μπαίνουν στα σπίτια απλών πολιτών που αφιltrάριστα περνούν τα μηνύματά τους. Οι τρομοκράτες χρησιμοποιούν τα ΜΜΕ ως μέσο χειραγώγησης των μαζών για να περάσουν τα δικά τους μηνύματα και την επιχειρηματολογία τους. Γνωρίζοντας ότι

ο λαός εντυπωσιάζεται κυρίως με εικόνες δημιουργούν χτυπήματα που συνοδεύονται με φρικαλέες εικόνες και σκηνές ανατριχιαστικές ώστε να κυριαρχήσουν στην συνείδηση των μαζών και να τραβήξουν την προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος των Μ.Μ.Ε. χωρίς όμως να προκύψει παραβίαση του δικαιώματος της ελευθεροτυπίας, καθώς η χρήση τους επικουρεί στη διατήρηση των επικοινωνιών για επίδοξους τρομοκράτες, οι οποίοι με ασφάλεια και με ταχύτητα, χωρίς προσωπική επαφή μπορούν να εκπαιδεύσουν και να φανατίσουν νέους μέσω των τρομοκρατικών πράξεων τους. Στην περίπτωση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης υπάρχει η I.R.U που αποτελεί μονάδα ηλεκτρονικής παραπομπής της Ε.Ε για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας και των βίαιων εξτρεμιστικών δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο.

Με δεδομένη την ανωτέρω ανάλυση, θα μπορούσε να περιοριστεί ή να αποτραπεί το φαινόμενο αν ακολουθούσαν όλοι το παράδειγμα των γαλλικών εφημερίδων όπου κατά τις επιθέσεις της 13^{ης} Νοεμβρίου του 2015 στο Παρίσι πήραν απόφαση να περιορίσουν τις τρομοκρατικές ειδήσεις από τα έντυπά τους. Είναι σίγουρο ότι αν συντονιστούν όλοι και το κάνουν αυτό, οι τρομοκράτες θα υποστούν ένα μεγάλο πλήγμα γιατί στην ουσία θα τους στερήσουμε το οξυγόνο της δράσης τους, το οποίο λαμβάνουν μέσω της απόκτησης προβολής και την ευρεία δημοσιότητα των βίαιων πράξεων τους.

Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί περιορισμός του τρόπου μετάδοσης της τρομοκρατικής ιδεολογία, στοχεύοντας στον έλεγχο της εξάπλωσης του φαινομένου.

3.11 Το ζήτημα επανένταξης και αποκατάστασης των τρομοκρατών

Τόσο προληπτικά όσο και ενεργά, όσοι συμμετέχουν και υποστηρίζουν την τρομοκρατία πρέπει να αποθαρρυνθούν από τη βία και τον εξτρεισμό και να καθοδηγήσουν να επιστρέψουν στην επικρατούσα τάση. Κάθε υπό κράτηση τρομοκράτης παρουσιάζει στην αντίστοιχη κυβέρνηση την ευκαιρία να μεταμορφώσει την κοσμοθεωρία του τρομοκράτη. Προκειμένου να γίνει αυτό πρέπει να ενσωματωθούν προγράμματα αποκατάστασης σε κάθε φυλακή και κέντρο κράτησης, θα εξαπλωθούν οι φαύλες ιδεολογίες που προκαλούν τρομοκρατία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε την σημασία της αντιμετώπισης της ριζοσπαστικοποίησης **στις φυλακές**: ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με μηχανισμούς και προγράμματα που θα συμβάλλουν στην πρόληψη και στην καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στις

φυλακές, καθώς και σχετικά με προγράμματα για την αποκατάσταση και την επανένταξη. Δεδομένου ότι το αντίθετο της ριζοσπαστικοποίησης είναι η αποκατάσταση, προκειμένου να αποφευχθεί τόσο η ριζοσπαστικοποίηση όσο και η εκ νέου ριζοσπαστικοποίηση στις φυλακές, είναι σημαντικό να επενδύσουμε στην κατασκευή προγραμμάτων παρέμβασης αποκατάστασης. Η αποκατάσταση είναι ένα νέο και αντάξιο όριο στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Εκτός από τη συνεργασία με τους κοινοτικούς θεσμούς και τον επιχειρηματικό τομέα, οι κυβερνήσεις πρέπει να συνεργαστούν με εκπαιδευτικά και θρησκευτικά ιδρύματα και τα μέσα ενημέρωσης,

Παρόλο που η παραδοσιακή αποκατάσταση ξεκινά από το σημείο σύλληψης και ακολουθεί μέχρι το σημείο απελευθέρωσης, η αποκατάσταση θα είναι επιτυχημένη μόνο εάν ο απελευθερωμένος τρομοκράτης ή ο δικαιούχος καθοδηγείται περαιτέρω. Ο όρος "αποκατάσταση της κοινότητας" θα πρέπει να περιλαμβάνει την παροχή απασχόλησης στον δικαιούχο, την αντιμετώπιση άλλων προκλήσεων επιστροφής στην κοινότητα και τη συνεχή καθοδήγηση και παροχή συμβουλών. Η πρόκληση είναι να καταστεί η τρομοκρατική αποκατάσταση μια παγκόσμια επιταγή - δηλαδή, όπου και αν κρατούνται ή φυλακίζονται τρομοκράτες ή ύποπτοι τρομοκράτες, η αποκατάσταση θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική.

Οι συμμετέχοντες θα λάβουν μέρος σε προγράμματα, διαλέξεις και σεμινάρια που καλύπτουν το Ισλάμ, την ψυχολογική και πνευματική ανάπτυξη, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την ψυχαγωγία. Με τη βοήθεια ειδικών που προεδρεύουν κάθε συνόδου, το κέντρο έχει πρωτοβουλίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες του ατόμου για να καταλάβει ποια τεχνική λειτουργεί καλύτερα στην απο-ριζοσπαστικοποίηση κάθε μαχητικού. Όσον αφορά τους κρατούμενους η **Διακήρυξη της Ντόχα** υπενθυμίζει την σημασία της υποστήριξης της αποκατάστασης και της επανένταξης των κρατουμένων στην κοινωνία, αναγνωρίζοντας την επένδυση σε αντίστοιχα προγράμματα ως τον πιο σωστό τρόπο για την πρόληψη της υποτροπής των κρατουμένων. Στα κράτη μέλη με την καθοδήγηση και την άμεση υποστήριξη του (UNODC) εφαρμόζονται προγράμματα για την αποκατάσταση των κρατουμένων, με διαφορά μέτρα που περιγράφονται σε εγχειρίδια όπως στον Χάρτη για την ανάπτυξη προγραμμάτων αποκατάστασης φυλακισμένων (http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/17-05452_ebook.pdf, 5/9/2018) που δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του Παγκόσμιου Προγράμματος για την εφαρμογή της Διακήρυξη της Ντόχα

(<http://www.unodc.org/dohadeclaration/index.html>) .Όλα αυτά τα προγράμματα τους αναπτύσσουν και δεξιότητες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν και εκτός φυλακής ως βιώσιμες δεξιότητες και προσόντα. Γίνεται και συζήτηση να γίνει έναρξη μιας αυτοδύναμης παγκόσμιας μάρκας προϊόντων φυλακών που θα βοηθήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Συμπεράσματα-Προτάσεις

Είναι άξιο αναφοράς και σχολιασμού ότι παρά τις συνεχείς διαπιστώσεις στην πάροδο των ετών για τους κινδύνους της τρομοκρατίας και τις επιπτώσεις αυτού αλλά και ότι ενώ έχει γίνει ανάληψη σημαντικών πρωτοβουλιών τόσο από τα κράτη όσο και τους διεθνείς οργανισμούς είναι άξιο απορίας πώς ακόμα υφίσταται σε τέτοιο μεγάλο βαθμό και πώς έχει ανέλθει με καλπάζοντες ρυθμούς ως κύριο θέμα στην διεθνή πολιτική ατζέντα. Η τρομοκρατία αποδείχτηκε στην διπλωματική εργασία ότι το μοντέλο διασποράς της σχετίζεται σε πολλά σημεία με το λοιμώδες νόσημα. Τα κράτη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καλούνται να εμβολιάσουν τους υπηκόους τους έστω να αναπτύξουν τα αντισώματα που θα τους κάνουν λιγότερο ευάλωτους στην εισχώρηση της τρομοκρατικής ιδεολογίας. Θα ακολουθήσουν κάποιες προτάσεις και προβληματισμοί που έχουν σκοπό να αποτρέξουν τα άτομα μιας πολιτείας να ριζοσπαστικοποιηθούν και εν συνεχεία να προβούν σε βίαιες εξτρεμιστικές πράξεις ή ακόμα και σε τρομοκρατικές ενέργειες:

Αυτό που μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα είναι ότι αν και οι ΗΠΑ κέρδισαν τους Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν και σκοτώθηκε ο Οσάμα Μπιν Λάντεν που ήταν ο αρχηγός της Αλ Κάιντα το 2011 η τρομοκρατία σε καμία περίπτωση δεν περιορίστηκε, αντίθετα τα τρομοκρατικά χτυπήματα αυξήθηκαν, έγιναν πιο σφοδρά και ένα είναι βέβαιο ότι ακόμα και εάν στεφθεί με επιτυχία η εκστρατεία του Παγκόσμιου Συνασπισμού Κρατών κατά του Ισλαμικού Κράτους η διεθνής τρομοκρατία δεν θα εξαλειφθεί. Επομένως φαίνεται ότι η προσπάθεια καταπολέμησης της τρομοκρατίας προσεγγίζεται είτε με λάθος είτε με αναποτελεσματικό τρόπο. Είναι δεδομένο ότι η λύση στο πρόβλημα δεν θα δοθεί με την χρησιμοποίηση μονάχα αστυνομικών και στρατιωτικών μέσων (μέτρα ισχυρής ισχύος) αλλά και μέσω της χρησιμοποίησης των μέσων ήπιας ισχύος (επικοινωνιακό πλαίσιο, επικοινωνιακή στρατηγική).

Το πρόβλημα που υπάρχει στην εκστρατεία καταπολέμησης της τρομοκρατίας επιβεβαιώθηκε και πρόσφατα με τα λόγια του προέδρου τον Η.Π.Α Ντόναλντ Τραμπ όπου στο κλείσιμο της ομιλίας του στους εκπροσώπους του Παγκόσμιου Συνασπισμού Κρατών κατά του ISIL τόνισε ότι: «Να κάνουμε την Αμερική και πάλι δυνατή» και «Ειρήνη μέσω της δύναμης». Μιλάμε για ένα αμερικανοκεντρικό πρόσωπο που προβάλλεται που δεν έχει καμία σχέση με το αφήγημα και τον σκοπό της παγκόσμιας εκστρατείας κατά της διεθνούς τρομοκρατίας καθώς φαίνεται ξεκάθαρα ότι η παγκόσμια ειρήνη θα επιτευχθεί μέσω πολέμου και θα διαμορφωθεί βάση των προτύπων που επιθυμούν οι Αμερικάνοι. Έτσι καθίσταται το αφήγημα του Συνασπισμού Κρατών κατά του ISIL μη πειστικό και ενδυναμώνει την προπαγάνδα των μαχητών του Ισλαμικού Κράτους σχετικά με τις πραγματικές επιδιώξεις των κρατών που συμμετέχουν στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του Παγκόσμιου Συνασπισμού. Είναι αμφιλεγόμενα τα κίνητρα που ωθούν τους Αμερικάνικους και τους συμμάχους τους στον πόλεμο κατά του ISIL καθώς μέσω της επικοινωνιακής στρατηγικής που ασκούν φαίνεται να μην επιθυμούν την πάταξη του φαινομένου της τρομοκρατίας αλλά κυρίως για να πείσουν την εσωτερική κοινή γνώμη για την αναγκαιότητα στρατιωτικής δράσης για την εξάρθρωση της τρομοκρατίας, ώστε να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους. Αν υπήρχε μια εύκολη λύση στο πρόβλημα της τρομοκρατίας είναι βέβαιο ότι θα είχε εφαρμοστεί εδώ και πολλά χρόνια και θα έπρεπε να υπήρχε είτε πλήρη αντιμετώπιση του το φαινόμενο ή και περιορισμός αυτού σε μεγάλο βάθος.

Σε κρατικό επίπεδο πρέπει να επιδιωχθεί η ενίσχυση της κρατικής κυριαρχίας των μελών του διεθνούς συστήματος καθώς και η παράλληλη ανάπτυξη διακυβερνητικών μηχανισμών ελέγχου και καταστολής. Απαραίτητη είναι η εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της διακρατικής ισοτιμίας και της μη επέμβασης στο εσωτερικό ξένων κρατών και με τον τρόπο αυτό θα σταθεροποιηθεί το διεθνές σύστημα και ακολούθως θα παύσει να επικρατεί ο φόβος και η ανασφάλεια των κρατών για την εδαφική τους ακεραιότητα και όχι μόνο και θα εκλείψουν βασικά αίτια που οδηγούν στην τρομοκρατία. Το φαινόμενο των μοναχικών λύκων φαίνεται ότι κυριαρχεί στις μέρες μας λόγω της κοινωνικής αδικίας που βιώνουν στις χώρες της Ευρώπης και επιζητούν την αποδοχή της μονιμότητας της παρουσίας τους στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Βιώνουν υψηλότερα επίπεδα φτώχειας, ανεργίας και κοινωνικών διακρίσεων σε σύγκριση με άλλες εθνικές μειονότητες και ομάδες μεταναστών. Πρέπει να επιδιωχθεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και η παροχή ίσων ευκαιριών. Επίσης, είναι σημαντικό να κατανοηθεί ο μουσουλμανικός

πολιτισμός στις χώρες της Ευρώπης και να επιδιωχθεί η εξάλειψη της Ισλαμοφοβίας με την ένταξη των μουσουλμάνων στις δυτικές κοινωνίες.

Επιπλέον, άλλη μία πρόταση που έχω να θέσω είναι η αποδόμηση της προπαγάνδας που ασκούν οι τρομοκράτες καθιστώντας της λιγότερη ελκυστική μέσω μιας διεθνούς εκστρατείας ενημέρωσης. Οι τρομοκράτες τρομοκρατούν τον λαό ότι ο τρόπος ζωής μας το μόνο που δημιουργεί είναι φόβο και ανασφάλεια με αποτέλεσμα άτομα να επηρεάζονται και να στρατολογούνται σε αυτήν την κατεύθυνση. Η σωστή όμως ενημέρωση για θέματα τρομοκρατίας βοηθά τον απλό λαό να συνειδητοποιήσει κάποια πράγματα και να μην λειτουργεί στην ημιμάθεια με ότι οι τζιχαντιστές και εν γένει οι τρομοκράτες επιθυμούν να τους περάσουν. Συντονισμένες ενημερώσεις στην τηλεόραση με προβολή εκπομπών και προγραμμάτων θα οδηγούσαν στην ενημέρωση του απλού λαού για τις σωστές διαστάσεις της τρομοκρατίας με απώτερο στόχο την αποδόμηση προπαγανδιστικού υλικού.

Ο Sun Tzu ανέφερε ότι το μεγαλύτερο κατόρθωμα δεν είναι να πολεμήσεις και να νικήσεις σε όλες σου τις μάχες, αλλά να κάμψεις την αντίσταση του εχθρού, χωρίς να γίνει μάχη(Τζου Σουν,2002). Η στρατηγική επικοινωνία αποτελεί ένα αποτελεσματικό μέσο για να κάμψεις την αντίσταση του εχθρού. Οι διαχειριστές κρίσεων πρέπει να οριστούν ως αρμόδιοι ώστε να έχουν την συλλογή,επεξεργασία,ανάλυση πληροφοριών, να επικοινωνουν το θέμα της τρομοκρατικής κρίσης στα μέσα με έναν φιλτραρισμένο τρόπο και δίνοντας πάντα τις σωστές οδηγίες στους αρμοδίους για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κρίσης. Επιπλέον οι διαχειριστές μια τρομοκρατικής κρίσης μέσω της αξιοποίησης της στρατηγικής επικοινωνίας θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις πιθανές καταγγελίες,αρνητικά σχόλια και την αρνητική δημοσιότητα αλλά και να αποδομήσουν τα ρητορικά αφηγήματα των τρομοκρατών.

Επίσης, πρέπει να δοθεί έμφαση και στην συνεργασία των Αρμόδιων Υπηρεσιών μεταξύ τους ώστε να υπάρχει κοινή ενημέρωση για μια πληροφορία, καθώς δεν είναι και λίγες φορές που παρατηρείται το φαινόμενο να μην διοχετεύονται πληροφορίες,οι οποίες θα απέτρεπαν έκνομες ενέργειες. Δεν είναι τύχαια η ανακοίνωση της ίδρυσης Εθνικού Κέντρου Αντιτρομοκρατίας στην Γαλλία από τον Μακρόν με σκοπό την εξασφάλιση της συνεργασίας των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Επιπλέον, είδαμε ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή κατασταλτικά μέτρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Ο.Η.Ε. για την πάταξη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Αναμφίβολα, αποτελεί έναν από τους σημαντικούς τομείς στους

οποίους είναι ανάγκη να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους οι διωκτικές Αρχές. Οι έρευνες των αρμοδίων Αρχών θα πρέπει να εστιάζουν στο πάγωμα ύποπτων λογαριασμών, στη διεύρυνση στοιχείων ταυτότητας ύποπτων ατόμων και ταυτοποίηση τους, στις συναλλαγές που είναι ασύμβατες με προηγούμενες αναλήψεις και καταθέσεις, στις συναλλαγές ιδιαίτερα μεγάλων ποσών που κατευθύνονται σε πρόσωπα, τα οποία είναι ύποπτα για εγκληματικές δραστηριότητες, ή σε χώρες που φέρονται να υποστηρίζουν την τρομοκρατία.

Επιπρόσθετα, ο ρόλος των Υπηρεσιών Πληροφοριών ως προς την κατεύθυνση της πάταξης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι εξίσου σημαντικός γιατί αποβλέπει στη συλλογή στοιχείων για πρόσωπα ή οργανώσεις. Το σημαντικότερο στοιχείο που απαιτείται είναι η συνεργασία των Υπηρεσιών Πληροφοριών με τις Τράπεζες για την παροχή στοιχείων και παράλληλα με την Αστυνομία ώστε να δημιουργούνται βάσεις δεδομένων για ύποπτες συναλλαγές, μεταφορές μετρητών και άλλων ανάλογων στοιχείων. Είναι αναμφισβήτητο ότι η εποχή που διανύουμε χαρακτηρίζεται από την έκρηξη των υπολογιστικών και πληροφοριακών συστημάτων και οι πολέμιοι της τρομοκρατίας θα πρέπει να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες του διαδικτύου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και με αυτόν τον τρόπο να βελτιώσουν την προστασία των ευάλωτων στόχων των τρομοκρατών εμποδίζοντας την απόκτηση όπλων ή ακόμα και την απόκτηση πυρηνικών, βιολογικών ή χημικών υλικών από τους τρομοκράτες. Καθώς πιστεύεται πως η μετανάστευση αποτελεί προϋπόθεση για τη διεξαγωγή ή την προετοιμασία των τρομοκρατικών επιθέσεων, ο αποτελεσματικός έλεγχος από τις αρμόδιες Εθνικές Αρχές για τη μετανάστευση μπορεί να υποβοηθήσει στις προσπάθειες μείωσης της απειλής που προέρχεται από την τρομοκρατία. Πρέπει ακόμα, να υπάρχει αποτελεσματικός έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές που ασχολούνται με τους μετανάστες, ώστε να μειωθεί η απειλή που προέρχεται από αυτούς. Σημαντικό ρόλο θα μπορούσαν να παίξουν με την σειρά τους και οι Μ.Κ.Ο. προβάλλοντας τις αξίες της ελευθερίας, της αλληλοκατανόησης και της έλλογης θρησκευτικής πίστης μέσα από το διάλογο.

Επομένως, η παγκόσμια συνεργασία, η διεθνής καταδίκη, η πολιτιστική προώθηση των υπανάπτυκτων χωρών, η καταπολέμηση του φυλετικού και θρησκευτικού μίσους, η πάταξη της κρυφής χρηματοδότησης, η συνεργασία με τα Μ.Μ.Ε., η αύξηση των μέτρων και των μέσων ασφάλειας και η κοινωνική αποδοχή στην εσωτερική έννομη τάξη είναι οι αναγκαίες και βασικές προϋποθέσεις για την

καταπολέμηση του φαινομένου της τρομοκρατίας και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι: Η ασφάλεια από μόνη της δεν είναι τίποτα, χωρίς αυτήν όμως δεν γίνεται τίποτα.-

Ένα ακόμα φλέγον ζήτημα δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να μην αναφερθεί είναι η σημασία της Παιδείας. Αποτελεί έναν τρόπο εμβολιασμού για τον άνθρωπο και δημιουργεί αντισώματα έναντι της εισβολής της τρομοκρατικής ιδεολογίας και την ευαλωτότητα στην ριζοσπαστικοποίηση από την παιδική κιόλας ηλικία. Αυτό που η τρομοκρατία επιδιώκει είναι **τη διασπορά του φόβου**. Ο φόβος με τη σειρά του μετατρέπεται σχεδόν αυτόματα σε μια σειρά άλλων πραγμάτων, κυρίως όμως σε μίσος, μισαλλοδοξία, ρατσισμό αλλά και απομόνωση του ατόμου και των κοινωνιών, σε μια προσπάθεια περιχαράκωσης των κεκτημένων, της ακεραιότητας (ατομικής, συλλογικής κλπ.) και της ασφάλειας. Αυτό με τη σειρά του, οδηγεί σε πολιτικές αποφάσεις που ολοένα και περιορίζουν τις ατομικές ελευθερίες στο όνομα της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και της εθνικής ασφάλειας, κάτι το οποίο τελικά ενέχει τον κίνδυνο τα μέτρα αυτά να αποδειχτούν πως είναι εις βάρος των ίδιων των πολιτών που υπήρξαν τα θύματα αυτών των πράξεων βίας.

Αναζητώντας κανείς τις πηγές αλλά και τις αιτίες που οδηγούν ορισμένους ανθρώπους αλλά και ολόκληρες οργανώσεις σε τοπικό ή και παγκόσμιο επίπεδο, να υιοθετούν τη βία ως έκφραση των διάφορων μορφών που η τρομοκρατία μπορεί να πάρει, θα οδηγηθεί μπροστά σε ένα ευρύ φάσμα προφάσεων, διότι μόνο ως προφάσεις μπορεί κάθε άνθρωπος με νοημοσύνη να τις χαρακτηρίσει, αλλά και συμφερόντων. Πολλές φορές πολιτικά συμφέροντα, θρησκευτικά συμφέροντα, γεωστρατηγικά συμφέροντα, οικονομικά συμφέροντα, συμφέροντα που αφορούν σε πηγές ενέργειας κι ο κατάλογος δεν έχει τελειωμό! Κοινός παρονομαστής όλων αυτών είναι **η λαγνεία για την καταστροφή και ο φανατισμός των εκτελεστικών οργάνων**, που όχι μόνο βάζει παρωπίδες, αλλά τυφλώνει εντελώς. Στο φόντο δηλαδή κυριαρχεί η αμάθεια και η τυφλή υποταγή σε δόγματα, όποια κι αν είναι αυτά.

Οι συνέπειες από τις τρομοκρατικές ενέργειες είναι πολλές και μεγάλες, συνήθως όμως είναι καλά κρυμμένες πίσω από το φάσμα της προστασίας του πολίτη. Έρχονται σιγά σιγά, επηρεάζουν την καθημερινότητα των ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο, σε όλες της μορφές της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, ενίοτε δε φτάνουν ακόμα και σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων, αφού η υποψία ακόμα και για τον γείτονα φωλιάζει μέσα στις ψυχές των ανθρώπων.

Δεν είναι μόνο δηλαδή οι πολιτικοί και η πολιτική που φροντίζει να «μεταφράζει» το μήνυμα αυτών των πράξεων τελικά σε στέρση των ελευθεριών και των

δυνατοτήτων των πολιτών, αλλά και οι ίδιοι οι πολίτες που μεγαλώνει μέσα τους ο σπόρος του φόβου. Θα μπορούσε κανείς επιχειρηματολογώντας να θεωρήσει πως η τρομοκρατία είναι κάτι πολύ μεγάλο και πολυσύνθετο για να μπορέσει γρήγορα κι αποτελεσματικά να αντιμετωπιστεί. Όμως, δεν είναι υπερβολή αν ισχυριστούμε πως τούτο το πρόβλημα μπορεί να βρει τη λύση του και να εκκινηθεί η αντιμετώπισή του σε μεγάλο βαθμό από κάτι θεμελιώδες σε κάθε κοινωνία, **την Παιδεία**. Με την αληθινή Παιδεία που διδάσκει το σεβασμό και όχι την επιβολή, την ελεύθερη βούληση και όχι την καταπίεση, τη δημιουργία και όχι την καταστροφή, την αγάπη και την εκτίμηση για το συνάνθρωπο και όχι το μίσος, αυτά τα φαινόμενα είναι μοιραίο να εξαφανιστούν από μόνα τους. Άλλωστε τα αισθήματα δε μπορούν να επιβληθούν στους ανθρώπους δια νόμου ούτε μπορεί η πολιτική να επέμβει στο θυμικό των πολιτών. Το σημαντικότερο όπλο στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας και πηγή όλων είναι **η Παιδεία**. Η παιδεία που προέρχεται από την οικογένεια, την κοινωνία και φυσικά από το σχολείο. Η ενημέρωση των πολιτών σε όλες τις ηλικίες φέρνει σε επαφή το εκάστοτε άτομο με το πρόβλημα και οδηγεί στην κατανόηση του. Το άτομο αποκτά κριτική ικανότητα ως προς το θέμα της τρομοκρατίας και δεν γίνεται έρμαιο στα λεγόμενα των Μ.Μ.Ε. καθώς έχει ο ίδιος την οξύτητα πνεύματος που χρειάζεται για να αντιληφθεί την προπαγάνδα, να εκτιμήσει ο ίδιος μια κατάσταση και να έχει άποψη από μόνος του.

Καταληκτικά, λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι η το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος εμπεριέχει έναν παθογόνο παράγοντα, την τρομοκρατική ιδέα, που εξέρχεται από τον άνθρωπο-τρομοκράτη και διασπείρεται μέσω της προπαγάνδας και από την έντονη κυρίως προβολή μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των Μέσων Κοινωνική Δικτύωσης στον άνθρωπο-υποδοχέα, ο οποίος λόγω του μη ισχυρού ανοσοποιητικού συστήματος αφήνει το περιθώριο να εισχωρήσει σε αυτόν η τρομοκρατική ιδεολογία, να τον μολύνει και κάποιες φορές να «νοσήσει». Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί ώστε να ενισχυθεί το ανοσοποιητικό σύστημα των ανθρώπων και να περιορισθεί η δυνατότητα μετάδοσης του λοιμογόνου αυτού παράγοντα. Είναι χρέος της Πολιτείας και όλων μας να προστατευθούμε από την μάστιγα της τρομοκρατίας που φαίνεται να έχει εισχωρήσει για τα καλά στην ζωή μας και να αποτελεί δημόσιο κίνδυνο πλήττοντας σοβαρά θέματα όπως την δημόσια ασφάλεια και την παγκόσμια ειρήνη..

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ:ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΩΣ ΛΟΙΜΩΔΟΥΣ ΝΟΣΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ

Άννα Παναγιωτοπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διπλωματική εργασία με θέμα «Το μοντέλο διασποράς της τρομοκρατίας ως λοιμώδους νοσήματος και η μεθοδολογία διαχείρισής του» έχει σκοπό την συσχέτιση της διασποράς της τρομοκρατίας με την εξάπλωση του λοιμώδους νοσήματος και την παράθεση της μεθοδολογίας διαχείρισής του. Ως ένα άλλο λοιμώδες νόσημα, η τρομοκρατία έχει ένα λοιμογόνο παράγοντα, την τρομοκρατική ιδεολογία, η οποία εξέρχεται από την πηγή εξόδου, τον τρομοκράτη, και μέσω της προπαγάνδας επιτυγχάνει την προβολή της κυρίως μέσω των Μ.Μ.Ε., και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης προκειμένου να εισέλθει στον ευπαθή ξενιστή και να τον μολύνει ώστε πιθανόν και να «νοσήσει». Όπως και στο λοιμώδες νόσημα έτσι και στην τρομοκρατία μπορεί να επιτευχθεί ανοσοποίηση του οργανισμού με την μορφή του «εμβολιασμού», που θα αυξήσει τις άμυνες του υποδοχέα ώστε να μην είναι τόσο ευπαθής κατά την επαφή με τον λοιμογόνο παράγοντα. Θα γίνει περιορισμός της διαδικασίας μετάδοσης της τρομοκρατίας και απομάκρυνση ή εξάλειψη της πηγής των τρομοκρατών ώστε να υπάρχει έλεγχος και περιορισμός της εξάπλωσης του φαινομένου. Οι αντιτρομοκρατικές

στρατηγικές που ασκούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΗΕ και την Ίντερπολ, η παιδεία, η μείωση της κοινωνικής ανισότητας είναι κάποιοι από τους τρόπους που αναφέρονται στην διπλωματική εργασία και συμπεριλαμβάνονται στην μεθοδολογία διαχείρισης του μοντέλου διασποράς της τρομοκρατίας.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην παρούσα εργασία είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση: Οι πληροφορίες αντλήθηκαν από επιστημονικά συγγράμματα και άρθρα έντυπα και ηλεκτρονικά, καθώς και από ελληνική, ξενόγλωσση και μεταφρασμένη στα ελληνικά βιβλιογραφία.

Λέξεις κλειδιά: Τρομοκρατία, λοιμώδες νόσημα, ξένοι μαχητές, ριζοσπαστικοποίηση

NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS

FACULTY OF NURSING

POSTGRADUATE PROGRAMME

SPECIALIZATION: CRISIS MANAGEMENT AND EMERGENCY SITUATIONS

DIRECTION: CRISIS MANAGEMENT AND EMERGENCY SITUATIONS

THE MODEL OF TERRORIST SPREAD AS AN INFECTIOUS DISEASE AND THE
METHODOLOGY FOR MANAGING IT

Anna Panagiotopoulou

ABSTRACT

The dissertation on The Model of Spread of Terrorism as an Infectious Disease and its Management Methodology aims at correlating the spread of terrorism with the spread of infectious disease. As another infectious disease, terrorism has produced the terrorist ideology, which emerges from the source of the exit, the terrorist, and through propaganda they gain their visibility mainly through the media, the Social Media Networks in order to the terrorist ideology enters the susceptible host and infects him to "get sick".As with infectious disease, terrorism can also achieve immunization of the organism in the form of "vaccination", which will increase the defenses of the receptor so that it is not so vulnerable upon contact with the virulent agent. Limiting the transmission process terrorism and removing or eliminating the source of terrorists to control and limit the spread of the phenomenon. Counter-terrorism strategies pursued by the European Union, the UN and Interpol, education and the alleviation of social inequality are some of the ways mentioned in the dissertation and included in the methodology of managing the terrorist dispersion model.

The methodology followed in this paper is the bibliographic review: The information was drawn from scientific writings and articles printed and electronically, as well as from Greek, foreign and translated into Greek bibliography

Key Words: terrorism, infectious diseases, radicalization, war terrorists

Βιβλιογραφία-Πηγές

Ξενόγλωσση

1. Bruce Hoffman, " Inside terrorism", Columbia University Press, New York, 2006
2. Biernatzki William E., «Terrorism and Mass Media»,Communication Research Trends ,τομ. 21 τευχ.1,2002
3. Carles W Kegley,Jr.Gregory A,Raymond,"After Iraq- The Imeriled American Imperium,2007
4. Davide Casale, " Institutional and legal aspects of EU Counter Terrorism"" Legal aspects of combating terrorism" edited by Centre of Excellence Defense Against Terrorism", IOS Press, Ankara Turkey, 2008
5. Gerard Chaliand and Arnaud Blin, " The History of Terrorism from Antiquity to Al Qaeda", University of California Press 2007, 12-13.
6. Gerard Chaliand and Arnaud Blin, " The History of Terrorism from Antiquity to Al Qaeda", University of California Press 2007
7. Jones Seth G.,Dobbins James,Byman Daniel,Chivvis Christopher S.,Connable Ben,Martini Jeffry.Robinson Eric,Chandler Nathan,"Rolling Back the Islamic State,RAND Corporation",Καλιφόρνια,2017
8. Johnson Toni "Europe: Integrating Islam" Council on Foreign Relations,December 1 ,2009
9. Leonard Weinberg, " Global terrorism:A beginners guide", Oneworld Publications, Oxford, England
10. Nico Schrijver & Larissa van den Herik "Counter-terrorism strategies, human rights and international law:meeting the challenges",Final Report of the Poelgeest Seminar at the Grotius Centre for International Legal Studies of Leiden University, May 31, 2007
11. Rik Coolsaet," What drives Europeans to Syria, and to IS ? Insights from the Belgian case
12. Rik Coolsaet 'Jihadi Terrorism and the Radicalisation Challenge in Europe,2008, 2nd edition
13. Warldlaw, G. Political Terrorism: theory, tactics and counter-measures, Cambridge: Cambridge University Press, 1998, 2nd edition
14. Wilkinson Paul Terrorism versus Democracy : The Liberal State Response, Routledge ,ΗΠΑ,Καναδάς ,2^η έκδοση ,2006

Ελληνική

1. Γιώργος Γαλάνης, Σταυρούλα Τριανταφυλλίδου-Γαλάνη, " Τρομοκρατία-Νέα μορφή πολέμου;" , Εκδόσεις Παπαζήση, 2003
2. Ηλίας Μιχαλαρέας: " Προπαγάνδα, ψυχολογικός πόλεμος , τρομοκρατία" , ΚΟΜΕΠ, τεύχος 1, Αθήνα , 2002
3. Κωνσταντίνος Μπαλωμένος, " Διεθνής Τρομοκρατία και στρατηγική επικοινωνία- Διαχείριση Τρομοκρατικών Κρίσεων" , Εκδόσεις Ποιότητα, 2017.
4. Μαίρη Μπόση " Περὶ ορισμού της τρομοκρατίας, εκδόσεις Τραυλός, Αθήνα 2000
5. Φώτης Παπαγεωργίου, Αντώνης Σαμούρης " Ισλαμισμός και Ισλαμοφοβία, Πέρα από την προκατάληψη" , εκδόσεις Ταξιδευτής, Αθήνα, 2012
6. Δράσεις κατά της ριζοσπαστικοποίησης και του εξτρεμισμού, 2016

Βιβλία μεταφρασμένα στα ελληνικά

1. Baskin Otis, Aronoff Craig, Lattimore Dan, Δημόσιες σχέσεις : Το επάγγελμα και η άσκησή του, Έκδοσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 2001, σελ. 116-127
2. Murray, T. & Ellis, P. (2012) . Λοιμώδης Νόσος . Στο Osborn, K., Wraa, C. & Watson A. Παθολογική-Χειρουργική Νοσηλευτική Τόμος Α΄, Πασχαλίδης: Αθήνα
3. Nye Joseph S., Ήπια ισχύς : Το μέσο επιτυχίας στην παγκόσμια πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2005, σ. 28, 33
4. Λιανού , Δ. (1996). Λήψη μέτρων προφύλαξης στο άμεσο σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον διαθέσιμο στο [http:// www.iatronet.gr](http://www.iatronet.gr)
5. Νόμος 4019/2011 (ΦΕΚ 216 Α΄) για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 4 τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.
6. Southwick Frederick S, Λοιμώδη Νοσήματα: Μια σύντομη κλινική ανασκόπηση, εκδοσεις Παριζιανού, 2010
7. Τζου Σουν, Η τέχνη του πολέμου, Εκδόσεις Επικοινωνίες, Αθήνα, Β΄ έκδοση , 2002

Πηγές-Διαδίκτυο

1. www.nato.int/ims/docu/terrorism-annex.htm
2. www.nato.int/cps/en/natolive/opinions_21875.htm?selectedLocale=en
3. <https://www.freeprojecttopics.com/types-terrorism-linguistic-techniques-strategies.html>

4. <https://medium.com/@umoetteumoh/types-of-terrorism-and-their-linguistic-techniques-and-strategies-4d87fb71eef5>
5. <https://www.protothema.gr/world/article/599857/monahikoi-lukoi-giati-mas-apeilei-to-neo-modelo-tromokratias/>
6. <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=138085>
7. http://www.huffingtonpost.com/jimmy-leach/the-isis-model-of-content_b_12116162.html
8. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en
9. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/03/07/rules-to-prevent-new-forms-of-terrorism>
10. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/04/25/control-acquisition-possession-weapons/>
11. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/03/07/regulation-reinforce-checks-external-borders/>
12. <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2015/11/20/jha-conclusions-counter-terrorism/>
13. <https://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Data-exchange/I-24-7>
14. <https://www.un.org/sc/ctc/wp-content/uploads/2017/04/CTED-Open-Briefing-5-4-17-final.pdf> *Official document: Open Briefing of the Counter-Terrorism Committee on “Denying Safe Haven to Those who Finance, Plan, Support, or Commit Terrorist Acts, or Provide Safe Havens, and Preventing Terrorists from Abusing the Asylum System, in Conformity with International Law”* UNITED NATIONS HEADQUARTERS, NEW YORK WEDNESDAY, 5 APRIL 2017.
15. <https://www.stratcomcoe.org/daesh-information-campaign-and-its-influence>
16. <http://www.cfr.org/religion/Europe-integrating-islam/p8252>
17. https://en.wikipedia.org/wiki/Abuja_DSS_Attack
18. http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/17-05452_ebook.pdf
19. <http://www.unodc.org/dohadeclaration/index.html>
20. <https://www.gov.uk/government/publications/channel-guidance>